

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร
THE DEVELOPMENT OF PUBLIC MIND OF MATTHAYOMSUKSA I STUDENTS AT SAINT
PETER SCHOOL

มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทบุรีเปโตร

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE DEVELOPMENT OF PUBLIC MIND OF MATTHAYOMSUKSA I STUDENTS
AT SAINT PETER SCHOOL

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Developmental Psychology)
Faculty of Humanities Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร
ของ
มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก	 ประธาน
(อาจารย์ ดร.ปริญญานิพนธ์ เพี้ยชัย)	(อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส)
..... ที่ปรึกษาร่วม	 กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ญา วัฒนโณ)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
	โรงเรียนนักบุญเปโตร
ผู้วิจัย	มลธวัณณ์ กิจสวัสดิ์
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. สุพัทธ แสนแจ่มใส

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะน้อยสุด 70 คนแรก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนักบุญเปโตร จากนั้นทำการจับคู่คะแนนของนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน โดยแต่ละคู่ทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบวัดตัวแปรจิตสาธารณะ และโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเมื่อมีการวัดซ้ำ (Two-Way ANOVA Repeated) ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรมโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง .60 – 1.00 และผลของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนจิตสาธารณะ หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ, จิตพิสัย, การเรียนรู้เชิงรุก, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Title	THE DEVELOPMENT OF PUBLIC MIND OF MATTHAYOMSUKSA I STUDENTS AT SAINT PETER SCHOOL
Author	MONTAWAT KITSAWAT
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Lecturer Dr. PINYAPAN PIASAI
Thesis Co-Advisor	Lecturer Dr.SUPUT SANJAMSAI

This research had an experimental design and the objectives of the research were as follows are: 1) to create a public mind development program for Matthayomsuksa One students; and 2) to study the results of the public mind development program created by the researcher by comparing the scores of public mindedness among Matthayomsuksa One students between the experimental group and control group in the post-trial period and the follow-up period. The samples included seventy students who studied at St.Peter's School in the first semester of the 2018 academic year and scored lowest on the first. Then they were with matched with the scores of students who received similar ones. Each group had thirty five students and randomly assigned into a trial group and a control group. The instruments used in this study were the public mind test and the development program. The information was analyzed and interpreted through a statistical program. The statistical value is analyzed as follows: average (M) standard deviation (SD) and Two-Way ANOVA repeated. The results claimed that the public mind development program developed by the researcher had a program consistency index of .60 to 1.00 and that the students in the experimental group had public mind scores after the experiment and in the follow-up period and the scores in the control group were at a statistically significant figure of .001.

Keyword : Public Mind, Affective Domain, Active Learning, Problem Base Learning

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความรัก ความเมตตาและคำแนะนำในการทำให้ปริญญานิพนธ์จาก อาจารย์ ดร.ปริญญานิพนธ์ เพี้ยซ้าย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ทั้งสองท่านได้ช่วยให้คำแนะนำที่ดีเพื่อพัฒนางานให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้วิจัยมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาพัฒนาการทุกท่านสำหรับความรู้และกระบวนการทางจิตวิทยาพัฒนาการ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส ประธานกรรมการสอบปากเปล่า และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ญา วัฒนโณ กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้มอบคำแนะนำและแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ และเกิดประโยชน์กับสังคมมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ซิสเตอร์ลำไผ่ เนืองพลี ผู้อำนวยการโรงเรียนนักบุญเปโตรเป็นอย่างดี ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในโรงเรียน ให้กำลังใจและสนับสนุน ในด้านต่างๆ อย่างดี ตลอดเวลาที่ทำการศึกษา เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณคณะครูในโรงเรียนนักบุญเปโตร ที่ได้ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยให้อดทนกับอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูฝ่ายจิตตาภิบาล สำหรับกำลังใจและคำภาวนาที่ทำให้ผู้วิจัยมีพลังใจในการสร้างสรรค์งานวิจัยฉบับนี้ให้สมบูรณ์ อีกทั้งขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมมือในการทำการวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบุคคลในครอบครัวกิจสวัสดิ์ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่อดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้อย่างดี

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาจิตวิทยาพัฒนาการทุกคน สำหรับมิตรภาพ ความอบอุ่น และการแบ่งปันข้อมูลต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

หากไม่ได้รับความรัก และความเมตตาจากทุกท่าน ความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้อาจไม่เกิดขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณ และคุณค่าของปริญญานิพนธ์เพื่อสร้างสรรค์สังคมและเยาวชน ให้ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างดี

มลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญในการวิจัย.....	6
ขอบเขตในการวิจัย.....	7
ประชากรในการวิจัย.....	7
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
นิยามปฏิบัติการ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. จิตสาธารณะ	10
1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ.....	10
1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	13
1.3 ความสำคัญของจิตสาธารณะ	18

1.4 การวัดจิตสาธารณะ	19
2. พัฒนาการของวัยรุ่นกับการมีจิตสาธารณะ	22
2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่นตอนต้น	23
2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น	24
2.3 พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นตอนต้น.....	25
2.4 พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นตอนต้น.....	28
3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคในการพัฒนาจิตสาธารณะของวัยรุ่นตอนต้น.....	32
3.1 กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย.....	33
3.2 การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก(Active Learning).....	37
3.3 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)	44
3.4 เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Learning Theory).....	51
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ.....	56
4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตพิสัย.....	61
5. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	64
6. สมมติฐานในการวิจัย	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
1. กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	67
ประชากรในการวิจัย.....	67
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	67
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
2.1 แบบวัดจิตสาธารณะ.....	67
2.2 โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ	71

3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	74
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
2.1 ผลการพัฒนาโปรแกรมที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียน	78
2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย	99
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
ความมุ่งหมายของการวิจัย	105
สมมติฐานในการวิจัย	105
ขอบเขตของการวิจัย	105
ประชากรในการวิจัย	105
การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
วิธีดำเนินการวิจัย	106
การวิเคราะห์ข้อมูล	107
สรุปผลการวิจัย	107
อภิปรายผลการวิจัย	108
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	112
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	112
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	113
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	119

ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	122
ภาคผนวก ค	137
ภาคผนวก ง	140
ภาคผนวก จ	184
ประวัติผู้เขียน.....	192

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 สรุปความหมายของจิตสาธารณะ.....	12
ตาราง 2 สรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะ	16
ตาราง 3 กำหนดการจัดโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะในการทดลอง	75
ตาราง 4 กิจกรรมการพัฒนาจิตสาธารณะ	84
ตาราง 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ.....	97
ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	99
ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับจิตสาธารณะของนักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลาการทดลอง.....	100
ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระยะก่อนการ ทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Independent sample t-test	101
ตาราง 9 การทดสอบเอกพันธ์ของความแปรปรวนของคะแนนจิตสาธารณะในแต่ละช่วงเวลาการ ทดลอง(ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล).....	101
ตาราง 10 การทดสอบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity ...	102
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรเดียวสองทางแบบวัดซ้ำของจิตสาธารณะ ของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กับระยะการทดลอง(หลังการทดลองและติดตามผล).....	102
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะ จำแนกตามการวัด ได้แก่ ระยะก่อนการ ทดลองหลังการทดลอง และติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	103
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ	123
ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ทั้ง ฉบับจากการทดลองใช้.....	127

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ทั้งฉบับหลังจากตัดข้อคำถามแล้ว.....	131
ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ทั้งฉบับเมื่อนำมาใช้จริง.....	133
ตาราง 17 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ในภาพรวม.....	135
ตาราง 18 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะใน แต่ละกิจกรรม.....	136
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังสิ้นสุดการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม. 138	

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แนวคิดการจัดลำดับความรู้สึกรักของ เดวิท อาร์. แครทไวล	34
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	39
ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	43
ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม	51
ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ	53
ภาพประกอบ 6 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้	53
ภาพประกอบ 7 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต	55
ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย	65
ภาพประกอบ 9 แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองที่มีการวัดซ้ำในระยะติดตามผล	66
ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดฉันกับสังคมเพื่อวัดจิตสาธารณะ	70
ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ	73
ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะ ตามระยะเวลาก่อนการทดลอง หลัง การทดลอง และในระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	104

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เมื่อกล่าวถึงคุณธรรมที่มีคุณค่าต่อการดำรงอยู่ของสังคมที่เป็นสุข และควรปลูกฝังแก่บุคคลแล้ว หนึ่งในนั้นก็คือการมีจิตสาธารณะ ซึ่งจิตสาธารณะ ถือเป็นการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีความตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการกระทำใดๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อสังคมส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม(สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย, 2555) ยังถือว่าจิตสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญต่อประชาชนชาวไทย ดังจะเห็นได้จากหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาชาติ คือ เศรษฐกิจไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคง คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีวินัย มีค่านิยมที่ดี มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานกฤษฎีกา, 2559) อีกทั้งนโยบายพัฒนาตัวบุคคล ที่เป็นค่านิยม 12 ประการที่แต่ละบุคคลควรมี ในข้อ 12 ได้ให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง และในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ผู้เรียนพึงมี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นคุณธรรมประชาชนทุกคนควรมี โดยควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกวัย และทุกอาชีพ

จิตสาธารณะถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากประชาชนในชาติขาดจิตสาธารณะแล้ว จะส่งผลกระทบกับสังคมเป็นวงกว้าง ดังที่ กรรยา พรรณา (2559) ได้กล่าวว่าหากประชาชนขาดจิตสาธารณะจะทำให้ความสามัคคีในครอบครัวลดลง มีการทะเลาะวิวาทกัน ในครอบครัว มีการเบียดเบียนองค์กรที่เราทำงานอยู่ ด้วยการแบ่งพรรคแบ่งพวกกัน นำสมบัติของส่วนรวมมาเป็นของตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ละครอบครัวยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ขาดการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน มีอาชญากรรมสูงขึ้น ประเทศพัฒนาช้า เนื่องจากประชาชนในประเทศเห็นแก่ตัว คนในประเทศไม่รู้หน้าที่ ประเทศที่ใหญ่จะแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศที่ด้อยพัฒนา

แสวงหาผลประโยชน์จากธรรมชาติเกินความจำเป็น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้สังคมเป็นสังคมที่ดีและเป็นสุขนั้น ก็ต้องปลูกฝังให้บุคคลดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยการรู้จักสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นเต็มใจทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความสามารถที่จะรับใช้สังคมอย่างสร้างสรรค์ (แผนกคริสตศาสนธรรมอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ , 2556) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของจิตสาธารณะ ที่ต้องนำมาพัฒนาในเกิดขึ้นกับประชาชนเพื่อให้สังคมพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มต้นปลูกฝังในเด็กและเยาวชน เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคม

จากการสอบถามความคิดเห็นของวัยรุ่นไทย ในรายงาน “คนไทย” มอนิเตอร์ 2557: เสียงเยาวชนไทย (2557) ที่ได้สอบถามเกี่ยวกับคุณค่าที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับเยาวชน ซึ่งสังคมและครอบครัวควรให้การปลูกฝังแก่เยาวชน คุณค่านั้นก็คือการมีจิตสาธารณะ อีกทั้งในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้มีจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยคาดหวังให้นักเรียนมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย มีการวางแผนชีวิต มีจิตอาสาและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนั้นยังเน้นให้มีการคิดอย่างมีเหตุผลและมีการกระทำเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศในระดับต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้น จากเสียงเรียกร้องของเยาวชน และความคาดหวังของกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นนั่นเอง

เมื่อศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่น จะพบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ ความคิด และสังคมอย่างสมบูรณ์ วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงร่างกายอย่างรวดเร็ว เขาจะหันกลับไปสู่แบบแผนของพฤติกรรมที่ปรับตัวได้ดี เขามักมีแรงจูงใจอันแรงกล้าที่จะแทนที่พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ทางสังคม ด้วยพฤติกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับ (ประณต เค้าฉิม, 2549) มีการเลียนแบบและทดลองบทบาทเพื่อที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวัยต่างๆ เป็นรากฐานของความสนใจ ความมุ่งหมายในชีวิต อาชีพ ลักษณะของเพื่อน คู่ครอง ฯลฯ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) วัยรุ่นมีอารมณ์ที่แปรปรวน มีอารมณ์ร่วมรู้สึกกับกลุ่มที่เขาอยู่มากกว่าในวัยเด็ก อีกทั้งวัยรุ่นต้องได้รับการสนับสนุนจากสังคมในการพัฒนาทางอารมณ์ เพื่อให้เขาได้แสดงออกทางอารมณ์อย่างสร้างสรรค์ (ประณต เค้าฉิม, 2549) วัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีการเรียนรู้ระเบียบทางสังคมได้ดี เพื่อการบรรลุอัตลักษณ์ของตนเอง โดยกลุ่มที่วัยรุ่นอาศัยอยู่นั้นมีผลต่อการแสดงออกของวัยรุ่นอย่างมาก โดยการบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนเป็นกระบวนการทาง

อารมณ์ และสติปัญญา โดยสิ่งที่สำคัญสำหรับที่จะส่งเสริมวัยรุ่นได้ดีก็คือ การที่วัยรุ่นได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น อีกทั้งสังคมคาดหวังให้วัยรุ่นมีความช่วยเหลือคนอื่น เช่น การช่วยเหลืองานของห้องเรียน การเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อสังคม โดยกิจกรรมต่างๆ จะเน้นการบริการคนอื่นด้วยความเต็มใจ ด้วยเหตุนี้วัยรุ่นส่วนมากจะทำการต่างๆ เพื่อคนอื่นมากกว่าในวัยเด็ก เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม (ประณต คำจิณ, 2549) นอกจากนี้การพัฒนาด้านความคิดของวัยรุ่น ก็เป็นวัยที่ความคิดมีการพัฒนาถึง ขั้นสูงสุด ตามแนวคิดของเพียเจต์ โดยเพียเจต์(Piaget) ได้แบ่งลำดับขั้นของพัฒนาการด้านารรู้คิดของมนุษย์เป็น 4 ขั้น ซึ่งขั้นสูงสุดคือบุคคลที่มีอายุ 11 หรือ 12 ปีขึ้นไป คือ ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal operational stage) ซึ่งจิตสาธาณะเป็นความคิดเชิงอุดมคติเป็นคุณธรรม ที่ต้องอาศัยความคิดเชิงนามธรรม มาใช้ในการตัดสินใจเพื่อเลือกหาวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่น พบว่าเป็นวัยที่มีการพัฒนาการในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาจิตสาธาณะให้เกิดขึ้นได้ ทั้งยังเป็นวัยที่เหมาะสมที่จะใช้การพัฒนาการของวัยรุ่นในด้านต่างๆ นี้ในการวางแผนทางการดำเนินชีวิตเพื่อให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม ผู้วิจัยจึงเลือกทำการวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น

โดยที่ผ่านมาจะเห็นว่าจิตสาธาณะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้น ม.1 – ม.3 ได้ ทั้งยังพบว่ามีการใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย แต่ละวิธีก็ส่งผลต่อจิตสาธาณะในองค์ประกอบของความคิด อารมณ์และพฤติกรรมที่แตกต่างกันเช่นกัน อาทิเช่น การพัฒนาจิตสาธาณะทั้งด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม จะเห็นได้จากงานของ อติฉาน แสงคำ (2555) ที่ใช้วิธีการทางพุทธศาสนาใช้ในการพัฒนาจิตสาธาณะ สำหรับการพัฒนาจิตสาธาณะทางด้านความคิดและพฤติกรรม จะเห็นได้จากงานของ ภาสุตา ภาคาผล (2556) ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบโครงงาน มาใช้ในการพัฒนาจิตสาธาณะ และการพัฒนาจิตสาธาณะเพียงแค่ด้านความคิดก็จะเห็นได้จากงานของ โกวิท พงษ์ภักดี (2553) ที่ใช้วิธีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้ในการพัฒนา จิตสาธาณะ จะเห็นได้ว่าวิธีการที่แตกต่างกันนั้นต่างก็สามารถพัฒนาจิตสาธาณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ในองค์ประกอบที่แตกต่างต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม ความคิด ในขั้นสูงสุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาจิตสาธาณะให้ครบทุกองค์ประกอบของพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งยังพบบางวิจัยที่สามารถพัฒนาจิตสาธาณะทั้ง 3 องค์ประกอบน้อยอยู่ อย่างไรก็ตามก็มีแนวคิดของนักจิตวิทยาการศึกษา ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาผู้เรียนว่า ควรพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัย ซึ่งเป็นทักษะด้านการคิด ความรู้ ความจำ 2) ด้านจิตพิสัย ซึ่งเป็นการ

ปลูกฝังด้านคุณธรรม และ 3) ด้านทักษะพิสัย ซึ่งเป็นการปลูกฝังทักษะความสามารถของการปฏิบัติงาน (Bloom, 1956) จะกล่าวได้ว่าจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้นักเรียน ซึ่งจิตสาธารณะคือคุณธรรมรูปแบบหนึ่งที่ต้องแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งนั่นก็คือการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตพิสัย ในการพัฒนาจิตพิสัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นรับรู้ (Receiving) เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และการคิด 2) ขั้นตอบสนอง (Responding) เป็นการส่งเสริมด้านอารมณ์และพฤติกรรม 3) การเห็นคุณค่า (Valuing) จะเป็นการส่งเสริมด้านความคิด อารมณ์ 4) การจัดระบบ (Organization) เป็นการส่งเสริมด้านความคิด อารมณ์ และ 5) การเกิดนิสัย (Characterization) เป็นการส่งเสริมด้านความคิด อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งกระบวนการพัฒนาจิตพิสัยนี้ เป็นการพัฒนาทักษะให้นักเรียนจากจากความคิด ความรู้สึก สู่พฤติกรรม อาศัยการประยุกต์ใช้ความคิดและความรู้สึก อาศัยการเลือกสิ่งที่ได้รับรู้ผ่านประสบการณ์มาแสดงออกในชีวิตประจำวัน (Krathwohl, Bloom, & Masia, 1973) และเมื่อได้ศึกษาแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยจะพบว่า เป็นแนวคิดที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 3 ด้านให้เกิดขึ้นได้ อาทิเช่น การศึกษาของ ชัชววรรณ จุงกลาง (2559) ที่ได้ใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย และการศึกษาของ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2557) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย เพื่อใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น จะเห็นได้ว่ามีงานวิจัยที่ได้นำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยมาใช้ในการสร้างค่านิยม และพฤติกรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และที่ผ่านมายังไม่พบผู้วิจัยท่านใดนำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เลย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ ของเดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) มาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนตามพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม

นอกจากจะใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ ของเดวิท อาร์. แครทวอล ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าในการปรับพฤติกรรมนั้นจำเป็นต้องมีตัวแบบที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ และยังต้องมีการเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริง จึงได้ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของแบนดูรา (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552 อ้างอิงจาก Badura, 1997) มาใช้ในการนำเสนอตัวแบบ และสร้างแรงจูงใจให้กับในบางกิจกรรมของตัวโปรแกรม และยังใช้รูปแบบการสอนมาใช้เป็นเทคนิคเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ได้แก่ การใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เป็นการเรียนรู้อาศัยกิจกรรม กระบวนการกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ที่เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมทักษะการคิด การแสดงออก เกิดการเรียนรู้ และสังเคราะห์ความรู้ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก โดยโรงเรียนมุ่งหวังให้นักเรียนมีอัตลักษณ์คือ รักและรับใช้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของการเป็นผู้มีคุณธรรมแห่งความรัก และการช่วยเหลือ แบ่งปันด้วยความเอื้ออาทร อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และความรัก หมายถึง ความดีงามที่มีต่อพระเจ้า ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ความรัก จะมีพลังที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างมีคุณค่า และการรับใช้ หมายถึง การปฏิบัติตนต่อผู้อื่น เหมือนที่เราอยากให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา มีความเสมอภาคทุกคนมีความยินดีพร้อมจะแบ่งปัน และเสียสละ เคารพศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน ดังที่พระเยซูเจ้าทรงเป็นแบบฉบับแก่มนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ อีกทั้งโรงเรียนคาทอลิกมีเป้าหมายในการพัฒนามนุษย์ทุกมิติ โดยมีกระบวนการอบรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในฐานะที่ทุกคนเป็นบุตรของพระเจ้า เนื่องจากพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามฉายาของพระเจ้า และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป้าหมายของการหล่อหลอมมนุษย์สู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ได้แก่ การพัฒนาตัวบุคคลทุกมิติ การพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสูงสุด การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต การพัฒนาผู้เรียนเพื่อทำประโยชน์แก่สังคมและดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และการพัฒนาตนเองของผู้เรียนที่ต้องควบคู่ไปกับการพัฒนา “สิ่งสร้างใหม่” (พระสันตะปาปาเปาโลที่ 6, 2556) ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับการพัฒนามนุษย์ในทางพุทธศาสนาที่ต้องการพัฒนามนุษย์ทั้ง 3 มิติได้แก่ 1) ด้านพฤติกรรม 2) ด้านจิตใจ และ 3) ด้านปัญญา ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้ มีความสัมพันธ์อาศัยกัน และส่งผลต่อกันเป็นปัจจัยแก่กันในการกระบวนการพัฒนา (ป.อ.ปยุตโต, 2544) ดังนั้น ผลการพัฒนาจิตสาธารณะที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นครั้งนี้ ยังเป็นการ หล่อหลอมอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ให้เกิดขึ้นแก่ตัวของนักเรียน และเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน นั่นคือ ด้านอารมณ์ ความคิดและพฤติกรรม ซึ่งเป็นการให้นักเรียนรักษาทรัพย์สมบัติของผู้อื่น สมบัติของส่วนรวมเหมือนของตนเอง รู้หน้าที่ของตน คิดเพื่อส่วนรวมและแสดงออกด้วยการรับใช้สังคมด้วยความสามารถของตนเองด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่สร้างขึ้น โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความสำคัญในการวิจัย

ทำให้ได้โปรแกรมที่สามารถพัฒนาได้ทั้งความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะในวัยรุ่น ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้วัยรุ่นใช้ทักษะการคิด ในการคิดเพื่อส่วนรวม และช่วยเหลือสังคมอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมอารมณ์ร่วมของวัยรุ่น ให้วัยรุ่นมีอารมณ์ร่วมรู้สึกกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และมีอารมณ์ที่คงทนต่อการเห็นคุณค่าของจิตสาธารณะ อีกทั้งยังส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วยการใช้แรงกาย ในการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างดีตามความสามารถของแต่ละคน ทั้งยังเป็นประโยชน์สำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โดยนำไปจัดเป็นกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำโปรแกรมนี้ไปต่อยอดในการจัดการเรียนการสอน หรือทำเป็นแผนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน อาทิเช่น คาบชมรม เป็นต้น

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะน้อย เมื่อเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนนักบุญเปโตร สามพราน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะน้อยสุด 70 คนแรก และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นทำการจับคู่คะแนนของนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน โดยแต่ละคู่ทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น เงื่อนไขการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น
 - 1.1 ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ
 - 1.2 ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ
2. ตัวแปรตาม คือ จิตสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวความคิดพัฒนาจิตพิสัย 5 ชั้น ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ และการสร้างลักษณะนิสัย ร่วมกับการใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และเทคนิคการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาในกิจกรรมบางครั้ง จำนวน 12 กิจกรรม

นิยามปฏิบัติการ

จิตสาธารณะ คือ การที่นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการเอาใจใส่และเป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม ทำตามหน้าที่ของตนเพื่อส่วนรวมอย่างดี มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ด้วยการใส่ใจต่อสมบัติของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่แก้ไขปัญหาดังนั้นในสังคม ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งแสดงออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการใช้ หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการเอาใจใส่ในการใช้สิ่งของส่วนรวม อย่างประหยัดและทะนุถนอม รู้จักดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี และไม่ทำลายให้เกิดความชำรุดเสียหาย ด้วยความเต็มใจ

2. ด้านการถือเป็นที่ หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม ด้วยการทำตามหน้าที่ของตนอย่างดี และเคารพกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกัน อีกทั้งรู้จักดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวมเปรียบเสมือนตนเองเป็นเจ้าของด้วยความเต็มใจ

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้นด้วยความเต็มใจ

4. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการทำความดีเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ด้วยกำลังกายกำลังปัญญา กำลังทรัพย์สิน ตามความสามารถของตนเอง ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

สำหรับการวัดจิตสาธารณะในครั้งนี้ สามารถวัดได้จากแบบวัดจิตสาธารณะ ที่ใช้ชื่อว่าแบบวัดฉันกับสังคม โดยวัดจิตสาธารณะตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน ครอบคลุมทั้งด้าน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของจิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ทั้งนี้ ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 45 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากกว่า แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ และนำเสนอหัวข้อดังต่อไปนี้

1. จิตสาธารณะ
 - 1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
 - 1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
 - 1.3 ความสำคัญของจิตสาธารณะ
 - 1.4 การวัดจิตสาธารณะ
2. พัฒนาการของวัยรุ่นกับการมีจิตสาธารณะ
 - 2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่นตอนต้น
 - 2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น
 - 2.3 พัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่นตอนต้น
 - 2.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่นตอนต้น
3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของวัยรุ่นตอนต้น
 - 3.1 แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย (Affective Domain)
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก (Active Learning)
 - 3.3 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)
 - 3.4 การเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตพิสัย
5. กรอบแนวคิดการวิจัย
6. สมมติฐานในการวิจัย

1. จิตสาธารณะ

คำว่า จิตสาธารณะ(Public Mind) กำหนดอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติฉบับล่าสุด คือฉบับที่ 12(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559) ที่มุ่งหวังให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ เพื่อการเป็นพลเมืองที่ดี อีกทั้งเป็นค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายของชาติ และยังอยู่ในแผนการศึกษาโครงสร้างหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนทุกคนพึงมี จากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่าปัจจุบันมีคำที่คล้ายคลึงกับคำว่าจิตสาธารณะ(Public Mind)นั่นคือ จิตอาสา(Volunteer Spirit) โดยทั้งสองคำนี้มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงนำเสนอถึงความแตกต่างดังนี้

1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ (Public Mind) กับจิตอาสา (Volunteer Spirit)

จิตสาธารณะ คือ กระบวนการคิดและพฤติกรรมของบุคคลที่รู้จักการเอาใจใส่และคำนึงถึงผู้อื่น (จุฑาพร นาครอด, 2554; พรพรม พรคพวก, 2550; ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ, 2547; สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2542; Margery McMahon; Christine Forde; &Margaret Martin, 2017) โดยมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ (ชลธิชา ศรภักดี, 2558; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555; กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; Penner;& Finkelstein, 1998) เกิดความตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง (กรรยา พรรณา, 2559; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555; พระไพศาล วิสาโล, 2544) ด้วยการยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง อีกทั้งรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในสิ่งสาธารณะ (กรรยา พรรณา, 2559; ชลธิชา ศรภักดี, 2558; Stuart I. Hammond;&Celia A. Brownell, 2015) รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่แก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม (จุฑาพร นาครอด, 2554; กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; Margery McMahon; Christine Forde; &Margaret Martin, 2017) ส่วนคำว่า จิตอาสา (Volunteer Spirit) หมายถึง คุณลักษณะที่ดีภายในตัวบุคคลที่คิดคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (จิราพรรณ เรืองพุทธ, 2556; สุตาพรรณ บินนอก, 2551; ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550; Debbie, 2008) โดยมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม (วีรพร สีสถาน. 2557; จิราพรรณ เรืองพุทธ. 2556; วลัยรัตน์ ยิ่งดำนุ่น, 2554; Helen; Amanda; & Rachael Gooberman-Hill, 2015; Elena Claudia Mihai, 2014; Alexandra Coghlan, 2015; Rachael Long; James Doorley; &Deiniol Jones, 2007) ที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือเพื่อนบ้าน (กนกพร สุทธิสันกุล, 2557) เกิดความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น (วลัยรัตน์ ยิ่งดำนุ่น, 2554; ญัฐนิชากร เกษตรสุนทร, 2556; วรณภา สารโจน, 2551; ศูนย์คุณธรรม, 2548; Stephan Meier, 2004) เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่หวังสิ่งตอบ

แทน (วีรพร สีสถาน, 2557; บัวไข วีระโห, 2554; สุดาพรรณ บินนอก, 2551; Helen; Amanda; & Rachael Gooberman-Hill, 2015; Huiting Wu, 2011) ซึ่งไม่ใช่เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีการวางแผนและกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน (กนกพร สุทธิสันกุล, 2557; ปริญญา ฤกษ์อรุณ, 2548)

จะเห็นได้ว่า จิตสาธารณะนั้นมีความหมายรวมถึงการตระหนักถึงหน้าที่ และการยึดผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในสิ่งของสาธารณะ ที่ใช้ร่วมกัน สามารถทำได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการวางแผน หรือมีการกำหนดช่วงเวลาที่ชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากจิตอาสา ที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยที่ต้องวางแผน และมีการกำหนดเวลา ที่ชัดเจน นอกจากนี้ จิตอาสาไม่ได้รวมถึงการดูแลรักษาของส่วนรวม และการตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ของตนเอง แต่เป็นการเน้นการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน เท่านั้น เพราะเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลาและทุก โอกาส และเป็นสิ่งพื้นฐานที่ทุกคนพึงมี จึงเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาให้เกิดขึ้นเป็นอันดับแรก

จากความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ ข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความหมายเพื่อสรุปเป็นความหมายของจิตสาธารณะของผู้วิจัยเอง ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปความหมายของจิตสาธารณะ

ความหมาย ของจิตสาธารณะ	กรรยา พรรณา (2559)	ชลธิชา ศรีภักดี (2558)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	จุฑาพร นาครอด (2554)	พระไพศาล วิสาโล (2554)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543)	Stuart I. Hammond, Celia A. Brownell (2015)	Penner, & Finkelstein (1998)
- เอาใจใส่เป็นธุระ ในเรื่องของส่วนรวม	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓
- มีความปรารถนา ที่จะช่วยเหลือผู้อื่น	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓
- เข้าร่วมกิจกรรม ที่แก้ปัญหาให้ผู้อื่นในสังคม	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
- ดูแลเอาใจใส่ สิ่งของสาธารณะ	✓	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-
- ยึดผลประโยชน์ของ ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	✓	✓	-	-	-	-	-	-	✓	-
- รู้จักสิทธิของตนเอง และผู้อื่น	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
- ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม	-	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-
- มีความเต็มใจและตั้งใจ	-	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓	✓
- มองโลกในแง่ดีบนพื้นฐาน ของความเป็นจริง	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-
- ไม่หวังผลตอบแทน	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-

จากความหมายของจิตสาธารณะดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า จิตสาธารณะ คือ การที่นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการเอาใจใส่และเป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม ทำตามหน้าที่ของตนเพื่อส่วนรวมอย่างดี มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ด้วยการใส่ใจต่อสมบัติของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่แก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

1.2 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะ มีดังนี้

กรรยา พรรณา (2559) ได้พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจถึงพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้มีจิตสาธารณะ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการใช้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะสมบัติของโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เกิดความชำรุดเสียหาย โดยแสดงออกดังนี้

1.1 ดูแลรักษาสິงของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

1.2 ลักษณะของการใช้ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด และทะนุถนอม

2. ด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยแสดงออกดังนี้

2.1 ทำตามหน้าที่ และเคารพกฎระเบียบที่กำหนดไว้

2.2 รับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม อีกทั้งยังคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวม

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น โดยแสดงออกดังนี้

3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำความดีให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ด้วยความจริงใจ และเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา

กำลังทรัพย์สืบตามความสามารถของตนเอง ซึ่งผลของการกระทำจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยแสดงออกดังนี้

4.1 การกระทำบางสิ่ง ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ

4.2 การเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ตามความสามารถของตน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การใช้ ซึ่งเป็นการดูแลรักษาของส่วนรวม เมื่อใช้ของส่วนรวมแล้ว มีการเก็บเข้าที่ และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม
2. การถือเป็นที่ ซึ่งเป็นการทำตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม หรือการรับอาสาที่จะทำบางสิ่งเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
3. การเคารพสิทธิ ซึ่งเป็นการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้นได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของผู้มีจิตสาธารณะไว้ในแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และพึงพอใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ

1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน

1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

2. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

2.1 ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; ประทีป จินฉ่ำ; และทัศน ทองภักดี (2547) ได้พิจารณา จากความรู้ความเข้าใจถึงพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้มีจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของ ส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม
2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม
3. การเคารพสิทธิ ในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่น ที่จะใช้ของส่วนรวม

จากองค์ประกอบของจิตสาธารณะของต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อสรุปเป็นองค์ประกอบของจิตสาธารณะของผู้วิจัยเอง ดังตาราง 2

ตาราง 2 สรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ความหมาย ของจิตสาธารณะ	กรรยา พรรณา (2559)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	กระทรวง ศึกษาธิการ (2553)	ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547)
ด้านการใช้	✓	✓	-	✓
- เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี	✓	✓	-	✓
- ขณะใช้ต้องประหยัด และทะนุถนอม	✓	✓	-	✓
ด้านการถือเป็นหน้าที่	✓	✓	-	-
- ทำตามหน้าที่เพื่อส่วนรวม	✓	✓	-	-
- เคารพกฎระเบียบการอยู่ร่วมกัน	✓	-	-	-
- ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม	✓	-	-	✓
- อาสาทำบางสิ่งเพื่อส่วนรวม	✓	✓	-	-
ด้านการเคารพสิทธิ	✓	-	-	✓
- ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง	✓	-	-	✓
- แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	✓	-	-	✓
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์	✓	-	-	-
ต่อส่วนรวม				
- เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	✓	-	-	-
- การช่วยเหลือผู้อื่น	✓	-	-	-
- ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	-	-	✓	-
ไม่หวังผลตอบแทน	-	-	-	-
การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์	-	-	✓	-
- เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	-	-	✓	-
ดูแลรักษาสมบัติสาธารณะ	-	-	✓	-

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่า นักวิจัยและนักวิชาการ ได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ในหัวข้อหลักที่คล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันในองค์ประกอบย่อยและบางองค์ประกอบย่อย ก็มีความซ้ำซ้อนกัน ผู้วิจัยเองจึงเลือกองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ ปัจจุบัน ตามแนวคิดของ กรรยา พรรณา(2559) ซึ่งได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของ จิตสาธารณะจากงานวิจัยและหนังสือต่างๆ ไว้ และได้แยกองค์ประกอบของ จิตสาธารณะไว้ 4 องค์ประกอบ แต่ในองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่กรรยา พรรณา (2559) ให้ไว้นั้น จะมีส่วนที่ คล้ายกันคือ ในด้านการถือเป็นหน้าที่ ที่มีองค์ประกอบย่อยคือ การอาสาทำบางสิ่งเพื่อส่วนรวม จะมีส่วนคล้ายคลึงกับ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่มีองค์ประกอบย่อย คือ การช่วยเหลือผู้อื่น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบนี้มีลักษณะใกล้เคียงกัน จึงเลือกองค์ประกอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การช่วยเหลือผู้อื่น เนื่องจากการช่วยเหลือผู้อื่นนั้น เป็นการทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจไม่ใช่หน้าที่ตน ซึ่งเหมาะกับการพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อีกทั้งจะสังเกตได้ว่าในองค์ประกอบ ทั้ง 4 ของจิตสาธารณะนั้น ได้รวมจิตสาธารณะด้านความคิด คือการคิดที่จะทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อส่วนรวม ด้านพฤติกรรมคือการแสดงออกซึ่งการมีจิตสาธารณะ และด้านความรู้สึก คือ ทำทุกสิ่งด้วยความเต็มใจไว้ในแต่ละองค์ประกอบ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดองค์ประกอบ ของจิตสาธารณะ ครอบคลุมทั้งด้านความคิด อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมของจิตสาธารณะ ซึ่งกำหนดองค์ประกอบของจิตสาธารณะให้สอดคล้องกับงานบริบทของการวิจัยไว้ 4 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านการใช้ หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการ เอาใจใส่ในการใช้สิ่งของส่วนรวม อย่างประหยัดและทะนุถนอม รู้จักดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี และไม่ทำลายให้เกิดความชำรุดเสียหาย ด้วยความเต็มใจ

2. ด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการหน้าที่เพื่อส่วนรวม ด้วยการทำตามหน้าที่ของตนอย่างดี และเคารพกฎระเบียบ ของการอยู่ร่วมกัน อีกทั้งรู้จักดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวมเปรียบเสมือนตนเอง เป็นเจ้าของด้วยความเต็มใจ

3. ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยการไม่ยึดครอง ของส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น ด้วยความเต็มใจ

4. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการทำความดีเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ด้วย กำลังกาย กำลังปัญญา กำลังทรัพย์สิน ตามความสามารถของตนเอง ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทน

1.3 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างมาก และเป็นสิ่งที่ ควรปลูกฝังให้แก่ประชาชน โดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มีเป้าหมายให้ประชาชนคนไทย เป็นพลเมืองที่ดีมีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ ที่สำคัญเป็นผู้มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม(กรรยา พรรณา, 2559) อีกทั้งในแง่ ของการพัฒนาผู้เรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้เรียนพึงมี ซึ่งกำหนดไว้จะเห็นได้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยทุกโรงเรียนต้องนำไปปฏิบัติใช้ในการศึกษาให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ ค่านิยม 12 ประการ ก็ได้ให้ความสำคัญกับการที่บุคคลควรมีจิตสาธารณะ อาจกล่าว ได้ว่าจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อประเทศชาติ และประชาชนคนไทยทุกคนต้องได้รับการ ปลูกฝังจิตสาธารณะ

การขาดจิตสาธารณะนอกจากจะส่งผลกระทบต่อตนเองแล้ว ยังจะส่งผลกระทบต่อ บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติและระดับสากล ต่างๆ ดังนี้ 1) ผลกระทบระดับ ครอบครัว ความสามัคคีของสมาชิกในครอบครัวลดน้อยลง มีการทะเลาะวิวาทภายในครอบครัว 2) ผลกระทบระดับองค์กร เบียดเบียนสมบัติขององค์กรมาเป็นสมบัติส่วนตัวมีการแบ่งพรรค แบ่งพวกภายในองค์กร เห็นแก่ตัว แกร่งแย่งชิงดีชิงเด่นในหน้าที่การงาน และทำทุกอย่างเพราะเห็น แก่ผลประโยชน์ของตนเอง องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง 3) ผลกระทบระดับชุมชน ต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกันและกัน สมาชิกในชุมชนยึดตนเองเป็น ศูนย์กลาง แต่ละคนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องที่สำคัญ ขาดการอาสาที่จะช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน หรือแม้กระทั่งไม่สนใจกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในชุมชน ขาดความรักและเอื้ออาทร คนในชุมชนขาดความสามัคคี ชุมชนมีความอ่อนแอ ส่งผลให้ชุมชนไม่มีการพัฒนา มีอาชญากรรม เพิ่มขึ้น 4) ผลกระทบระดับประเทศ ประเทศเต็มไปด้วยความขัดแย้ง ผู้คนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เกิดการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย ไม่ให้ความร่วมมือกับนโยบายการพัฒนาประเทศ เบียดเบียน และทำลายทรัพยากรธรรมชาติไม่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ นำสู่การทุจริตคอร์รัปชั่น และ 5) ผลกระทบระดับโลก เกิดความไม่ไว้วางใจกันระหว่างประเทศ แก้ไขปัญหาด้วย

ความรุนแรง เกิดการเอาวัดเอาเปรียบกันทางเศรษฐกิจ ประเทศที่มีความมั่นคง จะหาผลประโยชน์จากประเทศที่กำลังพัฒนาหรือที่ด้อยพัฒนา และยังลดทอนคุณค่าหรือศักดิ์ศรีของผู้นั้นในประเทศที่ด้อยกว่าอีกด้วย สิ่งต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้นล้วนมาจากปัจจัยของบุคคลที่ขาดจิตสาธารณะ (กรรยา พรธรรมา, 2559) นอกจากนี้ รายงาน “คนไทย” มอนิเตอร์ 2557: เสี่ยงเยาวชนไทย(2557) ที่ได้สอบถามความคิดเห็นของวัยรุ่นไทย เกี่ยวกับคุณค่าที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับเยาวชน ซึ่งสังคมและครอบครัวควรให้การปลูกฝังแก่เยาวชนคือการมีจิตสาธารณะ และในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้มีจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยคาดหวังให้นักเรียนมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย มีการวางแผนชีวิต มีจิตอาสาและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนั้นยังเน้นให้มีการคิดอย่างมีเหตุผลและมีการกระทำเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของจิตสาธารณะที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ดังนั้นจิตสาธารณะ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อสังคม ถ้าหากได้มีการพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลแล้ว ก็จะทำให้เกิดผลดีต่อสังคมส่วนรวมอีกด้วย สิ่งที่สำคัญของการพัฒนาจิตสาธารณะนั้น คือการทำให้คงทนและถาวรในตัวบุคคล โดยหากสามารถปลูกฝังหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้ จะทำให้เด็กและเยาวชน มีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน นั่นคืออาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า และทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันและเปิดโอกาสในการใช้ของส่วนรวมเมื่อเด็กและเยาวชนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอาวัดเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่าง ๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ของพวกเขาเพียงอย่างเดียว ก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของจิตสาธารณะ ที่ต้องนำมาพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนเพื่อให้สังคมพัฒนาขึ้นอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มต้นปลูกฝังในเด็กและเยาวชน เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคม

1.4 การวัดจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะนับเป็นจิตสำนึกรูปแบบหนึ่ง เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ที่มีความสำคัญ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะในวัยรุ่นตอนต้นที่ผ่านมา พบลักษณะของการวัดจิตสาธารณะอยู่ คือ ลักษณะแบบมาตรประมาณค่า (Raing scale) แบบเลือกตัวเลือกตอบตามสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แบบวัดจิตสาธารณะแบบมาตรฐานค่า

อติมาน แสงคำ (2555) ได้สร้างแบบวัดจิตสาธารณะเป็นแบบมาตรฐานค่า ประเมินค่า จำนวน 56 ข้อ ซึ่งวัดพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน โดยมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ คือระดับ 4 3 2 1 0 ซึ่งเรียงลำดับจากนักเรียนได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำทุกครั้ง จนถึง นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย ตามลำดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .908

เช่น ข้อ 1 เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนกำลังจัดโต๊ะเรียน

นักเรียนไปช่วยเพื่อน

ข้อ 2 เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนกำลังทำความสะอาดห้องเรียน

นักเรียนเข้าไปช่วยเพื่อน

นุสรี คันธิก (2553) ได้สร้างแบบวัดจิตสาธารณะเป็นแบบมาตรฐานค่า ค่า 4 ระดับ จำนวน 90 ข้อ ซึ่งวัดพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86

เช่น ข้อ 1 เมื่ออ่านหนังสือเสร็จข้าพเจ้านำไปเก็บไว้ที่เดิม

ข้อ 2 ข้าพเจ้านำไม้กวาดไปเก็บไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จ

พรทิพย์ มนตรีวงศ์ (2554) ได้สร้างแบบวัดจิตสาธารณะ จำนวน 36 ข้อ ซึ่งวัดพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การใช้ การถือ เป็นหน้าที่ และการเคารพสิทธิ โดยมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่าส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือระดับ 5 4 3 2 1 ปฏิบัติทุกครั้ง จนถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย ตามลำดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .89

เช่น ข้อ 1 หลังเลิกเรียนวิชาต่างๆ ข้าพเจ้าจะเก็บอุปกรณ์การเรียน
ของโรงเรียนเข้าที่

ข้อ 2 ข้าพเจ้าเคลื่อนย้ายโต๊ะหรือเก้าอี้เพื่อทำงานกลุ่ม

เมื่อทำงานเสร็จแล้วข้าพเจ้าจะเก็บเข้าที่ให้เหมือนเดิม

แบบวัดจิตสาธารณะแบบเลือกตัวเลือกตอบตามสถานการณ์

ศศิธร รอดย่อย (2559) ได้สร้างแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จังหวัดชัยนาท จำนวน 42 ข้อ ซึ่งวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม โดยมีลักษณะเป็นตัวเลือกตอบตามสถานการณ์ แบบ 5 ตัวเลือก โดยแต่ละตัวเลือกมีคะแนนต่างกันตั้งแต่ 1-5 คะแนน มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

เช่น หลังสอนเสร็จ ครูรีบไปทำธุระจึงไม่ได้ไปลบกระดานที่เขียนไว้

นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ขอเป็นคนลบกระดานแทนครูเอง
- ข. ปล่องไว้แบบนี้เพราะเดี๋ยวก็มีคนลบ
- ค. ลบกระดานเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของครู
- ง. รีบลบกระดานเพราะนักเรียนควรช่วยงานครู
- จ. ลบกระดานและช่วยครูทำทุกงานด้วยความเต็มใจ

ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ (2553) ได้พัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งวัดพฤติกรรม โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ การช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ด้านการอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน ด้านการแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ ด้านการช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้ผู้อื่น ด้านการดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและด้านสังคมและการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น โดยมีลักษณะเป็นตัวเลือกตอบตามสถานการณ์ แบบ 3 ตัวเลือก จำนวน 49 สถานการณ์ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90

เช่น มาลีและน้องของเธอได้รับผิดชอบล้างจานโดยผลัดกันคนละวัน วันนี้

มาลีนำถ้วยขนมที่ตัวเองรับประทานเสร็จไปแล้ว ก็พบว่าที่อ่างล้างจาน ยังมีขนมที่ไม่ได้ล้าง มีอยู่อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งวันนี้เป็นหน้าที่ของน้องมาลี แต่น้องของเธอกำลังทำการบ้านซึ่งมีอยู่หลายวิชาถ้านักเรียนเป็นมาลี นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ล้างจานแทนน้อง แต่พุงนี้้องต้องล้างจานแทนตนเอง

เรียกน้องให้มาล้างจาน และตนเองจะช่วยน้องล้างจาน

ด้วยงานจะได้เสร็จเร็วขึ้น

ข. ล้างจานแทนน้อง เพราะน้องมีงานที่ต้องทำอีกมาก

จากรูปแบบของแบบวัดจิตสาธารณะที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้นำรูปแบบของแบบวัดจิตสาธารณะแบบมาตราประมาณค่า มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากในกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำใบงานทำกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนได้ประเมินสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้เรียนไปแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องสร้างแบบวัดในลักษณะของการเลือกตอบตามสถานการณ์เพื่อไม่ให้ทับซ้อนกันอีก นอกจากนี้ยังเพื่อความเหมาะสม และสะดวกแก่การตอบของนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบวัดจิตสาธารณะขึ้น เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

2. พัฒนาการของวัยรุ่นกับการมีจิตสาธารณะ

วัยรุ่น (Adolescence) มีรากศัพท์จากภาษาละติน คือ *adolescere* หมายถึง เติบโตเข้าสู่ภาวะ หรือเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เมื่อพิจารณาความหมายนี้ วัยรุ่นเปรียบเหมือนสะพานเชื่อมระหว่างวัยเด็ก กับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ (Period of transition) ที่บุคคลมีการเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงเกือบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นระยะที่บุคคลต้องเผชิญกับประสบการณ์ใหม่ๆ ความรับผิดชอบใหม่ๆ สัมพันธภาพใหม่ๆ ทั้งกับผู้ใหญ่ และกลุ่มเพื่อน (ประณต คำจิณ, 2549) โดยวัยรุ่นจะเริ่มเมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะทางเพศเป็นครั้งแรก และสิ้นสุดเมื่อบุคคลบรรลุนิติภาวะ หรือเมื่อบุคคลเป็นอิสระจากการควบคุมของพ่อแม่ โดยมีเกณฑ์ทางกฎหมายรับรอง ช่วงอายุของวัยรุ่น ซึ่งอยู่ระหว่าง 13-20 ปี และแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงวัยรุ่นตอนต้นอายุระหว่าง 13-17 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 17-20 ปี อีกทั้งวัยรุ่นยังมีเปลี่ยนแปลงเกือบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นระยะที่บุคคลต้องเผชิญกับประสบการณ์ใหม่ๆ ความรับผิดชอบใหม่ๆ สัมพันธภาพใหม่ๆ ทั้งกับผู้ใหญ่ และกลุ่มเพื่อน (ประณต คำจิณ, 2549) ซึ่งในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้พัฒนาการด้านต่างๆ ในวัยรุ่น เพื่อการสร้างและพัฒนาโปรแกรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ จิตใจ ค่านิยม ฯลฯ มีการเลียนแบบและทดลองบทบาทเพื่อที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานของความสนใจ ความมุ่งหมายในชีวิต อาชีพ ลักษณะของเพื่อน คู่ครอง ฯลฯ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

อีกทั้งยังเป็นวัยที่มีความรู้สึกสับสน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย และจิตใจเพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ วุฒิภาวะทางกาย และแรงผลักดันทางสังคมที่มาบรรจบกันในระยะนี้ ผลักดันให้วัยรุ่น ต้องครุ่นคิดเกี่ยวกับสถานภาพของตนในสังคม วิธีที่คนอื่น ๆ ปฏิบัติต่อพวกเขา รวมไปถึงทางเลือกของเขาในอนาคต ในช่วงเวลานี้วัยรุ่นจึงมักมีข้อสงสัยเกี่ยวกับตัวเอง เช่น ฉันเป็นใคร ฉันเหมาะกับอาชีพอะไร และให้พยายามหาเอกลักษณ์ของตนในด้านต่างๆ เช่น ความสนใจเป้าหมายในชีวิต อาชีพ ปรัชญาชีวิต เป็นต้น การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตน เป็นกระบวนการทางอารมณ์ และสติปัญญา ดังนั้น การบรรลุเอกลักษณ์แห่งตนจึงไม่เกิดขึ้นจนกว่าวัยรุ่นจะมีความสามารถทางด้านสติปัญญา และจิตใจที่จะรับมือกับงานดังกล่าวนี้ได้ และสิ่งที่สำคัญสำหรับแก้ไขภาวะวิกฤตในระยะวัยรุ่น ก็คือการที่วัยรุ่นได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ที่มีความสำคัญเพราะช่วยให้เขาสามารถเลือกรับเอาส่วนสำคัญสำคัญเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์แบบผู้ใหญ่ สังคมคาดหวังให้วัยรุ่นให้ความช่วยเหลือคนอื่น เช่น การช่วยเหลืองานเล็กๆ น้อยๆ ของห้องเรียน การเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อหาเงินสำหรับการกุศล หรือ การเป็นลูกเสือที่ทำความดีให้กับชุมชน ในชั้นเรียน โดยเฉพาะวิชาสังคมศึกษาจะเน้นในเรื่องการบริการคนอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ วัยรุ่นส่วนมากจะทำสิ่งต่างๆ เพื่อคนอื่นมากขึ้น (ประณต คำฉิม, 2549) โดยพัฒนาการที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของวัยรุ่นมีดังนี้

2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกายของวัยรุ่นตอนต้น

วัยรุ่นมีการพัฒนาในด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว มีการเจริญเติบโตทั้งภายในและภายนอก ซึ่งวัยรุ่นส่วนมากจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้นในระยะพิวเบอร์ตีได้ เป็นผลให้วัยรุ่นลดการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การที่วัยรุ่นปรับตัวได้นั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเขาพอใจกับร่างกายมากขึ้นกว่าเดิม เขารู้จักนำส่วนเด่นมาชดเชยส่วนด้อย และเพราะความรู้สึกเกี่ยวกับร่างกายดีขึ้นเมื่ออัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วนั้นช้าลง (ประณต คำฉิม, 2549)

โดยเมื่อการเปลี่ยนแปลงร่างกายสมบูรณ์ วัยรุ่นจะหันกลับไปสู่แบบแผนของพฤติกรรมที่ปรับตัวได้ดี ถ้าวัยรุ่นพอใจการติดต่อกับเพื่อนๆ และต้องการการยอมรับทางสังคม เขาก็มีแรงจูงใจอันแรงกล้าที่จะแทนที่พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ทางสังคมของระยะพิวเบอร์ตี ด้วยพฤติกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับ (ประณต คำฉิม, 2549)

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่รวดเร็ว และจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางร่างกายที่รวดเร็วนี้ส่งผลกระทบต่อจิตใจ และพฤติกรรมของวัยรุ่น โดยใน

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในครั้งนี้ องค์ประกอบหนึ่งของจิตสาธารณะคือ การทำความดีเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา กำลังทรัพย์สิน ตามความสามารถของตนเอง วัยรุ่นต้องแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ อาศัยกำลังกายที่เหมาะสมและสมบูรณ์ ทั้งยังส่งเสริมให้เขาใช้พลังงานในทางที่สร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงการอยู่คนเดียว นอกจากนี้ยังให้พวกเขาสามารถมองโลกแห่งความเป็นจริง ทำสิ่งต่างๆ อาศัยร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เป็นไปตามการคาดหวังของสังคม

2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น

อารมณ์ของวัยรุ่นมีความแปรปรวน วัยรุ่นยังมีความสงสัยในตัวเองของตนเอง อยู่บางสถานการณ์จะมีพฤติกรรมแสดงควมมีเหตุผล แต่ในบางเวลาจะมีพฤติกรรมที่ทำตามใจตนเอง ซึ่งนำมาให้เกิดความสับสน และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง อารมณ์ของวัยรุ่นมีอารมณ์ซุ่มซ่าม ไม่คงเส้นคงวา เนื่องจากมีความกังวลใจในบุคลิกภาพของตนเอง เช่น รูปลักษณ์ ความสูง สิวที่ใบหน้า เสียงที่เปลี่ยนไป เป็นต้น เนื่องจากสัดส่วนเปลี่ยนไป จากวัยเด็ก และมีรูปร่างลักษณะใกล้เคียงกับวัยผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่น สนใจในตนเองมากขึ้น ต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่ ทั้งการแต่งกายและพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งลักษณะ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้นที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ คือการมีอารมณ์ร่วมรู้สึก

ซึ่งอารมณ์ร่วมรู้สึก (Sentiments) เป็นรูปแบบอารมณ์ของวัยรุ่นที่พบได้เสมอ มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา (Intellectual emotion) โดยเกิดขึ้นพร้อมกับความคิดหรืออุดมคติ เช่น ความรักชาติ ความภูมิใจในครอบครัว หรือการเคารพในศาสนา อารมณ์ร่วมรู้สึกต่อกลุ่ม หรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจและความจงรักภักดีของกลุ่ม มักพบได้เสมอในวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงที่บุคคลมีความผูกพันอย่างมากกับโรงเรียน วัด ชุมชน และประเทศ เด็กจะแสดงออกอย่างรุนแรงถึงความรู้สึกภูมิใจและจงรักภักดีอย่าง ด้วยการเต็มใจที่จะเผชิญหรือต่อสู้เพื่อกลุ่มที่เขาผูกพันด้วย (ประณต เค้าฉิม, 2549)

เมื่อวัยรุ่นค่อยๆ ปรับตัวได้ ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองก็จะมั่นคงขึ้น อารมณ์ร่วมรู้สึกต่อบุคคล เช่น ความภาคภูมิใจ ความเคารพในตนเอง ความเคารพครอบครัว หรือพ่อแม่ และความริษยา จะปรากฏขึ้น พร้อมๆ กับพัฒนาการของอารมณ์ร่วมรู้สึกนี้ บุคคลจะมีความสนใจในการแต่งกาย มารยาท การพูดจา โดยจะไม่มีแสดงออกถึงความไม่ใส่ใจ ในขณะเดียวกันถ้าต้องการรักษาอารมณ์ร่วมรู้สึกต่อบุคคลที่สร้างขึ้นนี้ สังคมต้องสนับสนุนด้วย

หากปราศจากการยอมรับจากสังคม จะทำให้ความรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเองไขว่เขว ส่งผลทำให้ขาดความมั่นคงของอารมณ์ร่วมรู้สึก (ประณต คำจิณ, 2549)

โดยทั่วไปแล้ว อารมณ์ร่วมรู้สึกของวัยรุ่น จะรุนแรงกว่าวัยเด็กตอนปลาย เนื่องจากวัยรุ่นมีความสามารถในการคิด และอุดมคติที่กว้างขวาง และมีระดับที่สูงกว่าของเด็ก นอกจากนี้แล้ว อารมณ์รุนแรงในช่วงวัยรุ่น ยังช่วยทำให้อารมณ์ร่วมรู้สึกของวัยรุ่น รุนแรงขึ้นไปอีกด้วย ในขณะที่วัยเด็กตอนปลายควบคุมอารมณ์ได้มากกว่า จึงทำให้อารมณ์ร่วมรู้สึกต่อกลุ่มมีความรู้สึกรุนแรงน้อยกว่าของวัยรุ่น แต่อย่างไรก็ตาม อารมณ์ร่วมรู้สึกของวัยรุ่นไม่ได้รุนแรงอย่างไรเหตุผล ความรุนแรงของอารมณ์ร่วมรู้สึกพัฒนาสูงสุดก่อนเข้าสู่ผู้ใหญ่หลายปี และจะค่อยๆ ลดน้อยลงในเวลาต่อมา (ประณต คำจิณ, 2549)

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นต้องได้รับการสนับสนุนจากสังคมในการพัฒนาการทางอารมณ์ เพื่อให้วัยรุ่นได้แสดงออกทางอารมณ์อย่างสร้างสรรค์ หากส่งเสริมให้วัยรุ่นมีอารมณ์ที่แจ่มใสก็จะส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม (ประณต คำจิณ, 2549) โดยอารมณ์ร่วมรู้สึกในวัยรุ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะ เนื่องจากปัญหาและผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นรอบๆ ซึ่งเป็นปัญหาในสังคม ในโรงเรียน เป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับตัวของนักเรียนในแต่ละวัน โดยกิจกรรมในแต่ละครั้งจะกระตุ้นให้วัยรุ่นมีอารมณ์ร่วมรู้สึกถึงผลเสียและผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะ และมีอารมณ์ร่วมรู้สึกต่อคุณค่าของจิตสาธารณะ และทำนองเดียวกันก็สนับสนุนให้วัยรุ่นมีอารมณ์ร่วมรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของของส่วนรวม ที่เขาต้องคิดเสมอว่า สิ่งของที่ใช้ส่วนรวมนั้นต้องใช้อย่างประหยัด ทะนุถนอม อีกทั้งต้องมีอารมณ์ร่วมรู้สึกถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้เขามีอารมณ์ในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับสังคม ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

2.3 พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นตอนต้น

การปรับตัวทางสังคมเป็นหนึ่งในภารกิจพัฒนาการที่ยากสำหรับวัยรุ่น จากที่เคยรวมกลุ่มกับเพื่อนเพศเดียวกันในวัยเด็กตอนปลาย วัยรุ่นต้องเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ จากที่เคยมีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวหรือผู้ใหญ่ในโรงเรียนเพียงไม่กี่คน วัยรุ่นต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้ใหญ่ภายนอกครอบครัวและโรงเรียนด้วย (ประณต คำจิณ, 2549)

จะกล่าวได้ว่าในช่วงวัยรุ่นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายด้าน แต่ละด้านล้วนมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่นที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ มีดังนี้

วัยรุ่นมีการเรียนรู้ระเบียบทางสังคม (Socialization) ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำตามมาตรฐานของกลุ่ม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมต่างๆ เป็นความสามารถที่จะประพฤติตามความคาดหวังของสังคม โดยต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) การมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างเหมาะสม หรือการมีพฤติกรรมตามมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับ
- 2) การมีบทบาททางสังคมซึ่งกลุ่มกำหนดไว้สำหรับแต่ละบุคคล และ
- 3) การมีทัศนคติทางสังคมที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

นอกจากการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเรียนรู้ระเบียบทางสังคมแล้วสังคมยังความหวังให้วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

- 1) มีความสัมพันธ์ใหม่กับเพื่อนรุ่นเดียวกันทั้งสองเพศ
- 2) เป็นอิสระจากพ่อแม่ และผู้ใหญ่
- 3) มีทักษะทางสติปัญญา และมีความคิดที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีความสามารถ
- 4) การมีพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม และ
- 5) มีศีลธรรมและค่านิยมอันเป็นเครื่องชี้นำความประพฤติ (ประณต คำจิม, 2549)

จะเห็นได้ว่า สังคมคาดหวังให้วัยรุ่นเกิดความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ มีอิสระในการคิดเป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะจะส่งเสริมให้วัยรุ่นคิดอย่างอิสระในการหาพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม อาศัยกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีทั้งสองเพศ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศผ่านกิจกรรมต่างๆ จะทำให้วัยรุ่นสามารถพัฒนาพฤติกรรมและความคิดผ่านทางกระบวนการทางสังคมที่ใช้ในกิจกรรมของการพัฒนาจิตสาธารณะ

นอกจากนี้การเรียนรู้ระเบียบทางสังคม มีลักษณะ 3 ประการ คือ ประการแรก การเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ดังนั้นทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ โดยเฉพาะทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม จึงสามารถนำมาใช้อธิบายได้ว่าบุคคลถูกหล่อหลอมทางสังคมได้อย่างไร และสามารถอธิบายโดยใช้หลักการเรียนรู้อย่างเดียวกัน เช่น การเกิดพฤติกรรมเอื้อสังคม เป็นต้น ประการที่สอง การเรียนรู้ระเบียบทางสังคมสะท้อนถึงความคาดหวังและทัศนคติทั่วไปของกลุ่มสังคม (Stereotype) เรามักคาดหวังว่าเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ จะประพฤติในลักษณะที่แตกต่างกัน แต่สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคม ตัวอย่างเช่น เราคาดหวังให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่าคาดหวังกับเด็ก เมื่อวัยรุ่นทำตัวเป็นเด็ก เราจะรู้สึกไม่พอใจ ในทำนองเดียวกัน เราจะรู้สึกชดหุนัดตา เมื่อวัยรุ่นชายแสดงลักษณะแบบผู้หญิง เพราะพฤติกรรมไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดไว้ เป็นต้น และประการที่สาม สิ่งที่เคยคาดหวังในอดีตอาจไม่ใช่เป็นสิ่งที่ความคาดหวังในปัจจุบัน ถึงแม้กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมจะเหมือนๆ กันในแต่ละยุคสมัย แต่สิ่งที่เป็นความคาดหวังของสังคมนั้นอาจแตกต่างกัน (ประณต คำจิม, 2549 ;อ้างอิงจาก Dusek, 1987)

จะเห็นได้ว่าลักษณะการเรียนรู้ระเบียบทางสังคมในวัยรุ่น สามารถส่งเสริมให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้ อาศัยการเรียนรู้จากกระบวนการทางสังคม โดยในบางกิจกรรมผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา มาใช้เป็นเทคนิคเพิ่มเติมในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นอีกด้วย นอกจากนี้การเรียนรู้ทางสังคมของวัยรุ่นอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ 1) การมีโอกาสเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 2) การมีความสามารถที่จะสื่อสารกับคนอื่น ๆ ได้ดี สามารถพูดคุยในหัวข้อที่คนอื่นเข้าใจและน่าสนใจ 3) มีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่สังคมยอมรับ โดยแรงจูงใจนี้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการมีกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม และ 4) วิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยคำแนะนำ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น วัยรุ่นบางคนใช้การลองผิดลองถูก บางคนใช้วิธีการเลียนแบบจากบุคคลที่เขาเลื่อมใสศรัทธา อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นจะเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและได้ผลดี หากได้รับการสอนจากคนที่สามารถชี้แนะ และแนะนำการเรียนรู้แก่เขาได้โดยตรง รวมไปถึงการสอนให้รู้วิธีการเลือกคบคน เพื่อว่าวัยรุ่นจะได้มีต้นแบบที่ดีสำหรับการเลียนแบบอีกทั้งวัยรุ่นจะเกิดการเรียนรู้ระเบียบทางสังคมได้ดี ก็ต่อเมื่อเขาได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง คือการมีพฤติกรรมการแสดงออกมาอย่างเหมาะสม หรือการมีพฤติกรรมตามมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับ การมีบทบาททางสังคม ซึ่งกลุ่มกำหนดไว้สำหรับแต่ละบุคคล และการมีทัศนคติทางสังคมที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยสิ่งเหล่านี้จะทำให้เขาได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมตามความคาดหวังของสังคม (ประณต คำฉิม, 2549) จะเห็นได้ว่าปัจจัยภายนอกส่งผลต่อพฤติกรรม ความคิด และความรู้สึกของวัยรุ่นอย่างมาก ซึ่งในการพัฒนาจิตสาธารณะครั้งนี้ เป็นการรวมกลุ่มทางสังคม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มในลักษณะหนึ่งที่สนับสนุนให้วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น โดยกลุ่มที่ว่านี้เป็นการก่อตั้งเป็นชมรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะโดยเฉพาะ หรืออาจจะเรียกว่าเป็นกลุ่มทางการ (Organized groups) (ประณต คำฉิม, 2549) ที่จัดตั้งขึ้นสำหรับการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยเฉพาะในกลุ่มทางการที่จัดตั้งนี้ เป็นการรวมกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนที่เป็นวัยเดียวกัน โดยการเรียนรู้ทางสังคมได้ดีนั้นจะต้องเรียนรู้จากเพื่อนในวัยเดียวกัน โดยเพื่อนร่วมวัยจะมีอิทธิพลสูงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของวัยรุ่นอย่างมาก เพราะกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่น คือโลกที่แท้จริงของพวกเขา เป็นกลุ่มที่ให้โอกาสพวกเขาได้ตอบสนอง ได้คิดค้น และปรับเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับตน กลุ่มเพื่อนร่วมวัยยังช่วยให้วัยรุ่นประเมินคุณค่าของตัวเอง ดังนั้น วัยรุ่นจึงได้รับการสนับสนุนสำหรับความพยายามที่จะปลดปล่อยตนเอง และหากพวกเขามีศักยภาพเพียงพอ ก็อาจส่งเสริมให้เขาได้เป็นผู้นำได้ และยังทำให้วัยรุ่นมีความสุขและรู้สึกสบายใจเมื่อได้อยู่กับกลุ่มเพื่อนร่วมวัยอีกด้วย (ประณต คำฉิม, 2549)

อาศัยกลุ่มเพื่อนร่วมวัยทำให้วัยรุ่นอยู่ในกลุ่มทางการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างมีความสุขและความสบายใจ อีกทั้งยังช่วยกันส่งเสริมความคิด พฤติกรรม อาศัยเพื่อนที่มีลักษณะความคิดที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งในกิจกรรมแต่ละครั้งผู้วิจัยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้วัยรุ่นมีโอกาสนี้จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นกลุ่มเพื่อนที่เป็นวัยเดียวกัน ช่วยให้วัยรุ่นยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีการนำเสนอความคิด การอภิปรายกันภายในกลุ่ม และหน้าชั้นเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร อาศัยแรงจูงใจเป็นคะแนนกลุ่ม และรางวัลในแต่ละกิจกรรมทั้งยังมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพื่อให้วัยรุ่นได้มีกระบวนการคิด ที่เหมาะสมและถูกต้อง

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคม จะเกิดควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยวัยรุ่นมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากกว่าในวัยเด็ก ทำให้เกิดการเข้าใจผู้อื่นมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้วัยรุ่นปรับตัวต่อสถานการณ์ทางสังคมได้ดีกว่าเดิม เมื่อวัยรุ่นมีการเข้าสังคมมาก ก็ส่งผลให้วัยรุ่นมีสมรรถภาพทางสังคม (Social competency) สูงตามไปด้วย ทั้งด้านการพูดคุย และการประพฤติตนอย่างถูกต้องตามสถานการณ์ทางสังคม วัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับความสามารถ จะส่งผลให้วัยรุ่นเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ทำให้เขาเข้าสังคมได้อย่างดีและมีความมั่นใจ ซึ่งทักษะทางสังคมนี้เกิดจากการเรียนรู้อาศัยประสบการณ์ต่างๆ ทั้งยังเกิดจากการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และยังอาศัยคำแนะนำจากผู้อื่น ตลอดจนโอกาสในการฝึกปฏิบัติ ในสิ่งที่เรารู้มา วัยรุ่นต้องมีโอกาสที่จะนำสิ่งที่รู้มาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย (ประณต คำฉิม, 2549) ในการพัฒนาจิตสาธารณะครั้งนี้ วัยรุ่นจะได้คำแนะนำจากครู และการเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคม อาศัยประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง เป็นการร่วมกิจกรรมที่ต่อเนื่องและยาวนาน และในกิจกรรมยังเป็นการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นมีการแสดงออกถึงสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจิตสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรมในชีวิตประจำวันอีกด้วย

2.4 พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นตอนต้น

ในช่วงวัยรุ่น สมองมีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ วัยรุ่นจึงมีความสามารถทางสมองมากกว่าในวัยเด็ก ส่งผลให้วัยรุ่นมีความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงนามธรรม ความสามารถในการสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมที่ซับซ้อน ความสามารถในการวางแผนอนาคตที่เป็นจริงมากขึ้น เป็นต้น (ประณต คำฉิม, 2549) โดยจิตสาธารณะ ถือเป็นเรื่องของความคิดเชิงนามธรรม และยังเป็นคุณธรรมที่มีความซับซ้อนอย่างมาก ต้องอาศัยความคิดในหลากหลายรูปแบบ เพื่อใช้หาแนวทาง

ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำสู่การคิดถึงวิธีการที่จะมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังอย่างคงทน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจพัฒนาการด้านความคิดของวัยรุ่น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม จะสังเกตได้ว่ากระบวนการคิดของวัยรุ่นแตกต่างจากวัยเด็กอย่างชัดเจน ไม่เพียงแค่ว่ารู้มากกว่าวัยเด็กเท่านั้น แต่ยังสามรถคิดได้อย่างก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ และซับซ้อนมากกว่าวัยเด็กอีกด้วย ซึ่งลักษณะการคิดที่มีผลต่อการมีจิตสาธารณะของวัยรุ่น มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ลักษณะการคิดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ วัยรุ่นจะมีความสามารถเกี่ยวกลความคิดถึงสิ่งที่เป็นไปได้มากกว่าช่วยวัยเด็ก เขาไม่คิดเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นเท่านั้น อีกทั้งไม่จำกัดความคิดไว้เฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น และสามารถอธิบายสิ่งที่เป็นไปได้ได้อย่างเป็นระบบ (ประณต คำฉิม, 2549) ความสามารถของวัยรุ่นในการใช้เหตุผลอย่างเป็นระบบในการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ นำมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับวัยรุ่น กล่าวคือเขาสามารถหาความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน หาวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ตามความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละคน อีกทั้งการคิดของวัยรุ่น มีความสามารถในการช่วยให้วัยรุ่นมองปัญหาที่เกิดขึ้นในมุมมองของคนอื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และยังมีบทบาทต่อการแสดงออกของวัยรุ่นจากการคิดในลักษณะนี้ด้วย

2.4.2 ลักษณะการคิดเชิงนามธรรม วัยรุ่นมีความสามารถที่จะเข้าใจความคิดเชิงนามธรรม ซึ่งไม่เป็นการเห็นเหตุการณ์หรือวัตถุโดยตรง ซึ่งสามารถนำไปสู่การให้เหตุผลและกระบวนการทางตรรกศาสตร์มีการคิดเชื่อมโยง มีความเป็นเหตุเป็นผลที่ดีมากขึ้น ต่อเรื่องราวทางสังคมและทางอุดมคติซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่า วัยรุ่นมักมีความสนใจเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเมือง ปรัชญา ศาสนา และจริยธรรม รวมถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเชิงนามธรรม เช่น มิตรภาพ ความศรัทธา ประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ เป็นต้น โดยการเจริญงอกงามทางด้านสังคม หรือการรู้คิดทางสังคม (Social cognition) ในวัยรุ่น เป็นความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม (ประณต คำฉิม, 2549) ซึ่งจิตสาธารณะ เป็นจริยธรรมประเภทหนึ่ง ที่ต้องอาศัยการคิดที่เป็นระบบ และกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาจิตสาธารณะครั้งนี้ ยังเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้ความสนใจ ดังนั้นการพัฒนาจิตสาธารณะจึงควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นเนื่องจากวัยรุ่นมีลักษณะการคิดเชิงนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการคิดถึงค่านิยม และคุณค่าของจิตสาธารณะในแต่ละกิจกรรมอีกด้วย

2.4.3 การคิดเกี่ยวกับการคิด (Thinking about thinking) โดยเรียก

กระบวนการนี้ว่า อภิปรัชญา (Metacognition) ซึ่งอภิปรัชญามักจะไปเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกิจกรรมการรู้คิดของบุคคลในระหว่างกระบวนการคิด เช่น ระหว่างที่จำบางสิ่งบางอย่าง หรือการประเมินความเข้าใจในสิ่งที่อ่านอยู่ โดยวัยรุ่นไม่เพียงแค่บริหารจัดการ การคิดของตนได้มากกว่าวัยเด็กเท่านั้น แต่ยังสามารถอธิบายให้คนอื่น ๆ เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการที่เขาใช้ในการคิดได้ด้วย ซึ่งการคิดเกี่ยวกับการคิดที่มีความเด่นชัดในวัยรุ่นก็คือ การคิดเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง (Introspection) การคิดว่าคนอื่น ๆ คิดเกี่ยวกับตนอย่างไร (Self – consciousness) และการคิดเกี่ยวกับความคิดของตนเอง (Intellectualization) โดยกระบวนการทั้ง 3 ประการนี้มีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางจิตใจของวัยรุ่น ตัวอย่างเช่น กระบวนการเหล่านี้ทำให้มีการพิจารณาและสำรวจตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ในตัวตนบุคคล (ประณต คำจิณ, 2549) การที่วัยรุ่นคิดว่าคนอื่นคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ส่งผลให้เขาทำตามข้อเรียกร้องทางสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับทางสังคม ดังนั้นความคิดเกี่ยวกับการคิดนี้จึงมีส่วนสำคัญต่อจิตสาธารณะในวัยรุ่น ซึ่งถือเป็นความเข้าใจในแง่มุมต่างๆ ของจิตสาธารณะ เพื่อแสดงความเข้าใจผ่านการแสดงออก นำสู่การหล่อหลอมเป็นเอกลักษณ์ส่วนบุคคล ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อีกทั้งเขาต้องมีการอธิบายเกี่ยวกับความรู้สึกจากการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งจำเป็นต้องใช้การคิดในลักษณะนี้ในแต่ละกิจกรรม

2.4.4 การคิดในหลายแง่มุม การคิดในหลายแง่มุม เป็นความสามารถ

ที่จะคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ได้หลากหลาย โดยวัยรุ่นสามารถมองสิ่งต่างๆ ที่ซับซ้อนได้ ส่งผลให้วัยรุ่นสามารถให้คำตอบต่อสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าในวัยเด็ก โดยการเพิ่มศักยภาพของบุคคล ทั้งยังส่งผลต่อพฤติกรรมและการคิดของวัยรุ่นในสถานการณ์อื่นๆ โดยวัยรุ่นสามารถบรรยายตัวเองและคนอื่น ๆ ได้หลากหลายและซับซ้อนขึ้น มีการมองปัญหาจากหลายมุมมองทั้งจากตนเองและคนอื่น วัยรุ่นจะเกิดความเข้าใจว่าบุคลิภาพของตนไม่ได้มีเพียงด้านเดียว หรือสถานการณ์ทางสังคมอาจมีความหมายต่างๆ ไปได้มากมาย ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละบุคคล สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นมีสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ อย่างหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น (ประณต คำจิณ, 2549) การคิดในหลายแง่มุม ส่งผลต่อการมีความคิดถึงจิตสาธารณะในแง่มุมต่างๆ ที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ส่งผลให้วัยรุ่นมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นทั้งจากมุมมองของตนเองและมุมมองของผู้อื่น ซึ่งมีความแตกต่างกัน ในแต่ละกิจกรรมวัยรุ่นต้องใช้ลักษณะการคิดในหลายแง่มุมในการคิดหาการแก้ปัญหาของการขาดจิตสาธารณะของตนเองจากหลายๆ แ่มุม และจากการร่วมกิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้ง

2.4.5 ความคิดเชิงสัมพันธ์ ในวัยเด็กมักมองสิ่งต่างๆ อย่างจริงแท้แน่นอน (Absolute) ซึ่งวัยรุ่นมักมองสิ่งต่างๆ ที่ตรงข้ามกัน ในเชิงความสัมพันธ์ โดยคำนึงถึงโอกาส เวลา สถานการณ์ หรือบุคคล วัยรุ่นมักจะตั้งข้อสงสัยในคำวิจารณ์ของคนอื่น และมักไม่ค่อยยอมรับความจริงว่าเป็นความจริงแท้แน่นอน (ประณต เค้าฉิม, 2549) โดยจิตสภาวะณะถือเป็นการแสดงออกที่วัยรุ่นจะต้องคำนึงถึงเวลา โอกาส สถานการณ์ และคำนึงถึงความสามารถของตนเอง ต้องเป็นการแสดงออกโดยไม่เบียดเบียนตนเอง ซึ่งลักษณะการคิดเชิงสัมพันธ์นี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้วัยรุ่นค้นหาทางแสดงออกซึ่งการมีจิตสภาวะณะให้สัมพันธ์กับตนเอง เวลา โอกาส และความเหมาะสม

นอกจากนี้วัยรุ่นถือเป็นวัยที่มีความคิดอยู่ในขั้นสูงสุด ตามพัฒนาการด้านการรู้คิดของเพียเจต์ (Piaget) ซึ่งวัยรุ่นถือเป็นวัยที่ มีการปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal operational stage) โดยมีความสำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1. การคิดแบบใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์จากข้อเสนอ (Propositional logic) ผู้ที่มีความสามารถทางการรู้คิดขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรมจะสามารถให้เหตุผลเกี่ยวกับข้อเสนอมานทางคำพูดได้
2. การคิดแบบใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ในการรวมกลุ่ม (Combinational logic) วัยรุ่นสามารถคิดถึงความเป็นไปได้ในการรวมกลุ่มตัวแปรต่างๆ เพื่อค้นหาทางเลือกที่ต้องการและเหมาะสมได้
3. การแยกความจริงกับความเป็นไปได้ (Separating the real and the possible) เป็นความสามารถที่จะแยกตัวเองออกจากโลกแห่งความเป็นจริง สามารถยอมรับคำถามที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้ ซึ่งสามารถตั้งสมมติฐานและทดสอบสมมติฐานได้
4. การคิดเชิงนามธรรม (Abstract thought) วัยรุ่นสามารถคิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมยากๆ ได้ เข้าใจความคิดเชิงนามธรรมต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น
5. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-solving skill) ผู้ที่มีความสามารถทางการรู้คิดขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม สามารถใช้วิธีการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหา พวกเขาสามารถตั้งข้อสมมติฐานและทดสอบสมมติฐานอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้
6. ความคิดเกี่ยวกับการคิด (Thinking about thinking) วัยรุ่นสามารถคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดและความคิดของตนเองได้ นอกจากนี้ยังสามารถคิดเกี่ยวกับการคิดในมุมมองของผู้อื่นได้ด้วย

7. การหยั่งลึกด้านวรรณกรรม (Literary insight) วัยรุ่นในชั้นการคิดด้วยนามธรรมจะเข้าใจความหมายของภาษาในหลายแง่มุม สามารถเข้าใจความหมายแฝงในวรรณกรรมต่างๆ ได้

แม้ว่าวัยรุ่นจะมีความสามารถทางการรู้คิดขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรมเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่คุณภาพก็แตกต่างกัน เนื่องจากวัยรุ่นมีประสบการณ์น้อยกว่า อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นบางคนก็ไม่สามารถพัฒนาการรู้คิดขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรมได้ ขึ้นอยู่กับบุคคลและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยให้วัยรุ่นสามารถพัฒนาความคิดในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการได้อย่างดี เป็นไปตามที่สังคมต้องการ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงเข้าสู่วัยรุ่น เพื่อช่วยพัฒนาการด้านความคิดให้กับพวกเขา ทั้งยังส่งเสริมให้วัยรุ่นใช้ความคิดที่มี การพัฒนาถึงขั้นสุดนี้ ในการคิดเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม หาทางแก้ไขปัญหามหาหนทางที่เป็นไปได้ อย่างเหมาะสม

3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคในการพัฒนาจิตสาธารณะของวัยรุ่นตอนต้น

บลูม (Bloom, 1956) เชื่อว่า การเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน โดยบลูม ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานไว้ 3 ด้านคือ 1) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือ พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความสามารถทางสติปัญญา 2) จิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ และ 3) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรง โดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะต่างๆ

จากการศึกษาพบว่า มีแนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ คือแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย ของ เดวิท อาร์. แครทวอล โดยจิตสาธารณะถือเป็นค่านิยมที่ต้องใช้ความรู้สึกและการรับรู้ ซึ่งเกิดขึ้นหลังจาก มีประสบการณ์ต่างๆ ส่งผลต่อการเกิดลักษณะนิสัยที่ยั่งยืน (สุพจน์ ทราญแก้ว, 2546) ซึ่งถือว่าจิตสาธารณะเป็นจิตพิสัยในรูปแบบหนึ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) มาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดกับนักเรียน

3.1 กระบวนการพัฒนาจิตพิสัย

จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นหนึ่งในสามของวัตถุประสงค์ทางการศึกษา (Taxonomy of Education Objectives) ซึ่งเบนจามินบลูมและคณะ เป็นผู้เสนอ เป็นขอบเขตของ วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางด้านความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ ค่านิยม และเจตคติ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ ด้วยการสร้างความสนใจ ให้ผู้เรียน ได้รับรู้และใส่ใจสิ่งเร้าที่นำมากระตุ้น เพื่อให้บุคคลมีความรู้สึกที่จะยอมรับ และเลือกสิ่งเร้า นั้น นำสู่การเกิดทัศนคติที่ดีต่อการตอบสนอง การยอมรับสิ่งเร้า นั้น เกิดความรู้สึกอยากตอบสนอง หรือ เกิดความพึงพอใจในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น ผู้เรียนก็จะมีทัศนคติที่ดีและเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น เกิดความชื่นชอบต่อสิ่งนั้น เขาก็จะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของตนเอง นำสู่การพัฒนาเป็นลักษณะนิสัยของแต่ละคนต่อไป

เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) ได้ศึกษาวิจัยการเรียนรู้ทางด้าน อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งได้ลำดับมโนภาพการเกิดความรู้สึกของมนุษย์ โดยเริ่มจากความ สนใจ (Interest) มาเป็นอันดับแรก ตามด้วยความซาบซึ้ง (Appreciation) เจตคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) และการปรับตัว (Adjustment) หากมองในการลำดับความรู้สึกเป็นขั้นๆ จะเริ่มจากการรับรู้ (Receiving) การตอบสนอง (Responding) การเห็นคุณค่า (Valuing) การจัดระบบ (Organization) และการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a value complex) ซึ่งแสดงดังภาพประกอบ 1

1. การรับรู้ (Receiving)	การรู้จัก	↑					
	ความเต็มใจในการรับรู้						
	ควบคุม หรือเลือกความใส่ใจ		↑				
2. การตอบสนอง (Responding)	ยินยอมในการตอบสนอง	ความสนใจ					
	เต็มใจตอบสนอง		↑	↑	↑		
	พึงพอใจในการตอบสนอง		↑				
3. การเห็นคุณค่า (Valuing)	การรับรู้คุณค่า						
	การชื่นชอบคุณค่า		↓	↓	↓	↓	
	การยอมรับ						↓
4. การจัดระบบ (Organization)	สร้างมโนทัศน์ของคุณค่า			↓	↓		
	การจัดระบบค่านิยม						
5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a value complex)	การสละทุกสิ่งทุกอย่าง						
	การสร้างลักษณะนิสัย						↓

ภาพประกอบ 1 แนวคิดการจัดลำดับความรู้สึกรู้สึกของ เดวิด อาร์. แครทวอล

ที่มา : David R. Krathwohl; Benjamin S. Bloom; & Bertram B. Masia. (1973)

การแบ่งลำดับการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัยของ เดวิด อาร์. แครทวอล เป็น 5 ขั้น โดยแต่ละขั้นมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving) เป็นขั้นแรกของความรู้สึก เป็นเหมือนกับขั้นความรู้ความจำในการจัดจำแนกด้านสติปัญญา ถือเป็นการสัมผัสเบื้องต้นเพียงแค่ว่าได้รู้ได้เห็นเท่านั้นหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นขั้นการจดจำที่ได้รับการสัมผัส ส่งผลให้เกิดความตั้งใจและให้ความสนใจต่อสิ่งเรานั้น ซึ่งแบ่งเป็นขั้นย่อย 3 ขั้นย่อย คือ

1.1 การรู้จัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมขั้นแรกที่จะรู้จักกับสิ่งเร้าว่ามันคืออะไร เป็นการรู้จักเบื้องต้น ปราศจากการให้ความสำคัญ เพียงการสังเกตเห็นปรากฏการณ์นั้นๆ โดยไม่สนใจ

1.2 ความเต็มใจในการรับรู้ (Willingness to receive) เป็นขั้นเต็มใจหรือพอใจที่จะรับรู้ มีความอ่อนแอต่อสิ่งที่พบเห็น แต่เป็นการบังคับใจให้รับรู้เท่านั้น

1.3 ควบคุม หรือเลือกความใส่ใจ (Controlled or selected Attention) เป็นความรู้สึกที่ต่อเนื่องจากขั้นที่แล้ว แต่แตกต่างออกไปคือ สามารถตอบได้ว่า สิ่งที่เราเรารู้สึกนั้น อะไรเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี อะไรเป็นสิ่งที่ควรเอาใจใส่ หรือไม่เอาใจใส่

2. การตอบสนอง (Responding) เมื่อมีสิ่งเร้ากระตุ้นการรับรู้ให้เกิดความพอใจแล้ว ส่งผลให้เลือกพอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกในขั้นนี้ ซึ่งเป็นขั้นที่มีการตอบสนอง เลือกแสดงออกตามสิ่งที่ตนเองรับรู้ แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

2.1 ยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding) เป็นขั้นความรู้สึกเชื่อฟังหรือยินยอมที่จะทำตาม เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น แต่อาจจะไม่เต็มใจหรือพอใจเท่าไร

2.2 เต็มใจตอบสนอง (Willingness to Response) เป็นความรู้สึกที่จะร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ให้ความร่วมมือ ทำตามความต้องการด้วยการสมัครใจ มีการแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ

2.3 พึงพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response) เป็นความรู้สึกพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม ซึ่งขั้นตอบสนองสองขั้นแรกนั้น อาจเป็นเพียงแค่อินยอมและเต็มใจทำ แต่อาจไม่พึงพอใจก็ได้ สำหรับขั้นนี้จะลงลึกเข้าไปอีก คือ เป็นการยินยอมแบบเต็มใจ อีกทั้งพึงพอใจ มีความพึงพอใจต่อการตอบสนองของตนเอง ในการร่วมกิจกรรม

3. การเห็นคุณค่า (Valuing) ภายหลังมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ จนเกิดความรู้สึกพึงพอใจในสิ่งนั้นแล้ว ก็เริ่มเห็นถึงคุณค่าของสิ่งที่กระทำหรือตอบสนองนั้น เป็นปรากฏการณ์หรือพฤติกรรม ที่ตนได้รับมาอาศัยประสบการณ์ตั้งแต่นั้น โดยความรู้สึกในขั้นนี้จะค่อนข้างจะคงทนในการแสดงความรู้สึกและรับรู้คุณค่าสิ่งต่างๆ โดยเจตคตินั้น ถือเป็นความรู้สึกที่อยู่ในระดับนี้ โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

3.1 การรับรู้คุณค่า (Acceptance of a Value) โดยขั้นนี้มุ่งหมายให้บรรยายคุณค่าของปรากฏการณ์ พฤติกรรม สิ่งต่างๆ ในระดับความเชื่อ ซึ่งอาจให้ความหมายว่าเป็นการยอมรับทางอารมณ์ต่อข้อเสนอหรือคำสอนที่เขามีมาก่อนหน้านี้

3.2 การชื่นชอบคุณค่า (Preference for Value) ในขั้นนี้ไม่เพียงแต่การยอมรับคุณค่าที่ตนรับรู้เท่านั้น แต่เพิ่มความรู้สึกเอาใจใส่ในคุณค่าที่ตนเองรับรู้

3.3 การยอมรับ (Commitment) เป็นความเชื่อศรัทธาต่อคุณค่าที่ตนชื่นชอบด้วยอารมณ์ที่มั่นคง ผู้ที่มีความรู้สึกในระดับนี้จะแสดงพฤติกรรมยึดมั่นในเจตคติที่ตนเองมีอย่างเห็นได้ชัด

4. การจัดระบบ (Organization) จากความรู้สึกขั้นที่แล้ว มนุษย์เห็นคุณค่าที่ผ่านเข้ามาอาศัยประสบการณ์ที่แตกต่างกัน แต่ความรู้สึกของมนุษย์จะนิยมเฉพาะกลุ่มค่านิยมใด ค่านิยมหนึ่งเท่านั้น การจัดระบบในขั้นนี้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ ซึ่งอาจจะจัดให้อยู่เป็นกลุ่มก้อนหนึ่งที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน หรืออาจจัดตามความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระบบดังกล่าวสร้างขึ้นจากค่านิยมส่วนย่อยๆ นำมาประสานสัมพันธ์กัน การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในระยะเป็นผู้ใหญ่จะยากกว่าในวัยเด็ก เพราะความยึดติดสิ่งที่คิดว่าดีได้ถูกจัดระบบให้เป็นค่านิยมที่ถาวรไปแล้ว ความรู้สึกระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้นย่อย คือ

4.1 สร้างมโนทัศน์ของคุณค่า (Conceptualization of a Value) คุณค่าหรือค่านิยมที่ได้รับรู้มีหลายรูปแบบ ความรู้สึกของคนอาจนำค่านิยมที่มีลักษณะเหมือนกันอยู่ด้วยกัน หรือที่เกี่ยวข้องกันเป็นประเภทเดียวกัน อันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาแล้ว จากนั้นถูกเรียกชื่อใหม่กลายเป็นมโนทัศน์ของคุณค่าใหม่ ซึ่งอาจเป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ได้

4.2 การจัดระบบค่านิยม (Organization of a Value System) ในขั้นนี้จะเป็นการจัดค่านิยมที่มีความสลับซับซ้อน หรือใกล้เคียงกันให้อยู่ด้วยกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลทางความรู้สึก หรือความรู้สึกเดิมที่มีอยู่

5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value or Value Complex) เมื่อมีการจัดระบบค่านิยมที่หลากหลายให้เป็นระบบและลำดับความสำคัญของค่านิยมที่สร้างขึ้นแล้วก็จะยึดถือและแสดงพฤติกรรมนั้นในสถานการณ์ต่างๆ จนสร้างเป็นลักษณะนิสัย กลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ซึ่งมีลักษณะส่วนตัวที่เป็นเอกลักษณ์ของเขา มีเจตคติและมีแนวทางเป็นของตนเอง โดยในขั้นนี้เป็นความรู้สึกที่สั่งสมมาตั้งแต่แรกจนเกิดการเลือกสรรเป็นเจตคติของตน เป็นวิถีชีวิต และเป็นการแสดงออก แบ่งเป็น 2 ชั้นย่อย คือ

5.1 การสรุปนัยทั่วไป (Generalized Set) ระดับนี้หมายถึงความรู้สึกซึ่งให้ความสอดคล้องภายในกับระบบเจตคติและค่านิยม ณ ช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นความรู้สึกตอบสนองต่อปรากฏการณ์ที่เกิดจากการเลือกสรรระดับสูงจากกลุ่มของเจตคติและค่านิยมปกติผู้มีเจตคติและค่านิยมที่ถูกเลือกสรรไว้และยึดถือปฏิบัติให้เห็นว่าดีงาม เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือปัญหาใดๆ เขานำความรู้สึกที่ยึดถือไว้ไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นระดับความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ผสมผสานสรุปรวมความรู้สึกที่ยึดเป็นอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิต โดยการแสดงออกในชีวิตประจำวันอย่างทันทีเมื่อมีเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้ามากระตุ้น

โดยจิตสาธารณะของบุคคลนั้น เป็นผลจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้า การรับรู้ในส่วนนี้เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลในรูปของความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ที่ส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรม เป็นคุณลักษณะทางจิตใจผ่านทางกระบวนการทางปัญญา และปฏิกิริยาตอบสนองต่อปรากฏการณ์ทางสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งหากจะใช้เทคนิคการพัฒนาจิตพิสัยมาใช้ในการสร้างเสริมจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในวัยรุ่น เพื่อให้ความรู้สึกรับรู้ถึงคุณค่าของจิตสาธารณะ ที่ได้เรียนรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตประจำวัน

3.2 การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก(Active Learning)

การเรียนเชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism (Cooperstein and Kocevar Weidinger, 2004) ซึ่งเชื่อว่า ความรู้เดิมมีความสำคัญต่อการสร้างความรู้ใหม่ของผู้เรียน โดยนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จรรยา ดาสา (2552) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้เรียนจะเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ ผ่านกระบวนการคิด ที่ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอน

สุระ บรรจงจิต (2551) กล่าวว่า การเรียนเชิงรุก คือ การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา เป็นการเรียนการสอนแบบส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผ่านทางการให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

ทวีรัตน์ วัฒนกุลเจริญ (2549) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาทักษะ ความสามารถที่ตรงกับพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ที่มาจากการปฏิบัติ โดยเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศักดา ชัยกิจภิญโญ (2548) กล่าวว่า การเรียนเชิงรุก คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือร่วมกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนผู้เรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังอย่างเดียว (Passive) มาเป็นผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด

ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา (2547) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีบทบาทในการรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองอย่างกระตือรือร้น ผ่านทางการลงมือทำ และคิดสิ่ง

ที่ตนเองกำลังจะกระทำ จากข้อมูลหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับผ่านทาง การ ฟัง พูด อ่าน เขียน คิด อภิปราย แก้ปัญหา และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

เมเยอร์และโจนส์ (Mayer; & Jones. 1993) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก คือ การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโอกาสในการฟัง การพูด การเขียน การอ่าน และการไตร่ตรองอย่างมีความหมายที่เกี่ยวกับเนื้อหา แนวคิด ประเด็น และการนำเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ไปใช้

จากแนวคิดต่างๆ สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาด้วยตนเอง หรือร่วมกับเพื่อน ผ่านทางการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ นำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน โดยการพูดและการฟัง การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรองความคิด โดยในกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะแต่ละครั้ง ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อีกทั้งใช้กิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะด้านต่างๆ ไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน มีการไตร่ตรองข้อคิดที่หลังจากที่ร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงรุก จึงเลือกใช้การเรียนรู้เชิงรุกมาเป็นเทคนิคพิเศษในการจัดการเรียนการสอนในบางครั้ง

3.2.1 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนเชิงรุก

การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนเชิงรุกมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

จรรยา ดาสา (2552) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญพื้นฐานของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่ การฟังและการพูด การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรองหรือตอบโต้ความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การฟังและการพูด โดยผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังเป็น โดยจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ เมื่อฟังแล้วผู้เรียนต้องสื่อสารออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสารความคิดเห็นของตนเองได้

- การอ่าน ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจับใจความหรือประเด็นสำคัญต่างๆ จากเรื่องที่ได้

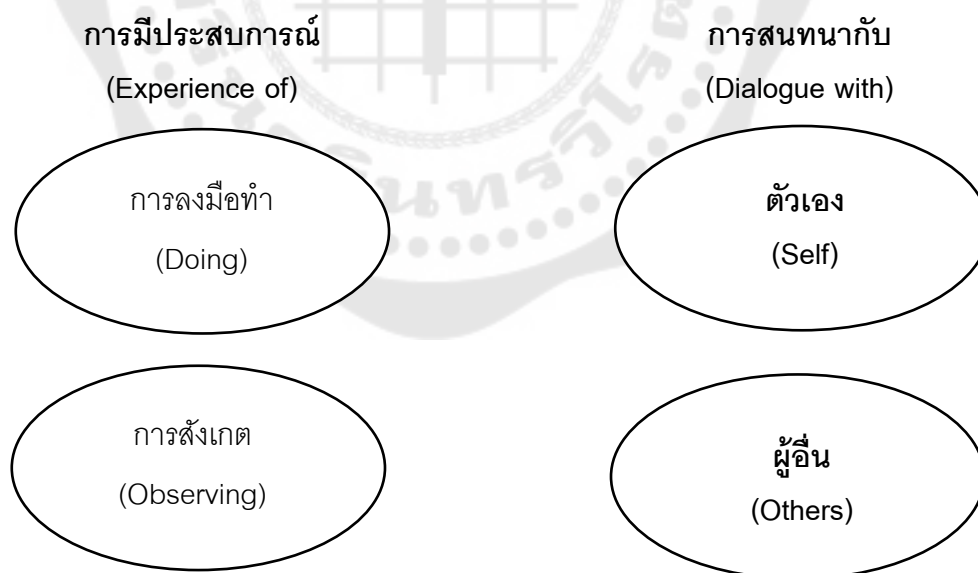
- การเขียน ในการเขียนหากผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง จะไม่สามารถเขียนด้วยภาษาของตนเอง เพื่อสื่อสารให้ตนเองหรือผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น การเขียนแต่ละครั้งผู้เรียนต้องเรียบเรียงความคิดของตนเองอย่างเป็นระบบ ก่อนการเขียน

- การไตร่ตรอง หรือการโต้ตอบความคิดเห็น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสโต้ตอบความคิดเห็นของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดกับผู้อื่น ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงแนวคิดที่มากขึ้น หรือทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น

ศักดา ชัยกิจภิญโญ (2548) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุกไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล
4. ผู้เรียนมีทัศนคติที่อยากเรียนรู้มากขึ้น เช่น มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

โคโจคาริ (Cojocariu. 2010) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก ที่นำเสนอโดย Fink(1999) ที่มองว่าการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการระหว่างการเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านการลงมือทำ และการสังเกต ผสมผสานกับการสนทนากับตนเองและผู้อื่น ดังแสดงได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จากภาพประกอบ 2 สามารถอธิบายได้ดังนี้

- การลงมือทำ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมบางอย่างเช่น การออกแบบ การทำกิจกรรมทดลอง การวิเคราะห์ การวิพากษ์ การค้นคว้า หรือการนำเสนอ เป็นต้น

- การสังเกต หมายถึง กิจกรรมการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น หรือฟังสิ่งต่างๆ ผ่านทางประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้

- การสนทนากับตัวเอง หมายถึง การไตร่ตรองเกี่ยวกับเนื้อหาหรือเรื่องที่เรียน โดยใช้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัว ที่มีต่อเนื้อหานั้นๆ โดยอาจดำเนินการบันทึก เป็นต้น

- การสนทนากับผู้อื่น หมายถึง การติดต่อสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อมกับผู้อื่น เช่น การติดต่อสื่อสารทางตรงกับผู้สอน หรือเพื่อนในกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ การติดต่อสื่อสารผ่านทางเอกสารต่างๆ เป็นต้น

ซิลเบอร์แมน (Silberman, 1996) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกไว้ดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ โดยผู้เรียนมีการพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นและยังเป็นการสร้างความร่วมมือกัน อีกทั้งมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
2. มีการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

บอนเวลล์และไอสัน (Bonwell ;&Eison, 1991) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ต่างๆ นอกเหนือจากการฟังอย่างเดียว
2. เน้นกิจกรรมการพัฒนาทักษะและแนวคิดของผู้เรียน มากกว่าการที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้อย่างเดียว
3. ผู้เรียนได้ฝึกการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์
4. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การอ่าน การอภิปราย
5. เน้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ คุณค่า เจตคติ ด้วยตนเอง

จากหลักการของการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนให้น้อยลง เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นผ่านการลงมือทำการสังเกต การสนทนากับตนเองและผู้อื่น ผ่านทางประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียน อาศัยกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การฟัง

และการพูด การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรองหรือได้ตอบความคิดเห็น อีกทั้งเน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แต่ละกิจกรรมผู้วิจัยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับผ่านประสบการณ์การร่วมกิจกรรมของนักเรียน ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิด เพื่อให้นักเรียนสร้างความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะอาศัยประสบการณ์และการมีส่วนร่วมที่แต่ละคนแสดงออก อีกทั้งมีการไตร่ตรองประสบการณ์ต่างๆ ภายหลังสิ้นสุดกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุกมาเป็นเทคนิคเพิ่มเติมในกิจกรรมบางครั้งของโปรแกรมในครั้งนี้

3.2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นอกจากรูปแบบและลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกแล้วยังมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงการเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก ที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้จริงในห้องเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา (2547) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ผ่านการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีการทบทวนความรู้เดิม หรือมโนทัศน์ที่จำเป็นซึ่งเป็นฐานสำหรับความรู้ใหม่ อีกทั้งมีการนำเสนอหัวข้อที่จะเรียนในครั้งนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมชี้นำประสบการณ์ เป็นการนำเสนอสถานการณ์ด้วยกิจกรรมที่นำเสนอใจแก่ประสบการณ์ของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดจะรวมถึงการได้สื่อสาร สนทนา และการได้รับประสบการณ์ดังนี้

- สนทนาสื่อสารกับตนเอง ด้วยกิจกรรมการอ่าน การเขียน ที่กระตือรือร้น และมีการเขียนผังมโนทัศน์

- สื่อสารกับผู้อื่น ด้วยกิจกรรมต่างๆ การอภิปรายร่วมกัน การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ และเกมต่างๆ

- ประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรม

- ประสบการณ์จากการสังเกตกับเหตุการณ์จริงทางตรง หรือทางอ้อม อาศัยกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ การใช้กรณีศึกษา หรือการเรียนรู้นอกสถานที่

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมสรุปเชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะต่างๆ และมีการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวคิด หลักการและมโนทัศน์ของเนื้อหาในบทเรียน เพื่อผู้เรียนจะได้นำมโนทัศน์และหลักการดังกล่าวไปใช้ในการ

แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ต่อไป เป็นการบูรณาการประสบการณ์ มโนทัศน์ หลักการ และกฎเกณฑ์สู่การสร้างมโนทัศน์ที่มีความหมายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันแก้สถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน โดยการใช้การประเมินผลตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรองในสิ่งที่ได้เรียนรู้

สุชาติ นทีตานนท์ (2550) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการสนทนา การตอบคำถาม เพื่อทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

2. ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จากการค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติการ เพื่อสืบค้นคำตอบจนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. ขั้นสรุป เป็นการสนทนาร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว เพื่อทบทวนประสบการณ์และนำเสนอผลงานที่สะท้อนความคิดเห็นจากการลงมือปฏิบัติจริง

บาลด์วิน และวิลเลียมส์ (Baldwin; & Williams, 1988) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่อยากจะเรียนรู้ต่อไป

2. ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้สอนให้นักเรียนเข้ากลุ่มย่อย เพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่น และสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่ม โดยที่ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมข้อมูลให้สมบูรณ์

3. ขั้นประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นติดตามผล เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าอิสระเพิ่มเติม โดยทำเป็นรายงาน หรือให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน รวมทั้งให้ผู้เรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในคาบเรียนนั้นๆ

มัวร์ (Moore, 1994) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นขั้นที่นำผู้เรียนเข้าสู่บทเรียน อาศัยสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน

2. ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนค้นหาเจตคติ ของเนื้อหาในแต่ละหน่วย อาศัย กระบวนการกลุ่ม และให้นักเรียนนำเสนอเจตคติที่ค้นพบกับผู้อื่น
3. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหา
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด และประเมินผลจากการ สังเกตพฤติกรรม ใบงานต่างๆ

จอห์นสัน และคณะ (Johnson; et al., 1991) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำ เป็นขั้นที่แสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่จะสอน กับสิ่งที่ผู้เรียนมีพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งระบุโครงร่างของเนื้อหา แนวคิด ประเด็นหลัก ในการ สอน ซึ่งจะให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและมีความกระตือรือร้นที่อยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
 2. ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนสอนเนื้อหา ตามด้วยกิจกรรมอื่นๆ โดยทั่วไปแล้วผู้สอน จะสอนติดต่อกันเป็นเวลาอาจ อาจส่งผลให้ผู้เรียนมีความเหนื่อยล้า เบื่อ และไม่มี ความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ โดยจากการศึกษาพบว่า สมาธิของนักเรียนจะลดลงภายใน 15 นาที ดังนั้น ในการเรียนรู้เชิงรุก จึงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกับผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เช่น การตั้งคำถาม ให้ผู้เรียนตอบ หรือจะให้ผู้เรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่มเพื่อหาคำตอบ ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหา และเกิด การจดจำได้นานกว่าปกติหากมีการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งผู้สอนต้องใช้เนื้อหาการสอนสรุปกับ กิจกรรมอื่นเรื่อยๆ
 3. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนให้ผู้เรียน สรุปตามความคิด ความเข้าใจของตนเอง โฉนเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาลงในแบบบันทึก และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนข้างๆ หรืออาจสุ่มให้ผู้เรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแสดงได้ดังภาพประกอบ 3

นาทีที่ 0 - 10	นาทีที่ 20 - 30	นาทีที่ 30 - 40	นาทีที่ 40 - 50
ขั้นนำ	สอนเนื้อหา 1 กิจกรรม	สอนเนื้อหา 2 กิจกรรม	สอนเนื้อหา 3 กิจกรรม ขั้นสรุป

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ที่มา : Johnson, David W.; et al. (1991)

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยสามารถสรุปกระบวนการเรียนรู้ได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ทบทวนความรู้เดิม หรือยกตัวอย่างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อีกทั้งกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน
2. ขั้นสอน เป็นขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ผ่านทางกิจกรรม การอภิปราย การนำเสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน
3. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปกิจกรรม เพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ อีกทั้งให้ผู้เรียนได้หาวิธีการลงมือแก้ไขปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้ โดยผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำ นอกจากนี้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เพื่อนำสู่การปฏิบัติในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

3.3 การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)

3.3.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความหมายที่หลากหลาย ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บาร์โรว์และแทมบลิน (H.S Barrows & R.M.Tamblyn, 1980) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้เป็นฐาน ว่าเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่มุ่งสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ปัญหา ซึ่งใช้ตัวปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นต่อไปเพื่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการ เพื่อสร้างความเข้าใจในตัวปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา

การ์เลเกอร์ (Gallagher S.A., 1997) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการเรียน โดยผู้เรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหา โดยจะบูรณาการความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน โดยปัญหาที่ใช้สำหรับการเรียนรู้ มีลักษณะเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะมุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการแสวงหาความรู้ และพัฒนาผู้เรียนรู้การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

ทอรัฟ และเซก(Linda Torp & Sara Segal, 1998) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ที่ได้จากการสำรวจ ค้นคว้าและแก้ปัญหา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นทั้งกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งมีลักษณะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าไปแก้ไขปัญหา ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำและจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดและสำรวจ

ทิสนา แชมมณี (2551) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ อาศัยปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา เพื่อฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2552) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดแบบหนึ่งซึ่งจัดกระบวนการเรียนการสอนอาศัยปัญหาเป็นตัวกระตุ้นหรือเป็นฐานสำคัญสำหรับกิจกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องแสวงหาคำตอบ ค้นคว้า หาเหตุผลมาช่วยแก้ปัญหา หรือทำให้ปัญหานั้นชัดเจน เมื่อมองเห็นแนวทางแก้ไข ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น

วาสนา กิมเท้ง (2553) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบหรือกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ใช้การตั้งคำถาม หรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางให้ผู้เรียนให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ ตัวปัญหาจะเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นสำหรับการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา และเป็นการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองได้ เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

จากความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่อาศัยปัญหาในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย อาศัยกระบวนการกลุ่ม การสืบค้นและการทำความเข้าใจเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผล โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ซึ่ง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพปัญหาของปัญหาในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการขาดจิตสาธารณะ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน และใช้กระบวนการกลุ่มในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดจิตสาธารณะที่เกิดขึ้น จึงเลือกใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาเป็นเทคนิคเพิ่มเติมในกิจกรรมบางครั้งเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน

3.3.2 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะตามแนวคิดของนักการศึกษาดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

1. ต้องมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และเริ่มต้นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น
2. ปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน หรือเป็นปัญหาที่มีโอกาสเกิดขึ้นจริง
3. ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้และการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
4. เรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความรู้ อีกทั้งฝึกการทำงานเป็นทีม มีการตัดสินใจร่วมกัน
5. มีกระบวนการความรู้ และบูรณาการทักษะกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และคำตอบที่ชัดเจนขึ้น
6. ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จะได้มาภายหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐานแล้วเท่านั้น
7. การประเมินผล เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงานของผู้เรียน

แบร์โรว์ (Harward S. Barrows, 1996) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ภายใต้การแนะนำของผู้สอน โดยผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ระบุสิ่งที่ตนเองต้องการรู้เพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้น และมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. จัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 – 8 คน เพื่อให้ผู้เรียนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความหลากหลายของแต่ละบุคคล

3. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือผู้แนะนำ โดยไม่ใช่เป็นผู้บรรยายหรือบอกข้อมูล ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นและจัดการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

4. รูปแบบของปัญหามุ่งเน้นให้มีการรวบรวมข้อมูลและกระตุ้นการเรียนรู้ ปัญหาที่นำเสนอเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้เรียน ที่ต้องเผชิญในการปฏิบัติจริง ตรงประเด็นและกระตุ้นการเรียนรู้ให้หาทางแก้ปัญหา เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้

5. ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาต่างๆ

6. ความรู้ใหม่ได้มาอาศัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างแท้จริง เกิดการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

จากลักษณะการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆ หรือพาผู้เรียนไปพบกับสถานการณ์จริง อาศัยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ นำสู่วิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย อีกทั้งยังให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ และพัฒนาทักษะการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ โดยในการวิจัยครั้งนี้ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เนื่องจากในกิจกรรมจะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้จากปัญหาของการขาดจิตสาธารณะ และดำเนินกิจกรรมผ่านกระบวนการกลุ่มในการหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาด้วยตัวของนักเรียนเอง

3.3.3 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการค้นคว้าขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

ดีไลเชิล (Robert Delisle, 1997) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เชื่อมโยงไปสู่ปัญหา (Connecting with the problem) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะรับรู้ว่ามีปัญหาต่างๆ มีความสำคัญ น่าสนใจ ผู้สอนเลือกปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน มานำเสนอเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

ขั้นที่ 2 จัดโครงสร้าง (Setting up the structure) ในขั้นนี้ผู้สอนต้องแน่ใจว่าผู้เรียนได้เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาแล้ว ในขั้นจัดโครงสร้างนี้เป็นการสร้างโครงสร้างสำหรับการทำงาน

ผ่านปัญหาซึ่งจะมีการจัดขอบเขตของงานเพื่อที่จะนำไปสู่คำตอบ โดยถือว่าเป็นหัวใจของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีการคิด ผ่านสถานการณ์และแนวทางไปสู่คำตอบโดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อจัดโครงสร้างของการทำงาน โดยผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้แนะนำเพื่อกำหนดโครงสร้างของการศึกษา ประกอบด้วย

1. แนวคิด/แนวทางในการแก้ปัญหา (Ideas)
2. ข้อเท็จจริง (Facts)
3. ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้า (Learning issue)
4. แผนการดำเนินงาน (Action plan)

ขั้นที่ 3 เข้าไปสู่ปัญหา (Visiting the problem) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะใช้กระบวนการกลุ่มในการร่วมกันสำรวจปัญหา และอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 4 กลับเข้าสู่ปัญหาอีกครั้ง (Revisiting the problem) หลังจากที่ผู้เรียนทำการศึกษาค้นคว้าเรียบร้อยแล้ว จะมีการอภิปรายกันในชั้นเรียน โดยสิ่งแรกที่คุณสอนต้องทำคือให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มรายงานการศึกษาค้นคว้าของพวกเขา

ขั้นที่ 5 การผลิตผลงาน หรือการแสดงความสามารถ (Producing a product or performance) เป็นการนำความรู้มาดำเนินงานตามแผนงาน เพื่อผลิตผลงานหรือสรุปคำตอบของปัญหา และมีการนำเสนอในชั้นเรียน

ขั้นที่ 6 การประเมินกระบวนการและปัญหา (Evaluating performance and the problem) ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะมีการประเมินผลร่วมกัน

เซวอย และฮิวจ์ (วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี, 2552 ; อ้างอิงจาก Savoil, & Hughes, 1994) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 ระบุปัญหาที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน
- ขั้นที่ 2 เชื่อมโยงปัญหากับบริบทของผู้เรียนเพื่อให้โอกาสในการปฏิบัติจริง
- ขั้นที่ 3 มอบหมายความรับผิดชอบให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองให้วางแผนแก้ปัญหา

- ขั้นที่ 4 กระตุ้นความร่วมมือ โดยการจัดกลุ่มให้ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติงาน
- ขั้นที่ 5 ตั้งความคาดหวังหรือกำหนดเป้าหมายว่า ผู้เรียนจะต้องแสดงหรือนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองโดยแสดงผลงาน ชิ้นงาน หรือการปฏิบัติงานให้ดู

สเตปเพียน และแกลแลกเกอร์ (วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี, 2552; อ้างอิงจาก Stepien W.J Gallagher S.A, 1993) ได้นำเสนอขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 เข้าสู่ปัญหาและนิยามของปัญหา (Encountering and Defining the problem) ผู้เรียนจะได้รับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของจริงให้อ่านวิเคราะห์ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้น หรือให้ดูจากภาพ จาก VDO จากสถานที่จริง โดยอาจให้ตั้งคำถามถามตัวเองว่า รู้อะไรบ้างเกี่ยวกับปัญหาหรือคำถามนี้ จำเป็นต้องรู้อะไรบ้าง

เพื่อจะได้แก้ไขปัญหานี้ได้ ต้องใช้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้อะไรบ้างเพื่อจะได้แนวทางการแก้ปัญหา หรือสมมติฐาน ในขั้นตอนนี้ควรได้คำถามที่ชัดเจน ถึงแม้ว่าแนวทางในการแก้ปัญหานั้นจะต้องใช้ความรู้ใหม่เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 2 หาข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Data Collection) ประเมินข้อมูล และนำไปใช้เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาอย่างชัดเจนจากขั้นที่ 1 ผู้เรียนจะต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ ต้องมีการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความคุ้มค่า ก่อนนำไปใช้แก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 สังเคราะห์ข้อมูล และปฏิบัติ (Synthesis and Performance) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสร้าง หรือกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา อาจมีการสร้างสื่อประกอบหรือจัดการกับสาระความรู้ใหม่ ซึ่งแตกต่างจากการทำรายงานธรรมดา แต่เป็นการนำเสนอแนวทางวิธีการแก้ปัญหาที่ชัดเจน และดำเนินการแก้ปัญหา สรุปผล หรือหลักการทั่วไปที่ได้จากการแก้ปัญหา และนำเสนอผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยจึงสรุปได้เป็น 6 ขั้นตอนเพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาจิตสาธารณะในงานวิจัยนี้ดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนได้สำรวจปัญหาของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว อาศัยประสบการณ์ของแต่ละคน

ขั้นที่ 2 นักเรียนทำความเข้าใจปัญหา และผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ที่เกิดจากการสำรวจในขั้นแรก

ขั้นที่ 3 นักเรียนศึกษา นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ตามความสามารถแต่ละคน

ขั้นที่ 4 นำวิธีการแก้ปัญหาที่นักเรียนได้นำเสนอ มาแบ่งปันกับผู้อื่น

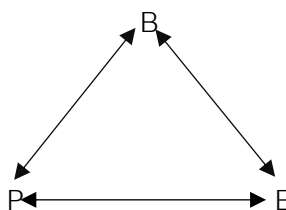
ขั้นที่ 5 แต่ละกลุ่มหาข้อตั้งใจที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองที่จะทำร่วมกัน เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง

ขั้นที่ 6 นำเสนอแนวทางการแก้ไข พัฒนาจิตสาธารณะ และข้อตั้งใจของแต่ละกลุ่มที่จะไปทำร่วมกัน

โดยผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในบางกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้สำรวจปัญหาของการขาดจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นประสบการณ์จริง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ นำสู่การคิดวิเคราะห์ และหาวิธีการแก้ปัญหามารขาดจิตสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรมของแต่ละกลุ่มต่อไป

3.4 เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Learning Theory)

จิตสภาวะของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของแบนดูรา ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยจากสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วย และการร่วมกันของปัจจัยส่วนบุคคลนั้น จะร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม การที่ปัจจัยทั้งสามทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันและกันนั้น ไม่ได้หมายความว่าสามปัจจัยจะมีอิทธิพลมากกว่ากัน และอิทธิพลของปัจจัยทั้งสามนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ให้ปัจจัยใด ปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ โดยแบนดูรา ให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน เขาถือว่าบุคคลต้องการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ และได้อธิบายการปฏิสัมพันธ์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) ภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

ที่มา : สุรางค์ ไควตระกูล(2552) อ้างอิงจาก แบนดูรา(Badura, 1989)

โดย	B	คือ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล
	P	คือ บุคคล
	E	คือ สิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ สุรางค์ ไควตระกูล (2552) ได้อธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสามได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลกับพฤติกรรม กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจ

เป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม ในขณะที่พฤติกรรมเป็นตัวกำหนดลักษณะการคิดและการสนองตอบทางอารมณ์

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับบุคคล กล่าวว่า ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคล จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลทางสังคม ที่ให้ข้อมูลและกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์ โดยผ่านตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคม โดยแต่ละบุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางสังคม และลักษณะทางกายภาพ เช่น อายุ ขนาดร่างกาย เชื้อชาติ เพศ ความน่าสนใจของร่างกาย บทบาท และสภาพทางสังคม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม กล่าวว่า พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงขึ้นตามสภาพแวดล้อม ในขณะเดียวกันเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปด้วย

นอกจากนี้แบนดูรา มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้น เกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก เขาได้แบ่งประเภทของตัวแบบออกเป็น ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Live model) คือ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกต และปฏิสัมพันธ์โดยตรง และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic model) คือ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือ หนังสืออนิเมะ เป็นต้น

3.4.1 อิทธิพลของตัวแบบ

โดยตัวแบบมีอิทธิพลต่างๆ ต่อพฤติกรรมดังนี้

1. ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ ให้เหมือนตัวแบบ ในกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบนั้นยังไม่เคยได้เรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาก่อน

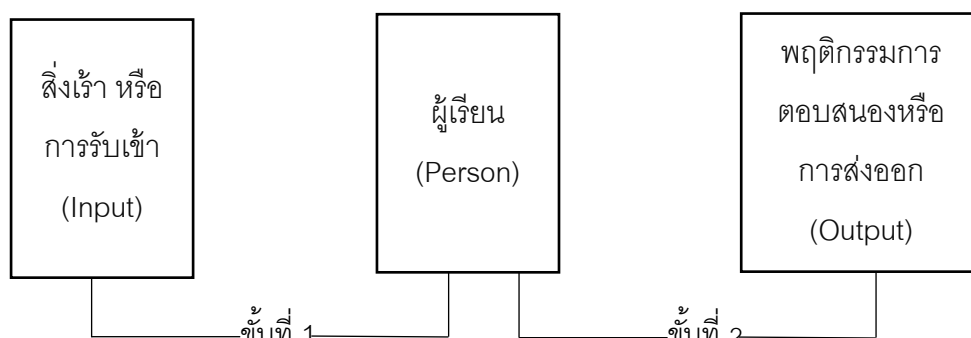
2. ทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ในกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็จะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น

3. ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดพฤติกรรม กรณีที่ผู้เรียนได้เห็นการกระทำนั้นเกิดผลในทางลบ ผู้เรียนก็มีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น

3.4.2 ขั้นตอนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ

แบนดูรา (อ้างใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการเลียนแบบ มี 2 ขั้น คือ ขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ และขั้นการ

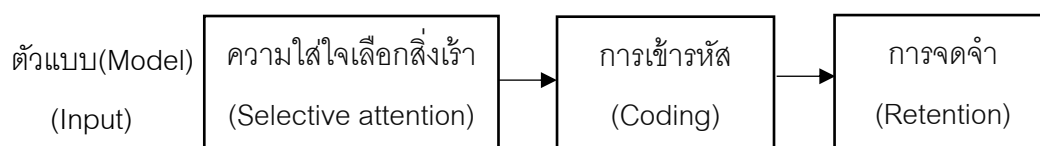
กระทำ(Performance) ซึ่งจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ สามารถแสดงขั้นตอนของการเรียนรู้ได้ดังภาพประกอบ 5 และ 6

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ

ที่มา : สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552)

โดยลำดับขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ลำดับ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้

ที่มา : สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552)

สำหรับการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับบุคคล เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย
ทักษะต่างๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจ

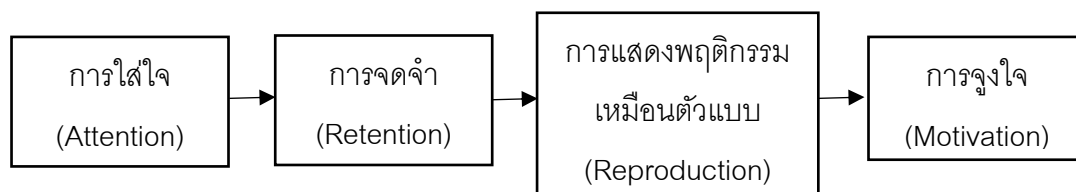
โดยแบนดูรา(สุรางค์ ไควตระกูล, 2552 อ้างอิงจาก Bandura, 1977) ได้อธิบาย
กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกต โดยผ่านตัวแบบว่าประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. ความใส่ใจ (Attention) ความใส่ใจของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมาก บุคคลจะ
ไม่สามารถเรียนรู้ได้หากขาดการใส่ใจ และจะรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก
องค์ประกอบที่มีผลออกกระบวนการใส่ใจ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเอง
คือตัวแบบต้องมีลักษณะเด่น และพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกไม่มีความซับซ้อนผู้สังเกตจึงจะจำ
ได้มาก องค์ประกอบที่ 2 เกี่ยวข้องกับผู้สังเกต ได้แก่ วัยของผู้เรียน ความสามารถทางสติปัญญา
ทักษะการใช้มือและส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งตัวแปรทางบุคลิกภาพของผู้เรียน เช่น การเห็น
คุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ความต้องการ และเจตคติของผู้เรียน

2. การจดจำ (Retention) การที่บุคคลสามารถที่จะเลียนแบบ หรือแสดง
พฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ อาจจะมีการจดจำด้วยคำพูดหรือการจดจำด้วยภาพ ซึ่งการจดจำด้วย
ภาพจะทำให้จดจำได้นานและคงทน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถทางปัญญาและ
โครงสร้างทางปัญญาของผู้สังเกตอีกด้วย

3. การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่บุคคล
นำสิ่งที่จดจำมาแสดงออกเป็นการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ปัจจัยสำคัญของ
ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ คือ ความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย
และทักษะที่จำเป็นในการเลียนแบบ โดยผู้เรียนแต่ละคนอาจแสดงได้แตกต่างกัน

4. การจูงใจ (Motivation) การที่บุคคลที่เกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมการ
เรียนรู้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ ว่าพฤติกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับหรือไม่
ความพึงพอใจในรางวัล การประเมินตนเอง และมาตรฐานในตัว ซึ่งสามารถแสดงขั้นตอน
การเรียนรู้ทั้ง 4 กระบวนการได้ ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต

ที่มา : สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552)

นอกจากนี้ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552) ยังกล่าวว่า ผู้เรียนยังสามารถเกิดการเรียนรู้ได้โดยกระบวนการต่อไปนี้

1. การเรียนรู้โดยการสังเกตและจากผู้ที่ทำหน้าที่อบรมผู้เรียน (Socializing agent) การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นตลอดเวลา ตัวแบบที่ผู้เรียนสังเกต ซึ่งเป็นได้ทั้งตัวแบบจริงหรืออาจเป็นตัวแบบที่ไม่มีชีวิต เช่น สื่อทางโทรทัศน์ สื่อทางภาพยนตร์ และการ์ตูน นอกจากนี้ครูและผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด มีหน้าที่สำคัญก็คือ การให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีการแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และอยู่ในขอบเขตของวัฒนธรรมประเพณี โดยเรียกกระบวนการนี้ว่าการถ่ายทอดทางสังคมหรือสังคมประกิต (Socialization) การเป็นตัวแบบที่ดีของครูและผู้ปกครองจะช่วยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม

2. การเรียนรู้โดยการสังเกตและการเรียนการสอน ในห้องเรียนครูไปตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนเป็นทั้งผู้สังเกตและตัวแบบ ผู้เรียนบางคนเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อเพื่อนในชั้นเรียน เพราะเป็นตัวแบบที่ดี และมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้เรียนมากที่สุด เนื่องจากอยู่ในวัยเดียวกัน แต่พฤติกรรมที่เรียนรู้จากเพื่อน มีทั้งดีและไม่ดี ฉะนั้นความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกตและการเลียนแบบจึงมีความสำคัญมากสำหรับครู ในการสอนโดยนอกจากครูจะเป็นตัวแบบแล้ว ยังช่วยสอนให้ผู้เรียนเป็นทางตัวแบบ และผู้เรียนที่มีคุณค่ามีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ โดยการปลูกฝังพฤติกรรมที่เอื้อสังคม (Prosocial Behavior) เช่น การมีน้ำใจการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเกรงใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยครูควรแสดงตนเป็นตัวอย่างและให้การสนับสนุน

ตามหลักการของเบนคูรา มนุษย์จะใช้ปัญญาพิจารณาพฤติกรรมของตัวเองแบบที่เขาประทับใจ และคิดว่าจะน่าจะเป็นประโยชน์ต่อเขา เมื่อได้ลองปฏิบัติพฤติกรรมตามสิ่งที่เขาคิดว่ามีประโยชน์แล้วนั้น ก็จะส่งผลให้มนุษย์ปฏิบัติตามเช่นนั้นต่อไปจนเป็นลักษณะนิสัยสืบต่อไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้เป็นเทคนิคในบางกิจกรรม ซึ่งเป็นการนำเสนอต้นแบบเพื่อให้เขาได้เรียนรู้ ตัวอย่างเช่น การนำเสนอต้นแบบ ของพี่ตูน บอดี้แสลม ที่อุทิศตน อาศัยความสามารถในการวิ่งของตนเอง เพื่อช่วยโรงพยาบาลต่างๆ อีกทั้งยังให้ผู้ร่วมวิจัยเป็นต้นแบบของเพื่อนผ่านทางการจัดบอร์ด เพื่อนำเสนอการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นมีแรงบันดาลใจ และต้องการที่จะเลียนแบบ ทำให้พวกเขาได้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตาม นำสู่การเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ทำการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้นโดยมีรูปแบบการส่งเสริมจิตสาธารณะที่หลากหลาย และพบงานวิจัยที่นำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) มาใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ซึ่งก็พบว่าจิตสาธารณะสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) ก็สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกัน โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ และการนำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยมาใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรม มีดังนี้

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ

ภาสุดา ภาคาผล (2556) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการต่อสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม จำนวน 65 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการบริการสังคมในรูปแบบของโครงงาน โดยโครงงานที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัตินั้น จะต้องทำการสำรวจความต้องการหรือปัญหาของชุมชนก่อน แล้วจึงนำความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาความต้องการของชุมชนสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าไปให้บริการแก่สังคมอย่างแท้จริง ใช้เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์

สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดมโนทัศน์จิตสาธารณะแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยครู แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยผู้ปกครอง และแบบสะท้อนความคิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
- 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดุษฎา ปนคำ (2555) ได้พัฒนาหลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา และเพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดลาดสนุ่น จำนวน 35 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 64 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบสังเกตและประเมินความสามารถ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งลักษณะของหลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าเป็นไปตามแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนเป็นนักวิจัย ด้วยการใช้อย่างสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดสาระประโยชน์ที่ชุมชนต้องการ เพื่อนำข้อมูลมาสรุปประมวลผลสำหรับการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์ และหลังจากพัฒนาสาธารณะประโยชน์แล้วให้นักเรียนใช้แบบสังเกตในการบันทึกข้อมูลการใช้สาธารณะประโยชน์ของคนในชุมชน เพื่อติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์ และยังได้ใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพงานของ เดมมิง มาใช้ในการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์อย่างมีคุณภาพ โดยนักเรียนจะต้องวางแผนว่าจะพัฒนาอะไร ทำสิ่งใดบ้าง ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใช้งบประมาณเท่าไร ต่อจากนั้นก็ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ แล้วตรวจสอบผลการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์ หากพบข้อผิดพลาด

ก็ลงมือปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา จัดให้นักเรียนใช้ความรู้ความสามารถในการทำสาธารณประโยชน์ โดยค้นหาความต้องการของชุมชน ศึกษาความรู้ที่จำเป็น และลงมือทำสาธารณประโยชน์ด้วยตนเอง จุดหมายของหลักสูตร ได้แก่ นักเรียนมีจิตสาธารณะตามองค์ประกอบ ต่อไปนี้ ด้านการรู้ความสำคัญของจิตสาธารณะ ด้านการตระหนักรู้ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ด้านการตระหนักรู้สาระเนื้อหาที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ด้านการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ และ ด้านการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ 2) จากการทดลองใช้หลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา พบว่าหลังการทดลองใช้หลักสูตรนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการปรับปรุงสาธารณประโยชน์สูงกว่าเกณฑ์ 60 % อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อติมาณ แสงคำ (2555) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพรวณ จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 3) ศึกษาการคงอยู่ของจิตสาธารณะในระยะทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพรวณ จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ของโรงเรียนและมีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่า โดยการสุ่มแบบง่าย จำนวน 60 คน ด้วยวิธีการทางพุทธศาสนาตามหลักกรรม ภาวนา 4 มาเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการแสดงออกภายนอกและคุณลักษณะภายใน ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ในกิจกรรมเพื่อฝึกนักเรียนให้รู้จักติดต่อกับสิ่งแวดล้อมภายนอก มีปฏิสัมพันธ์ทางกาย และวาจาที่ดีกับผู้อื่น อีกทั้งนำ สังคหวัตถุ 4 มาเป็นประเด็นในการพัฒนา เพื่อให้เกิดจิตสาธารณะขึ้นในส่วนพฤติกรรมภายในและภายนอก ในส่วนของคุณลักษณะภายในหรือด้านความคิดนั้น กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีจิตภาวนาและศีลภาวนาเป็นกระบวนการหลัก โดยใช้กรณีตัวอย่าง นิทาน เรื่องเล่า ฝึกให้นักเรียนมีพัฒนาการทางจิตใจ มีจิตใจที่ตั้งมั่น ทำดี เต็มใจทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้คนที่พัฒนาสติปัญญา แก้ปัญหาต่างๆ และร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีการนำพรหมวิหาร 4

มาเป็นประเด็นในการพัฒนาเพื่อให้เกิดจิตสาธารณะขึ้น โดยผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระยะติดตามผลหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองยังคงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งในภาพรวมและในรายด้านทั้งสองด้านสูงกว่าก่อนการทดลอง

พรทิพย์ มนตรีวงศ์ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการให้การปรึกษากลุ่ม แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 20 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดจิตสาธารณะ และโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการให้การปรึกษา จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ด้วยการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยใช้การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลต่อตนเอง หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไปสู่ความคิดที่สมเหตุสมผล โดยวิธีการ วิเคราะห์ความคิด อารมณ์ พฤติกรรม ผูกทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้รับการปรึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนแรก เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นหาถึงสภาพที่แท้จริงเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลว่า สิ่งใดคือความคิด และความเชื่อที่ผิดของตนเอง นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขั้นต่อมาเป็นขั้นของการเรียนรู้การตั้งคำถามที่มีเหตุผล ซึ่งมาจากการสังเกตจากเหตุการณ์ของผู้รับการปรึกษาเอง ซึ่งจะนำมาใช้ได้แย้งความคิดที่ไม่มีเหตุผลเดิม และขั้นสุดท้าย เป็นขั้นของการเรียนรู้วิเคราะห์ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล จากความเชื่อที่มีเหตุผลใหม่ที่เกิดขึ้น และเมื่อเกิดความเข้าใจจะทำให้ผู้เข้ารับการปรึกษาเกิดความรู้สึกใหม่ที่เป็นเหตุผล และเหมาะสมเข้าไปแทนที่ความรู้สึกเดิม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่ม และหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีบอนเฟอร์โรนี (Bonferroni Procedure) ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และในกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุสสรี คันธิก (2553) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ประชากรคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 849 คน นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรม 17 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ซึ่งมี 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การนำเสนอตัวแบบ 2) การฝึกการสอนตนเอง และ 3) เทคนิคการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองในด้านการไม่ทำให้ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น และถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันและไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน และจะเป็นการพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลากรที่มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวมต่อไป

โกวิทย์ พงษ์ภักดี (2553) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลอง และเพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน สัปดาห์ละ 3 ครั้งๆ ละ ประมาณ 50 นาที จำนวน 12 ครั้ง และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดปัญหา 2) การสืบสาวเหตุของปัญหา 3) การตั้งสมมติฐาน 4) การรวบรวมและพิจารณาข้อมูล 5) การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล และ 6) การสรุปผล โดยใช้กระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการ 3 ประการ ในการคิดแบบโยนิโสมนสิการ 5 วิธี กล่าวคือ การมองที่เหตุ ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ การมองที่ผล ได้แก่ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก และวิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียม และการแก้ปัญหา ได้แก่ วิธีคิดแบบอริยสัจ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ หลังการทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้น ม.1 – ม.3 ที่ผ่านมามีพบว่าการใช้เทคนิควิธีการที่ต่างกัน แต่ละวิธีก็ส่งเสริมจิตสาธารณะในองค์ประกอบในพัฒนาการด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันเช่นกัน อาทิเช่นการพัฒนาจิตสาธารณะทั้งด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ดังจะเห็นได้จากงานของ อติมาน แสงคำ (2555) การพัฒนาจิตสาธารณะทางด้านความคิดและพฤติกรรมดังจะเห็นได้จากงานของ ภาสุตา ภาคาผล (2556) หรือแม้กระทั่งการพัฒนา จิตสาธารณะเพียงแต่ด้านความคิด จะเห็นได้จากงานของโกวิท พงษ์ภักดี(2553) ซึ่งที่ผ่านมามีผู้วิจัยพบว่าการพัฒนาจิตสาธารณะทั้งองค์ประกอบด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมยังเกิดขึ้นน้อยในงานวิจัยที่ผ่านมา และในช่วงวัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีการพัฒนาการทางด้านความคิด อารมณ์ เพื่อให้ส่งผลต่อพฤติกรรมตามความคาดหวังของสังคม ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรพัฒนาจิตสาธารณะให้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบแนวคิดที่น่าสนใจที่สามารถนำมาพัฒนาจิตสาธารณะให้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบได้นั้นคือ แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย ซึ่งที่ผ่านมามีงานวิจัยที่นำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) มาพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนดังงานวิจัยต่อไปนี้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตพิสัย

ชัชววรรณ จุงกลาง (2559) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม

กับสังคมไทย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 60 คน โรงเรียนเสนาให้ “วิมลวิทยานุกูล” จังหวัดสระบุรี แบ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย จำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษาแบบปกติ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่ แผนกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องเพศศึกษาโดยใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเสนอปัญหา ขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้รับทราบว่ามีความผิดปกติหรือสิ่งเร้าบางอย่างปรากฏอยู่ บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะรับสิ่งเร้า หรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า 2) ขั้นตอนสนองค่านิยมอย่างอิสระ เป็นขั้นการเรียนรู้ที่สูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง บุคคลจะเกิดความสนใจอย่างแท้จริงและพยายามมีปฏิริยาตอบสนองบางอย่าง หรือได้รับความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมหรือจากการทำกิจกรรม 3) ขั้นพิจารณาไตร่ตรอง ชักค้ำและประเมิน เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้บุคคลเกิดความแน่ชัดในค่านิยมที่ตนเองเลือก ซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจในค่านิยมที่ตนเองเลือก 4) ขั้นตรวจสอบยืนยันและเลือกค่านิยมที่ดีที่สุด เป็นการให้บุคคลเกิดความชัดเจนกับการตอบสนองค่านิยมของตนเองครั้งสุดท้าย เพื่อเลือกค่านิยมที่ดีที่สุด 5) ขั้นเห็นคุณค่าของค่านิยมที่เลือก และจัดระบบค่านิยมต่างๆ ให้เข้ากลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น 6) ขั้นปฏิบัติตาม เมื่อการจัดระบบค่านิยมต่างๆ สำหรับตนเองแล้ว บุคคลจะยึดถือระบบที่จัดเป็นของตนเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดการแสดงออกโดยอัตโนมัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 8 แผนกิจกรรมและแบบวัดค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปาริฉัตร ทองเนื้อแข็ง (2556) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดพัฒนาจิตพิสัยที่มีต่อเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติด้านสุขภาพ

และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 70 คน โรงเรียนวิชาการ แบ่งเป็น 2 กลุ่มนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย จำนวน 35 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นรับรู้ค่านิยม (Receiving or Attending) 2) ขั้นตอนสนองค่านิยม (Responding) 3) การเห็นคุณค่าของค่านิยม (Valuing) 4) การจัดระบบค่านิยม (Organization) และ 5) การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by Value) โดยมี 8 แผนการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.78 แบบวัดเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.82, 0.86, 0.95 มีค่าความเที่ยง 0.92, 0.87, 0.90 ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติด้านสุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และการปฏิบัติเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยแผนการสอน 8 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตรวจสอบความรู้สึกลึกซึ้ง 2) ขั้นรับรู้ประเด็นปัญหา 3) ขั้นประมวลค้นหาข้อเท็จจริง 4) ขั้นความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ 5) ขั้นการวิเคราะห์บททวน 6) ขั้นปฏิบัติตามค่านิยม 7) ขั้นการสรุปค่านิยม และ 8) ขั้นการตรวจสอบค่านิยมโดยการติดตามผลการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติ หลังทดลองสูงกว่าก่อน

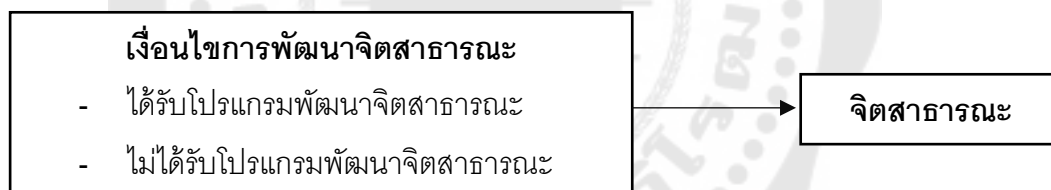
ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติ หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติหลังทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่าแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย ของเดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของสังคม ได้ทั้งยังสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งด้านความคิด อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมได้ อีกทั้งผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยใดที่นำแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิทอาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) มาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยตรง ด้วยเหตุนี้จึงได้เลือกแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในครั้งนี้ ร่วมกับเทคนิคการปรับพฤติกรรมและรูปแบบการเรียนรู้อื่นๆ อีกด้วย

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร สามพราน ผู้วิจัยได้นำกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย ของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) มาเป็นแนวคิดหลักในการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะและใช้เทคนิคเพิ่มเติมในบางกิจกรรมได้แก่การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Base learning) และการเรียนรู้ทางสังคม ของแบนดูรา ซึ่งกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นการรับรู้ (Receiving) เป็นการให้นักเรียนได้รับรู้ปัญหาและมีอารมณ์ร่วมรู้สึกถึงผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะจากปัญหาจริง ผ่านประสบการณ์ต่าง ทั้งในและนอกโรงเรียนตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน ซึ่งอาศัยเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Base learning) ที่ทำให้นักเรียนได้รับรู้จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง 2) ขั้นการตอบสนอง (Responding) เมื่อผู้เรียนเกิดอารมณ์ร่วมรู้สึกกับปัญหาและผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ

แล้ว นักเรียนจะถูกกระตุ้นให้หาวิธีการแก้ปัญหาของการขาดจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน อาศัยกิจกรรมต่างๆ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการนำเสนอตัวแบบ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ผ่านกระบวนการกลุ่ม การอภิปราย การนำเสนอ ในชั้นเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะในด้านต่างๆ 3) ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) นักเรียนจะสรุปข้อคิดความรู้สึกร่วมจากการร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง อีกทั้งอภิปรายถึงความคิดและความรู้สึกภายหลังจากที่นักเรียนแต่ละคนมีประสบการณ์การทำจิตสาธารณะ ในด้านต่างๆ 4) ขั้นการจัดระบบ (Organization) นักเรียนจะเลือกข้อคิดที่ได้รับเชื่อมโยงกับ คำสอนทางศาสนา คำคม สุภาษิต บทกลอน ฯลฯ ที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะเพื่อเป็นการจัดระบบ และเป็นแนวทางในการเลือกคุณค่าที่เหมาะสมกับตนเองมาปฏิบัติใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน 5) การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value or Value Complex) นักเรียนนำข้อคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้และความรู้สึกที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรม ไปหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันโดยขั้นตอนของการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย 5 ขั้นตอนและเทคนิคพิเศษเพิ่มเติมที่กล่าวไปข้างต้นนั้น จะได้เป็นกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะ หลังการทดลอง และติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้างนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental design) ผู้วิจัยทำการวัดผลก่อนการทดลอง (Pre-test) (O_1) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม (R) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง (E) และกลุ่มควบคุม (C) โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ (X) และกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ (-X) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง จึงทำการวัดซ้ำ (Post-test) (O_2) และทำการวัดอีกครั้งหนึ่งหลังสิ้นสุดการทดลอง 2 สัปดาห์ (O_3) ดังแสดงในภาพประกอบ 9

O_1	R	E	X	O_2	O_3
O_1	R	C	-X	O_2	O_3

ภาพประกอบ 9 แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองที่มีการวัดซ้ำในระยะติดตามผล

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสภาวะน้อย เมื่อเทียบกับคะแนนจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนนักบุญเปโตร สามพราน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสภาวะน้อยสุด 70 คนแรก และสมัครใจ เข้าร่วมการวิจัย จากนั้นทำการจับคู่คะแนนของนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน โดยแต่ละคู่ทำการสุ่ม อย่างง่ายเพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบวัดจิตสภาวะและโปรแกรมพัฒนาจิตสภาวะ โดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

2.1 แบบวัดจิตสภาวะ

แบบวัดจิตสภาวะครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ชื่อว่า แบบวัดฉันกับสังคม โดยวัดตามองค์ประกอบของจิตสภาวะทั้ง 4 ด้าน ครอบคลุมด้าน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของจิตสภาวะ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า(Rating scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 45 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดมาก แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีจิตสภาวะมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า โดยแบบสอบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อจากการใช้จริงอยู่ระหว่าง .340 ถึง .623 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .942

2.1.2 วิธีการให้คะแนน

วิธีการให้คะแนนสำหรับข้อความทางบวก

จริงที่สุด	6	คะแนน
จริง	5	คะแนน
ค่อนข้างจริง	4	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	3	คะแนน
ไม่จริง	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	1	คะแนน

วิธีการให้คะแนนสำหรับข้อความทางลบ

จริงที่สุด	1	คะแนน
จริง	2	คะแนน
ค่อนข้างจริง	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	4	คะแนน
ไม่จริง	5	คะแนน
ไม่จริงเลย	6	คะแนน

2.1.3 ความหมายของการตอบแบบวัดจิตสาธารณะ

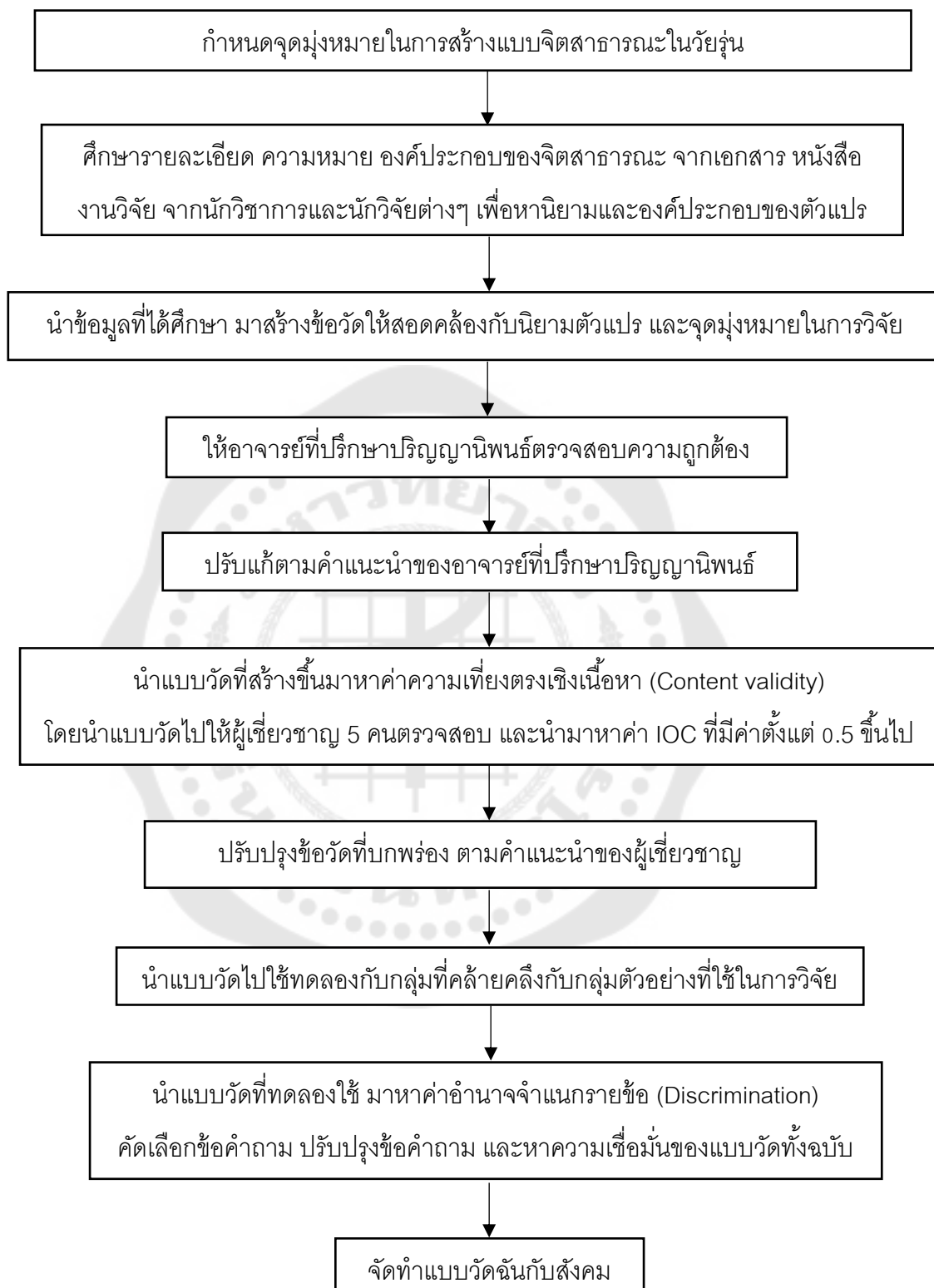
จริงที่สุด	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นเกือบทุกครั้ง
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้น บ่อยครั้ง
ไม่จริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมแทบจะไม่ตรงกับข้อความนั้นเลย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยมีความคิด ความรู้สึก หรือ พฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นเลย

2.1.4 การแปลความหมายค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ

5.01 – 6.00	หมายถึง	นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะสูงมาก
4.01 – 5.00	หมายถึง	นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะสูง
3.01 – 4.00	หมายถึง	นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะค่อนข้างสูง
2.01 – 3.00	หมายถึง	นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะค่อนข้างน้อย
1.01 – 2.00	หมายถึง	นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะน้อย
0.00 – 1.00	หมายถึง	นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะต่ำ

การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดจิตสาธารณะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะตามขั้นตอนต่างๆ โดยเริ่มจาก ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด โดยจุดมุ่งหมายคือการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นวัยรุ่นต้นต้น จากนั้นผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบ ความหมายของจิตสาธารณะ เพื่อหาปริมาณและกำหนดตัวแปร อีกทั้งศึกษาพัฒนาการทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของวัยรุ่น เพื่อนำมาใช้สร้างข้อคำถามที่เหมาะสมกับวัยรุ่น เมื่อทำการหาปริมาณ กำหนดตัวแปร และศึกษาพัฒนาการด้านต่างๆ ของวัยรุ่นแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างข้อวัดที่สอดคล้องกับตัวแปร นิยาม และจุดมุ่งหมายโดยผู้วิจัยสร้างข้อวัดทั้งสิ้น 80 ข้อ เมื่อได้ข้อวัดเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อวัดมาตรวจสอบความถูกต้องร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเมื่อปรับแก้เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า .5 ขึ้นไป โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า .5 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เมื่อปรับข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วผู้วิจัยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มทดลองจริง โดยได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร ที่เรียนในภาคฤดูร้อนของปีการศึกษา 2560 จำนวน 105 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดที่สร้างขึ้น โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ได้จากการทดลองใช้แบบวัดจำนวน 80 ข้อ อยู่ระหว่าง -.389 ถึง .647 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .912 แต่ผู้วิจัยวางแผนที่จะใช้จริงจำนวน 45 ข้อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการตัดข้อวัดบางข้อออกโดยใช้เกณฑ์ในการตัดข้อวัดออกคือ ข้อวัดที่มีค่าอำนาจจำแนกติดลบ ข้อวัดที่มีค่าอำนาจจำแนกน้อยกว่าข้อวัดอื่น และข้อวัดที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับข้อวัดอื่น ซึ่งข้อวัดที่ผู้วิจัยเลือกใช้จริงจำนวน 45 ข้อ นั้น จะครอบคลุมจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน และสามารถวัดจิตสาธารณะทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมได้ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อหลังจากที่ตัดข้อวัดบางข้อออกเหลือ 45 ข้อแล้ว อยู่ระหว่าง .266 ถึง .694 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .917 จากนั้นผู้วิจัยจัดทำแบบวัดฉบับกับสังคม เพื่อไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 263 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ได้จากการใช้จริง อยู่ระหว่าง .340 ถึง .623 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .942 ซึ่งการสร้างและการหาคุณภาพแบบวัดจิตสาธารณะแสดงตามขั้นตอนดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดฉบับกับสังคมเพื่อวัดจิตสาธรรณะ

2.2 โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

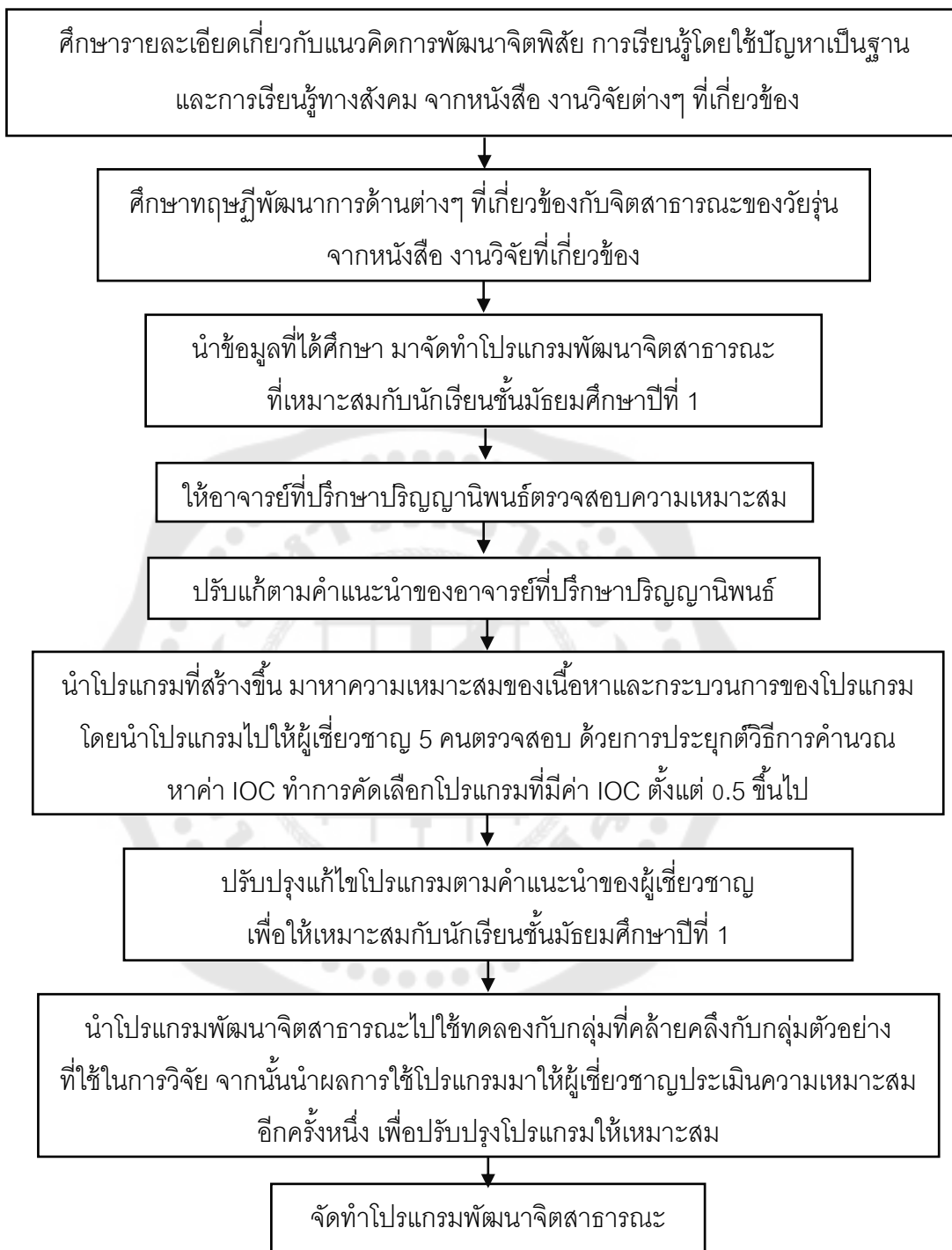
โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งสิ้น 12 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมสร้างโดยใช้แนวคิดการพัฒนาคิตพิสัย 5 ขั้นตอน และบางกิจกรรมใช้เทคนิคเพิ่มเติม ได้แก่ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา เหมาะกับช่วงวัยพัฒนาการของวัยรุ่นที่สามารถพัฒนาจิตสาธารณะ ได้ทั้งทั้งความคิด อารมณ์และพฤติกรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง .60 – 1.00

การสร้างและการหาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะตามขั้นตอนต่างๆ โดยเริ่มจากผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาคิตพิสัย การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ จากนั้นผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีพัฒนาการด้านต่างๆ ของวัยรุ่นที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เมื่อทำการศึกษาอย่างเข้าใจแล้วผู้วิจัยนำแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษา มาสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยโปรแกรมทั้งสิ้น 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อทำการปรับแก้เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำโปรแกรมให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของชื่อกิจกรรม ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินกิจกรรม ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ในกิจกรรมแต่ละครั้ง ความเหมาะสมของระยะเวลา ความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ ความสอดคล้องกันระหว่างการประเมินผลกับวัตถุประสงค์ และความสอดคล้องกันระหว่างกิจกรรมกับโปรแกรมในภาพรวม ซึ่งประยุกต์จากวิธีการคำนวณการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่า IOC ในภาพรวมของโปรแกรมอยู่ระหว่าง .60 – 1.00 จากนั้นทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยเลือกนำโปรแกรมไปทดลองใช้ 5 กิจกรรม โดยพิจารณาจากแนวคิดการพัฒนาคิตพิสัยทั้ง 5 ขั้นตอน และองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ซึ่งกิจกรรมที่นำไปทดลองใช้ คือ กิจกรรมครั้งที่ 1 รอบๆ ตัวฉัน เป็นตัวแทนของขั้นรับรู้ กิจกรรมครั้งที่ 3 ช่วยกันดูแล กิจกรรมครั้งที่ 5 สิทธิของฉันและเธอ เป็นตัวแทนของขั้นการตอบสนอง การเห็นคุณค่า และเป็นองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการใช้ และการเคารพสิทธิ กิจกรรมครั้งที่ 7 สิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นตัวแทนของขั้นการเห็นคุณค่า และกิจกรรมครั้งที่ 12 สานต่อความดี เป็นตัวแทนของขั้นการสร้างลักษณะนิสัย โดยนำไปทดลองกับกลุ่มใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจริง

ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร ที่เรียนในภาคฤดูร้อนของปีการศึกษา 2560 จำนวน 25 คน เมื่อทดลองใช้เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นผู้วิจัยสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จะนำไปใช้จริง โดยขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ แสดงตามขั้นตอนดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง

3.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอใบรับรองการอนุมัติการทำวิจัยและเก็บข้อมูลจาก คณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการเก็บข้อมูลและทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนันทบุรีเปโตร (หมายเลขรับรอง: SWUEC/X-100/2561)

3.1.2 ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลและทดลองเพื่อใช้ขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนนันทบุรีเปโตร

3.1.3 ผู้วิจัยทำการประชุมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนันทบุรีเปโตร เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และทำการทดสอบก่อนการทดลอง(Pre-test) โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

3.1.4 คัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำสุดจำนวน 70 คน โดยเทียบกับคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้นทำการจับคู่คะแนนเพื่อแบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 35 คน และทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.2 ดำเนินการทดลอง

3.2.1 ในการทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ตั้งแต่เดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2561

3.2.2 นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ เป็นเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วันต่อ 1 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลาครั้งละ 50 นาที แต่มี 1 กิจกรรมที่ใช้เวลา 150 นาที ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำภายนอกโรงเรียน ซึ่งกำหนดการจัดโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 กำหนดการจัดโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะในการทดลอง

ครั้งที่	วันที่ ดำเนินการทดลอง	เวลา	ชื่อกิจกรรม
1	5 มิถุนายน 2561	11.50 – 12.40 น.	รอบๆ ตัวฉัน
2	12 มิถุนายน 2561	11.50 – 12.40 น.	ปัญหานี้แหละ ใช่เลย
3	19 มิถุนายน 2561	11.50 – 12.40 น.	ช่วยกันดูแล
4	26 มิถุนายน 2561	11.50 – 12.40 น.	ยึดมั่นในหน้าที่
5	3 กรกฎาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	สิทธิของฉันและเธอ
6	10 กรกฎาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	หัวใจอาสา
7	24 กรกฎาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	สิ่งที่ได้เรียนรู้
8	31 กรกฎาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	คุณค่าที่สอดคล้อง
9	7 สิงหาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	สัญญาใจ
10	14 สิงหาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	ส่งต่อความรัก
11	21 สิงหาคม 2561	09.00 – 11.30 น.	ภารกิจแห่งรักและรับใช้
12	28 สิงหาคม 2561	11.50 – 12.40 น.	สานต่อความดี

3.2.3 นักเรียนกลุ่มควบคุม ไม่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ โดยเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ เป็นเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 50 นาที

3.3 หลังการทดลอง

หลังจากครบ 12 ครั้งแล้ว ผู้วิจัยจะทำการวัดจิตสาธารณะซ้ำในนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

3.3.1 หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที(Post-test)

3.3.2 ทิ้งระยะห่างหลังสิ้นสุดโปรแกรมเป็นเวลา 2 สัปดาห์

ซึ่งการวัดจิตสาธารณะหลังการทดลองทั้งสองครั้งนี้ จะใช้แบบวัดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์สถิติเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.2 การวิเคราะห์สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเมื่อมีการวัดซ้ำ (Two-Way ANOVA Repeated)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติ t ที่ได้จากการคำนวณ
F	แทน	ค่าสถิติ F ที่ได้จากการคำนวณ
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน
df	แทน	ค่าองศาความเป็นอิสระ
SS	แทน	ค่าผลรวมของกำลังสอง (Sum of square)
Std. Error	แทน	ค่าความแปรปรวน
Partial η^2	แทน	ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size)
Levene's Test	แทน	ค่าการทดสอบเอกพันธ์ของความแปรปรวนของตัวแปร
Mauchly's W	แทน	ค่าการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร
Mean Difference	แทน	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลของโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

2.1 ผลการพัฒนาโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการพัฒนาโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ออกเป็น 1) ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 3) ผลการปรับปรุงโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้โปรแกรม (Try out) ดังนี้

2.1.1 ผลการพัฒนาโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม แนวคิดที่ใช้ในโปรแกรม และกิจกรรมต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม

โปรแกรมนี้นพัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย ร่วมกับการใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้ทางสังคม อาศัยแนวคิดพัฒนาการด้านความคิด อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมของวัยรุ่น ประกอบไปด้วย 12 กิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรมจะช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความคิด ด้านอารมณ์ และด้านพฤติกรรม

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

วัตถุประสงค์หลักของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เกี่ยวกับการเอาใจใส่และเป็นธุระในเรื่องของส่วนรวม ทำตามหน้าที่ของตนเพื่อส่วนรวมอย่างดี มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ด้วยการใส่ใจต่อสมบัติของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่แก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน

3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในโปรแกรม

การสร้างโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย 3 แนวคิดทฤษฎีได้แก่ แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย

3.1.1 การรับรู้ (Receiving) เป็นขั้นแรกของความรู้สึก เป็นเหมือนกับขั้นความรู้ความจำ ในการจัดจำแนกด้านสติปัญญา ผ่านการนำเสนอปัญหาให้นักเรียนได้รับรู้ อีกทั้งเป็นการนำเสนอความหมายของปัญหาที่ต้องการให้นักเรียนได้ตระหนัก ปัญหาต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และสังคม เพื่อให้นักเรียนสนใจปัญหาและผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะรอบตัว โดยแบ่งเป็นขั้นย่อย 3 ขั้นย่อย คือ

1. การรู้จัก (Awareness) เป็นการนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ที่นักเรียนเคยมีประสบการณ์ร่วม

2. ความเต็มใจในการรับรู้ (Willingness to receive) เป็นการให้นักเรียน เลือกปัญหาของการขาดจิตสาธารณะ เช่น การเขียนกำแพง การทิ้งขยะบนถนน การทำลายข้าวของในโรงเรียน และอื่นๆ จากปัญหาที่นักเรียนได้พบเห็นในชั้นแรก ให้เกิดความเต็มใจในการรับรู้ปัญหาของการขาดจิตสาธารณะร่วมกันว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ

3. การควบคุม หรือเลือกความใส่ใจ (Controlled or Selected Attention) เป็นความรู้สึกที่ต่อเนื่องจากขั้นที่แล้ว เป็นการให้นักเรียนแสดงความรู้สึกเมื่อพบเห็นผู้คนขาดจิตสาธารณะ เพื่อให้นักเรียนรับรู้ และเกิดความรู้สึกว่าการขาดจิตสาธารณะนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ และมีความใส่ใจต่อปัญหาของการขาดจิตสาธารณะในโรงเรียน และในสังคม

3.1.2 การตอบสนอง (Responding) เมื่อนักเรียนถูกกระตุ้นให้รับรู้ถึงปัญหาของการขาดจิตสาธารณะและเกิดความรู้สึกถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ นักเรียนถูกกระตุ้นให้ตอบสนองเพื่อลดปัญหาของการขาดจิตสาธารณะ ตามความเหมาะสมของแต่ละคน โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย คือ

1. ยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding) เป็นการนำเสนอกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ จากสื่อต่างๆ เพื่อเป็นตัวแบบให้กับนักเรียน

2. เต็มใจตอบสนอง (Willingness to Response) นักเรียนจะได้รับการกระตุ้นให้ร่วมกิจกรรมผ่านทางกลุ่มเพื่อน ตามพัฒนาการด้านสังคม และการสะสม คะแนน

กลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเต็มใจในการร่วมกิจกรรม อาศัยการนำเสนอความคิดเห็นการอภิปรายภายในห้องเรียน

3. พึงพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response) เมื่อนักเรียนถูกจูงใจให้ทำตามกิจกรรมต่าง ผ่านเพื่อนในกลุ่ม และจากการสะสมคะแนน ทำให้นักเรียนมีความเพลิดเพลินต่อกิจกรรม มีการตอบสนองแนวคิด การแสดงความคิดเห็น เป้าหมายของการทำจิตสาธารณะร่วมกัน อีกทั้งผ่านทางการแบ่งปันความรู้สึกเมื่อนักเรียนได้ทำจิตสาธารณะในชีวิตประจำวัน

3.1.3 การเห็นคุณค่า (Valuing) เมื่อนักเรียนมีการตอบสนองในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น การแสดงความคิดเห็น การแสดงออกของพฤติกรรมที่แต่ละคนตั้งใจ เกิดความคิดในการทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อสังคมตามความสามารถของแต่ละคน และมีกระทำได้ด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน นักเรียนจะถูกนำเสนอให้เห็นถึงคุณค่าของสิ่งที่แต่ละคนทำ ผ่านทางการสรุปข้อคิด ความรู้สึก ตามที่แต่ละคนได้รับในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้ความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของจิตสาธารณะคงทน โดยแบ่ง 3 ขั้นตอนย่อย คือ

1. การรับรู้คุณค่า (Acceptance of a Value) นักเรียนจะพึงพอใจกับสิ่งที่ตนเองทำ ผ่านเป้าหมายการทำจิตสาธารณะของแต่ละกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ ตรวจสอบจากการแบ่งปันความรู้สึก และการสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรม ให้ผู้อื่นได้รับรู้

2. การชื่นชอบคุณค่า (Preference for Value) นักเรียนจะถูกกระตุ้นให้เลือกพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะตามความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในแต่ละวันอย่างสม่ำเสมอ อาศัยข้อคิดและความรู้สึกที่นักเรียนได้รับในแต่ละกิจกรรม

3. การยอมรับ (Commitment) เป็นการสรุปถึงความรู้สึกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นค่านิยมของนักเรียน อาศัยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวม

3.1.4 การจัดระบบ (Organization) นักเรียนจะถูกกระตุ้นในจัดระบบ ข้อคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ของการมีจิตสาธารณะ ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านต่างๆ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

1. สร้างมโนทัศน์ของคุณค่า (Conceptualization of a Value) นักเรียนจะจำแนกพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกของจิตสาธารณะ ที่เหมือนกันให้อยู่ในประเภทเดียวกัน ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน ผ่านทางการสรุปเป็น Mind Mapping

อีกทั้งนักเรียนถูกเรียนร้องให้มีเป้าหมายของการมีจิตสาธารณะ ในแต่ละด้านเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในแต่ละวันอีกด้วย

2. การจัดระบบค่านิยม (Organization of a Value System) นักเรียนจะเชื่อมโยงข้อคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของจิตสาธารณะเข้ากับประสบการณ์เดิมของนักเรียน เช่น การเชื่อมโยงข้อคิดที่ได้รับ กับหลักคำสอนทางศาสนา สุภาษิต คำพังเพย หรือการเชื่อมโยงการกระทำจิตสาธารณะของแต่ละคน กับคำสอนของพ่อแม่ เป็นต้น

3.1.5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value or Value Complex) นักเรียนก็จะยึดถือค่านิยมของจิตสาธารณะ และแสดงการรับผิดชอบต่อสังคม ผ่านทางการคิด เพื่อส่วนรวม การทำตามหน้าที่ของตน การช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน ในสถานการณ์ต่างๆ ที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการสะสมความรู้สึก ความคิด และค่านิยม จากการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ครั้งแรก แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย คือ

1. การสรุปนัยทั่วไป (Generalized Set) ในระดับนี้ นักเรียนจะเลือกปฏิบัติพฤติกรรมของการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ เพื่อเป็นเป้าหมายของการมีจิตสาธารณะตามความสามารถของแต่ละคน ผ่านกระบวนการคิด ความรู้สึก ไปปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ

2. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) นักเรียนจะสรุปสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงของความคิดอารมณ์ และพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะด้านต่างๆ ภายในตนเอง และมีการแบ่งปันสิ่งที่ได้รับและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้กับผู้อื่นฟัง

3.2 เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ในกิจกรรมบางครั้งครูผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ทบทวนความรู้เดิม หรือยกตัวอย่างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อีกทั้งกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

2. ขั้นสอน เป็นขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ผ่านทางกิจกรรม การอภิปราย การนำเสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน

3. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมเพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ อีกทั้งให้ผู้เรียนได้หาวิธีการลงมือแก้ไขปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้

โดยผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำ นอกจากนี้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เพื่อนำสู่การปฏิบัติในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

3.3 เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ในกิจกรรมบางครั้งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนได้สำรวจปัญหาของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว อาศัยประสบการณ์ของแต่ละคน

ขั้นที่ 2 นักเรียนทำความเข้าใจปัญหา และผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ที่เกิดจากการสำรวจในขั้นแรก

ขั้นที่ 3 นักเรียนศึกษา นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ตามความสามารถแต่ละคน

ขั้นที่ 4 นำวิธีการแก้ปัญหที่นักเรียนได้นำเสนอ มาแบ่งปันกับผู้อื่น

ขั้นที่ 5 แต่ละกลุ่มหาข้อตั้งใจที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ที่จะทำร่วมกัน เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง

ขั้นที่ 6 นำเสนอแนวทางการแก้ไข พัฒนาจิตสาธารณะ และข้อตั้งใจของแต่ละกลุ่มที่จะไปทำร่วมกัน

3.3 เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้ในบางกิจกรรม เพื่อเป็นการนำเสนอต้นแบบให้นักเรียนได้เรียนรู้ ตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 กระบวนการใส่ใจ (Attention) ครูนำเสนอตัวแบบของปัญหาการขาดจิตสาธารณะ ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น การทำลายข้าวของส่วนรวม การทิ้งขยะ เป็นต้น อีกทั้งนำเสนอตัวแบบวิธีการแก้ปัญหของการขาดจิตสาธารณะในสังคมให้กับนักเรียนได้รับรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการใส่ใจในปัญหาต่างๆ และเลือกใส่ใจในสิ่งที่แต่ละคนสนใจตามความสามารถของแต่ละคน

3.3.2 กระบวนการจำ (Retention) นักเรียนจดจำถึงวิธีการแก้ปัญหการขาดจิตสาธารณะจากการนำเสนอตัวแบบจากครู นำสู่การประยุกต์ใช้วิธีการตามความสามารถของแต่ละคน

3.3.3 กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) นักเรียนแสดงพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะ ตามตัวแบบที่ครูนำเสนอ แต่ปรับเปลี่ยนวิธีการตามความสามารถของแต่ละคน

3.3.4 กระบวนการจูงใจ (Motivation) ในกิจกรรมแต่ละครั้งมีการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของแต่ละคนด้วยการสะสมคะแนนกลุ่ม และมีการให้รางวัลกับผู้ที่มีจิตสาธารณะและเพื่อนๆ ให้การยอมรับเพื่อการจูงใจให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

4. กิจกรรมในโปรแกรม

กิจกรรมในโปรแกรมพัฒนาจากแนวคิดและทฤษฎี ประกอบด้วย 12 กิจกรรม โดยในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ การประเมินผล และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม โดยโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 รอบๆ ตัวฉัน
- กิจกรรมที่ 2 ปัญหานี้แหละ ใช่เลย
- กิจกรรมที่ 3 ช่วยกันดูแล
- กิจกรรมที่ 4 ยึดมั่นในหน้าที่
- กิจกรรมที่ 5 สิทธิของฉันและเธอ
- กิจกรรมที่ 6 หัวใจอาสา
- กิจกรรมที่ 7 สิ่งที่ได้เรียนรู้
- กิจกรรมที่ 8 คุณค่าที่สอดคล้อง
- กิจกรรมที่ 9 สัญญาใจ
- กิจกรรมที่ 10 ส่งต่อความรัก
- กิจกรรมที่ 11 ภารกิจแห่งรักและรับใช้
- กิจกรรมที่ 12 สานต่อความดี

โดยแต่ละกิจกรรมจะจะเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ดังมีรายละเอียดของแผนการจัดกิจกรรม ดังตาราง 4

ตาราง 4 กิจกรรมการพัฒนาจิตสาธารณะ

กิจกรรมครั้งที่ 1 เรื่อง รอบ ๆ ตัวฉัน					
วัตถุประสงค์	การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์		เวลา	
1. เพื่อให้นักเรียนรับรู้ถึงและใส่ใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งในและนอกโรงเรียน	1. ตรวจใบงานที่ 1 ปัญหาที่พบ	1. กระดาษชาร์ต	50 นาที		
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกในตนเองเกี่ยวกับปัญหาการขาดจิตสาธารณะ	2. การนำเสนอปัญหาของนักเรียนหน้าชั้นเรียน	2. ปากกาเคมี			
	3. สังเกตการร่วมกิจกรรม	3. วีดิทัศน์เกี่ยวกับปัญหาสังคม			
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม		
	- รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น	- การมีอารมณ์ร่วมรู้สึกกับปัญหาที่เกิดขึ้น	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตามความคาดหวังของสังคม		
การพัฒนาจิตนิสัยตามขั้นต่าง ๆ					
ขั้นนำ(10 นาที)	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
	นักเรียนรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและเลือกใส่ใจปัญหาในโรงเรียน				
ขั้นสอน(30 นาที)	และเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อเห็นปัญหาของการขาดจิตสาธารณะ				
ขั้นสรุป(10 นาที)					

กิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง ปัญหาที่เหลือใช้เลย				
วัตถุประสงค์	การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์		เวลา
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่าจิตสาธารณะ 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักทั้งในด้านความคิด อารมณ์และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะ	1. ตรวจใบงานที่ 2 จิตสาธารณะคืออะไร 2. นักเรียนตอบคำถาม 3. นักเรียนนำเสนอ 4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	1. กระดาษชาร์ต 2. ปากกาเคมี 3. ภาพของการขาดจิตสาธารณะ ในด้านต่างๆ		50 นาที
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม	
	- รับรู้ถึงความหมายของจิตสาธารณะ - การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- การมีส่วนร่วมรู้สึกกับปัญหาที่เกิดขึ้น - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหา	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตามความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา	
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม				
ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน				
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับปัญหา) และการเรียนรู้ร่วมกันเชิงสังคมเกี่ยวกับปัญหา (ใช้การใส่ใจกับปัญหา)				
ขั้นนำ (10 นาที)	1. ครูพบทบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่ผ่านมา 2. แจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้ 3. นักเรียนอภิปรายความหมายของจิตสาธารณะ	นักเรียนรับรู้ความหมายของจิตสาธารณะ	การเห็นคุณค่า	การปรับระบบ
ขั้นสอน (30 นาที)	1. นักเรียนทำใบงานที่ 2 จิตสาธารณะคืออะไร 2. นักเรียนแบ่งปันพฤติกรรมที่คิดว่าเป็นการขาดจิตสาธารณะในสังคม 3. ครูนำเสนอความหมาย พร้อมทั้งบอกองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ตามด้านล่างๆ 4. นักเรียนทำกิจกรรม แยกให้ได้ 5. แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน	นักเรียนตอบตนเองด้วยการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมกับกิจกรรม		
ขั้นสรุป (10 นาที)	1. ครูสรุปสิ่งที่แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ 2. นักเรียนสรุปจิตสาธารณะด้านล่างๆ	การขาดจิตสาธารณะ		

กิจกรรมครั้งที่ 3 เรื่อง ช่วยกันดูแล				
วัตถุประสงค์	การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์	เวลา	
1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ ด้านการใช้ 2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของจิตสาธารณะ ด้านการใช้	1. ตรวจใบงานที่ 3 ช่วยกันดูแล 2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 4. ข้อตั้งใจเพื่อปฏิบัติ ที่มีส่วนร่วมภายในกลุ่ม	1. กระดาษชาร์ต 2. ปากกาเคมี 3. รูปภาพการขาดจิตสาธารณะด้านการใช้ 4. จอโปรเจคเตอร์	50 นาที	
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม	
	- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- การมีอารมณ์ร่วมรู้สึกกับปัญหาการ ขาดจิตสาธารณะด้านการใช้ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหา	- เปลี่ยนแปลงตามความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม	
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม				
ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก				
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกันกับปัญหา การหาข้อดีใจที่เพิ่มกับตนเอง และการนำเสนอวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ) และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธมีปัญญา (ซึ่งจะได้เรียนรู้ปัญหา)				
ชี้นำ (10 นาที)	1. ครูพบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่ผ่านมา 2. แจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้	นักเรียนร่วมกิจกรรม ด้วยความตั้งใจ	การเห็นคุณค่า การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
ชื่นสอน (30 นาที)	1. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม "อีกทางไป" 2. นักเรียนอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้รับ 3. นำเสนอภาพผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ ด้านการใช้ จากนั้นนักเรียนทำใบงานที่ 3 4. นักเรียนอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม	นักเรียนมีแนวทางการ ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	นักเรียนได้ประโยชน์ จากการทำงานร่วมกัน	นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ ด้านการใช้
ชื่นสรุป (10 นาที)	1. ครูสรุปสิ่งที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ 2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งเป้าหมายการมี พฤติกรรมด้านการใช้ 3. ครูสรุปความหมายและพฤติกรรมด้านการใช้	นักเรียนมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม		

กิจกรรมครั้งที่ 4 เรื่อง ยึดมั่นในหน้าที่					
วัตถุประสงค์		การประเมินผล		สื่อและอุปกรณ์	
1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะด้านการถือปฏิบัติ 2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของจิตสาธารณะด้านการถือปฏิบัติ		1. ตรวจใบงานที่ 4 หน้าที่ต่าง ๆ 2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3. การนำเสนอหน้าชั้นเรียน 4. ข้อตั้งใจเพื่อปฏิบัติ ที่ร่วมกันภายในกลุ่ม		1. กระป๋องนม 2. เชือกฟาง 3. ดินสอ 4. ถังน้ำ 5. กระดาษชาร์ต 6. ปากกาเคมี 7. จอโปรเจคเตอร์	
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้		ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม	
		- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- การมีส่วนร่วมรู้สึกกับปัญหาการขาดจิตสาธารณะด้านการถือปฏิบัติ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหา	- เปลี่ยนแปลงตามความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม	
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม					
ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกันกับปัญหา การหาวิธีที่ดีที่สุดให้แต่ละกลุ่มตนเอง และการนำเสนอวิธีการทำงานจิตสาธารณะ) และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงรุกกับปัญหา (ใช้การใส่ใจกับปัญหา)					
ขั้นนำ (10 นาที)	1. ครูทบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่ผ่านมา 2. นักเรียนอภิปรายความรู้สึกล และประสบการณ์ การมีจิตสาธารณะด้านการถือปฏิบัติ ตามข้อดีใจของกลุ่ม 3. แจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้	นักเรียนรับรู้ ความหมายของ จิตสาธารณะ ด้านการถือปฏิบัติ	นักเรียนได้ประโยชน์จาก การร่วมกิจกรรม	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
ขั้นสอน (30 นาที)	1. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม หน้าที่ต่าง ๆ 2. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม หน้าที่ของตนเอง 3. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน	นักเรียนร่วม กิจกรรมด้วย ความตั้งใจ นักเรียนแสดง ความคิดเห็น อภิปรายในกลุ่ม	นักเรียนมีแนวทางการ ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตรประจำวัน	นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ ด้านการถือปฏิบัติ	
ขั้นสรุป (10 นาที)	1. ครูสรุปสิ่งที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ 2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งเป้าหมายการมีพฤติกรรม ด้านการถือปฏิบัติ 3. ครูสรุปความหมายและพฤติกรรมด้านการถือปฏิบัติ 4. นักเรียนบันทึกข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้	นักเรียนมีส่วนร่วม กิจกรรม นักเรียนมีส่วน ร่วมในการทำ กิจกรรม	นักเรียนเห็นถึงความสำคัญ ของ จิตสาธารณะ ด้านการถือปฏิบัติ		

กิจกรรมครั้งที่ 5 เรื่อง สิทธิของเงินและเชอ					
วัตถุประสงค์		การประเมินผล		สื่อและอุปกรณ์	เวลา
1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสถานการณ์ด้านการเคารพลีทิต 2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิด ยารมณ์และพฤติกรรมของจิตสาธารณะด้านการเคารพลีทิต		1. ตรวจใบงานที่ 5 เรื่องเราต้องช่วยกัน 2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม 4. การมีข้อดีใจร่วมกัน		1. ใบงานที่ 5 2. สีไม้ 3. จอโปรเจคเตอร์ / คอมพิวเตอร์	50 นาที
พัฒนาการของวัยรุ่น		ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม	
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้		- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- การมีอารมณ์ร่วมรู้สึกกับปัญหาการขาดจิตสาธารณะด้านการเคารพลีทิต - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหา	- เปลี่ยนแปลงตามคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม	
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม					
ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตัวเอง (สำหรับนักเรียนที่มีความเข้าใจกับปัญหาการหาข้อดีใจที่เหมาะสมกับตนเอง และการนำเสนอวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ) และภาพเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธที่มีอยู่ (ซึ่งหาได้จากสื่อ)					
ขั้นนำ (10 นาที)	1. ครูพบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่ผ่านมา 2. นักเรียนอธิบายความรู้สึก และประสบการณ์ด้านการเคารพลีทิต 3. แจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้	การเห็นคุณค่า การเห็นคุณค่า	การเห็นคุณค่า	การจัดการระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
ขั้นสอน (30 นาที)	1. ครูกับนักเรียนอภิปรายความหมายของคำว่า "สิทธิ" พร้อมยกตัวอย่างของการเคารพลีทิต 2. นักเรียนทำใบงานที่ 5 เราต้องช่วยกัน 3. นักเรียนอธิบายข้อคิดที่ได้รับ	นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ นักเรียนแสดงความคิดเห็น อภิปรายในกลุ่ม	นักเรียนได้ประโยชน์จากการร่วมกิจกรรม นักเรียนมีแนวทางในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน		นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ ด้านการเคารพลีทิต
ขั้นสรุป (10 นาที)	1. ครูสรุปข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรม 2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งเป้าหมาย 3. ครูสรุปความหมายและพฤติกรรมด้านการเคารพลีทิต 4. นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรมครั้งนี้	นักเรียนมีส่วนร่วมใน กับปัญหาของ จิตสาธารณะ ด้านการเคารพลีทิต	นักเรียนได้ประโยชน์ จากการทำงานร่วมกัน นักเรียนมีแนวทางในการประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน นักเรียนเห็น ความสำคัญของการ จิตสาธารณะ ด้านการเคารพลีทิต		

กิจกรรมครั้งที่ 6 เรื่อง หัวใจอาสา					
วัตถุประสงค์	การประเมินผล		สื่อและอุปกรณ์		เวลา
1. เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	1. ตรวจใบงานที่ 6 อันมีดีอะไร		1. วีดิทัศน์โครงการก้าวคนละก้าว		50 นาที
2. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		2. ใบงานที่ 6		
	3. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม		3. จอโปรเจคเตอร์ / คอมพิวเตอร์		
	4. การมีข้อคิดใจร่วมกัน				
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม		
	- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา	- การมีอารมณ์ร่วมรู้สึกกับต้นแบบที่คุยน้าเสนอ	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตามความคาดหวังของสังคม		
	- การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้	- มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไข	- มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา, การรับผิดชอบต่อสังคม		
	- การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม				
การพัฒนาจิตพิสัยตามขั้นต่างๆ					
ใช้เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคมเชิงทฤษฎีผ่านการเล่นตามแบบ ใช้เทคนิคการเรียนรู้ผ่านตัวแบบ	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
ขั้นนำ (10 นาที)	นักเรียนรับรู้ ความหมายของ จิตสาธารณะ ด้านการปฏิบัติ กิจกรรม ที่เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม	นักเรียนร่วมกิจกรรม ด้วยความตั้งใจ นักเรียนร่วมแบ่งปัน ความสามารถ ของตนเอง	นักเรียนได้ประโยชน์ จากการร่วมกิจกรรม นักเรียนมีแนวทางการ ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน นักเรียนเห็น ความสำคัญของ จิตสาธารณะ ที่เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม		นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ขั้นสอน (30 นาที)	นักเรียนรับรู้ ความหมายของ จิตสาธารณะ ด้านการปฏิบัติ กิจกรรม ที่เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม	นักเรียนร่วมแบ่งปัน ความสามารถ ของตนเอง	นักเรียนเห็นคุณค่า ของตนเอง		นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
ขั้นสรุป (10 นาที)	นักเรียนรับรู้ ความหมายของ จิตสาธารณะ ด้านการปฏิบัติ กิจกรรม ที่เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม	นักเรียนร่วมแบ่งปัน ความสามารถ ของตนเอง	นักเรียนเห็นคุณค่า ของตนเอง		

กิจกรรมครั้งที่ 7 เรื่อง สิ่งที่ได้เรียนรู้				
วัตถุประสงค์	การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์	เวลา	
1. เพื่อให้นักเรียนความหมายและความสำคัญของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน	1. ตรวจใบงานที่ 7 สิ่งที่ได้เรียนรู้ 2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	1. ใบงานที่ 7 2. ภาพการร่วมกิจกรรมของนักเรียน 3. ภาพจิตสาธารณะด้านต่างๆ 4. จอโปรเจคเตอร์ / คอมพิวเตอร์	50 นาที	
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักทั้งด้านความคิด ยารมณ์และพฤติกรรมของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน				
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม	
	- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม - การคิดเชื่อมโยง	- มีอารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหาการ ขาดจิตสาธารณะ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไข	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตาม ความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม	
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม				
ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (การใช้ใบงานปัญหา)				
ขั้นนำ (10 นาที)	ให้นักเรียนนำใบงานที่ 7 เรื่อง สิ่งที่ได้เรียนรู้ และร่วมกันอภิปราย	นักเรียนได้ประโยชน์ จากการร่วมกิจกรรม นักเรียนมีแนวทางในการ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนเห็น ความสำคัญของ จิตสาธารณะ ด้านต่างๆ	นักเรียนจัด พฤติกรรมของ จิตสาธารณะ ตามด้านต่างๆ	นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ
ขั้นสอน (30 นาที)	ครูนำเสนอสถานการณ์ที่นักเรียนต้องตัดสินใจ 2. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม สิ่งนี้จะอะไร 3. ครูให้นักเรียนอภิปรายกิจกรรมแต่ละครั้ง 4. นักเรียนทำใบงานที่ 7 สิ่งที่ได้เรียนรู้ และร่วมกันอภิปราย	นักเรียนร่วมกิจกรรม ด้วยความตั้งใจ นักเรียนแสดงความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม	นักเรียนจัด พฤติกรรมของ จิตสาธารณะ ตามด้านต่างๆ	นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ
ขั้นสรุป (10 นาที)	ครูสรุปจิตสาธารณะตามด้านต่างๆ			

กิจกรรมครั้งที่ 8 เรื่อง คุณค่าที่สอดคล้อง					
วัตถุประสงค์		การประเมินผล		สื่อและอุปกรณ์	
1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงประโยชน์จากการร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้นักเรียนจัดระบบจิตสาธารณะตามด้านต่างๆ		1. ตรวจใบงานที่ 8 คุณค่าที่สอดคล้อง 2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม		1. ใบงานที่ 8 2. ตัวอย่างคำคม สุภาษิต คำพังเพย 3. จอโปรเจคเตอร์ / คอมพิวเตอร์	
		ด้านความคิด		ด้านอารมณ์	
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้		- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม - การคิดเชื่อมโยง		- มีอารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหา - ขาดจิตสาธารณะ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่างๆ - เพื่อหาทางแก้ไข	
		ด้านพฤติกรรม		- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตาม - ความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม	
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม					
ใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน					
ขั้นนำ (10 นาที)	1. ครูทบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่ผ่านมา 2. นักเรียนอภิปรายความรู้สึกละเอียด และประสบการณ์การมีจิตสาธารณะด้านต่างๆ 3. แจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ
ขั้นสอน (30 นาที)	1. ครูให้นักเรียนสอตัวอย่างคำคม 4 คน และให้นักเรียนอภิปรายว่า คำคมนั้น ตรงกับจิตสาธารณะด้านใด 2. นักเรียนทำใบงานที่ 8 คุณค่าที่สอดคล้อง 3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายใบงานที่ 8 ภายในกลุ่ม 4. ตัวแทนแต่ละกลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน	นักเรียนรับรู้ถึงข้อคิดที่ตนได้รับ	นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	นักเรียนได้ประโยชน์จากการร่วมกิจกรรม นักเรียนมีแนวทางการใช้ชีวิตประจำวัน นักเรียนเห็นคุณค่าของจิตสาธารณะด้านต่างๆ	นักเรียนจัดพฤติกรรมของจิตสาธารณะตามด้านต่างๆ นักเรียนจัดข้อคิดที่แต่ละคนได้รับเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีต
	1. ครูสรุปสิ่งที่นักเรียนนำเสนอ 2. ครูสรุปข้อคิดจากกิจกรรมครั้งนี้			นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ อย่างสม่ำเสมอ	
ขั้นสรุป (10 นาที)					ประสบการณ์ในอดีต

กิจกรรมครั้งที่ 9 เรื่อง สัญญาใจ					
วัตถุประสงค์		การประเมินผล		สื่อและอุปกรณ์	
เพื่อให้ให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการดำรงตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะทั้งด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม		1. ตรวจใบงานที่ 9 สัญญาใจ 2. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม		1. ใบงานที่ 9 2. บทเพลงโลกสวยด้วยมือเรา 3. รูปองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน	
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม		
			- มีอารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหา - การขาดจิตสาธารณะ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไข		
การพัฒนาจิตที่ยั่งยืนต่าง ๆ					
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ให้นักเรียนรู้โดยใช้เวลาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกัน) การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม (การสะท้อนถึงปัญหา และความสำเร็จ) วิธีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพฤติกรรม (การสะท้อนถึงปัญหา และความสำเร็จ)	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
	นักเรียนรับรู้สิ่งที่คิด ที่ตนได้รับ	นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ นักเรียนมีสิ่งที่สนใจใน การทำจิตสาธารณะ นักเรียนรู้สึกพอใจกับ การเลือกพฤติกรรม จิตสาธารณะตาม ความสามารถของแต่ละคน	นักเรียนมีแนวทางการ ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน นักเรียนเห็น ความสำคัญของ จิตสาธารณะ ด้านต่าง ๆ		นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนเลือกจิตสาธารณะ ด้านที่ตนเองถนัด ไปปฏิบัติตามความ เหมาะสม นักเรียนแสดงออก การมีจิตสาธารณะ อย่างสม่ำเสมอ
ขั้นนำ (10 นาที)					
ขั้นสอน (30 นาที)					
ขั้นสรุป (10 นาที)					

กิจกรรมครั้งที่ 10 เรื่อง ส่งต่อความรัก				
วัตถุประสงค์	การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์		เวลา
เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีแนวทางนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดขึ้นจริงในสังคม	1. ตรวจใบงานที่ 10 ส่งต่อความรัก 2. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	1. ใบงานที่ 10 2. วีดิทัศน์ชุดแห่งมุ่ง 3. ภาพสถานที่ทำจิตอาสา 3. จอโปรเจคเตอร์ / คอมพิวเตอร์	50 นาที	
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม	
	- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- มีอารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหา - การขาดจิตสาธารณะ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไข	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตามความคาดหวังของสังคม - มีความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม	
	การพัฒนาจิตนิสัยตามขั้นต่าง ๆ			
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกันกับปัญหา การหาข้อดีที่ได้ให้ตนเอง และการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ)	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ
	นักเรียนรับรู้ถึงปัญหาและความต้องการของสถานที่ต่าง ๆ	การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นักเรียนเลือกใช้ความสามารถของตนเอง นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น นักเรียนพอใจกับหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย	นักเรียนเห็นประโยชน์จากความสามารถของตนเอง	นักเรียนเลือกความสนใจจากการจัดระบบ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ
	นักเรียนมีส่วนร่วม รู้สึกกับปัญหาที่เกิดขึ้น			
	1. ครูทบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่แล้วมา 2. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มที่ 10 3. ครูนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ ชุดแห่งมุ่ง 4. ตัวแทนนักเรียนแบ่งปันหน้าชั้นเรียน 5. ครูนำเสนอสถานที่ที่จะไปทำจิตสาธารณะ 6. นักเรียนเลือกสถานที่ที่อยากไปทำจิตสาธารณะ 7. แบ่งหน้าที่การปฏิบัติกิจกรรม ลงใบงานที่ 10 8. ครูสรุปสิ่งที่นักเรียนได้วางแผน และนัดหมายเวลาปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่ได้วางไว้			

กิจกรรมครั้งที่ 11 เรื่อง การกิจแห่งรักและรับใช้					
วัตถุประสงค์	การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์		เวลา	
เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดขึ้นจริงในสังคม	1. ใบงานที่ 11 การกิจแห่งรักและรับใช้	1. ใบงานที่ 10	ด้านพฤติกรรม	150 นาที	
	2. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	2. สิ่งของเย็บผู้สูงอายุ			
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้	ด้านความคิด	ด้านอารมณ์			
	- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- มีอารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหา - การขาดจิตสาธารณะ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไข	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจตามความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม		
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกันกับปัญหา การหาข้อดีใจให้เหมาะสมกับตนเอง และการนำเสนอวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ) และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธปัญญา (การได้ใจกับปัญหา และกระบวนการจัดการกับปัญหา)	การพัฒนาจิตพิสัยตามขั้นต่าง ๆ				
	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ	การสร้างลักษณะนิสัย
ขั้นนำ (10 นาที)		นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนเองได้รับมอบหมาย	นักเรียนได้รับข้อคิดจากการร่วมกิจกรรม		นักเรียนประยุกต์ใช้ ความสามารถของตนเองตามความเหมาะสม
ขั้นสอน (110 นาที)		นักเรียนเห็นคุณค่าของกิจกรรม	นักเรียนเห็น ความสำคัญของการช่วยเหลือสังคม และผู้อื่น		
ขั้นสรุป (30 นาที)		นักเรียนทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ			

กิจกรรมครั้งที่ 12 เรื่อง สถานต่อความดี				
วัตถุประสงค์		การประเมินผล	สื่อและอุปกรณ์	เวลา
เพื่อให้เด็กเรียนรู้คุณค่าและเกิดความตระหนักถึงประโยชน์ทั้งด้านความคิด ยารมณ์และพฤติกรรมในเรื่องจิตสาธารณะ		1. ใบงานที่ 12 เรื่องสถานต่อความดี 2. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	1. ใบงานที่ 12	50 นาที
พัฒนาการของวัยรุ่น ที่เอื้อต่อการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งนี้		ด้านความคิด	ด้านอารมณ์	ด้านพฤติกรรม
		- การคิดในหลายแง่มุมเพื่อการแก้ปัญหา - การคิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ - การคิดเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	- มีอารมณ์ร่วมในการแก้ปัญหา - การขาดจิตสาธารณะ - มีอารมณ์อ่อนไหวกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไข	- เปลี่ยนแปลงด้านความสนใจ ตามความคาดหวังของสังคม - มีการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา - การรับผิดชอบต่อสังคม
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม				
ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำหรับการทำงานร่วมกันในปัญหา การหาข้อดีข้อเสียของตนเอง และการนำเสนอวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ) และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงทฤษฎีปัญหา (การใส่ใจกับปัญหา และกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา)		การรับรู้	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ
ขั้นนำ (10 นาที)		การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การสร้างลักษณะนิสัย
ขั้นสอน (30 นาที)		นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น นักเรียนตั้งใจ ร่วมกิจกรรม	นักเรียนได้รับข้อคิด จากการร่วมกิจกรรม นักเรียนเห็น ความสำคัญของการ เป็นผู้มีจิตสาธารณะ	นักเรียนนำข้อคิดที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน
ขั้นสรุป (10 นาที)		นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น นักเรียนตั้งใจ ร่วมกิจกรรม	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น นักเรียนตั้งใจ ร่วมกิจกรรม	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น นักเรียนตั้งใจ ร่วมกิจกรรม
ภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมครั้งที่ 12 แล้ว นักเรียนทำแบบวัดประเมินกับสังคม เพื่อวัดจิตสาธารณะในระยะเวลาหลังการทดลอง				

2.1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนา จิตสาธารณะโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการอบรม (อาจารย์จิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา (อาจารย์สอนจิตวิทยา) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอบรมคุณธรรม (ครูสอนคุณธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรบริหารสถานศึกษา (คณะกรรมการร่วมพัฒนาหลักสูตรของฝ่ายการศึกษาของโรงเรียนในเครือ) และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหน้าที่พลเมือง (ครูสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา) โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ภาพรวมของโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย ความเหมาะสมของชื่อกิจกรรม ความเหมาะสมของการเรียงลำดับกิจกรรม ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ความสอดคล้องระหว่างการประเมินผลกับวัตถุประสงค์ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับโปรแกรม

2. การประเมินความสอดคล้องของแต่ละกิจกรรม ประกอบด้วย ความเหมาะสมของชื่อกิจกรรม ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ความเหมาะสมของอุปกรณ์และใบงานที่ใช้ในกิจกรรม ความเหมาะสมของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ความสอดคล้องระหว่างการสรุปผลกับวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องระหว่างการประเมินผลกับวัตถุประสงค์ ความชัดเจนของวิธีดำเนินการในกิจกรรม และความเหมาะสมของแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐาน ที่ใช้ในกิจกรรม

ผลการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม พบค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรม (IOC) ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรม โดยรวม อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 ดังแสดงในตาราง 5

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและแนะนำการพัฒนาโปรแกรมเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรปรับวัตถุประสงค์ เพื่อให้ง่ายต่อการประเมินผลในแต่ละกิจกรรม
2. ปรับเวลาในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น
3. มีการให้นักสมาชิกในแต่ละกลุ่มได้มีโอกาสแสดงออก ให้ครบทุกคน
4. ปรับคำชี้แจงในใบงาน เพื่อให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากข้อเสนอแนะและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้นนำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดลองใช้กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แต่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมก่อนนำไปใช้จริง

2.1.3 ผลการทดลองใช้โปรแกรม (Try Out)

ผลการปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน หลังจากนำโปรแกรมไปทดลองเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม มีรายละเอียดดังนี้ ผู้วิจัยปรับเวลาให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และมีการควบคุมเวลาเมื่อนักเรียนออกไปทำกิจกรรมตามคำสั่งภายนอกห้องเรียน เช่น ทำการหักคะแนนกลุ่มที่มาช้า อีกทั้งผู้วิจัยได้ปรับใบงานบางใบงานเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการคิดของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใบงานคุณค่าที่สอดคล้อง โดยเพิ่มประเด็นของการเชื่อมโยงข้อคิดที่ได้รับ กับหลักธรรมทางศาสนาเพิ่มเติมเป็นเชื่อมโยงกับสุภาษิต คำพังเพย บทกลอน หรือเพลงที่สอดคล้อง เพื่อให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงของนักเรียนจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ และนำโปรแกรมไปใช้จริง

2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจิตสภาวะ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทนุเบโตร สามพราน เลือกจากนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบวัดฉันกับสังคมเพื่อวัดตัวแปรจิตสภาวะ น้อย 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่ม	เพศ		ห้อง				
	ชาย	หญิง	1	2	3	4	5
กลุ่มทดลอง	20	15	2	7	12	9	5
กลุ่มควบคุม	21	14	2	14	8	5	6

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มทดลอง มีนักเรียนชาย 20 คน คิดเป็น 57.14 เปอร์เซ็นต์ และนักเรียนหญิง 15 คน คิดเป็น 42.86 เปอร์เซ็นต์ โดยแบ่งเป็นห้องหนึ่ง จำนวน 2 คน ห้องสอง จำนวน 7 คน ห้องสาม จำนวน 12 คน ห้องสี่จำนวน 9 คน และห้องห้า จำนวน 5 คน ในกลุ่มควบคุม มีนักเรียนชาย 21 คน คิดเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ และนักเรียนหญิง 14 คน คิดเป็น 40 เปอร์เซ็นต์ โดยแบ่งเป็นห้องหนึ่ง จำนวน 2 คน ห้องสอง จำนวน 14 คน ห้องสาม จำนวน 8 คน ห้องสี่จำนวน 5 คน และห้องห้า จำนวน 6 คน

2. ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนจิตสภาวะใน
ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับจิตสภาวะของนักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม จำแนกตามระยะเวลาการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จิตสภาวะ					
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล	
	M	SD	M	SD	M	SD
กลุ่มทดลอง	3.798	.263	4.106	.331	4.107	.335
กลุ่มควบคุม	3.796	.246	3.727	.208	3.674	.190

จากตาราง 7 พบว่า ในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยจิตสภาวะ ในระยะ
ก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะหลังสิ้นสุดการทดลอง เท่ากับ 3.798 4.106 และ
4.107 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .263 .331 และ .335 ตามลำดับ และในกลุ่มควบคุม
มีคะแนนเฉลี่ยจิตสภาวะ ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะหลังสิ้นสุด
การทดลองเท่ากับ 3.796 3.727 และ 3.674 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .246 .208
และ 0.190 ตามลำดับ

2.2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ ความเท่า
เทียมกันของคะแนนจิตสภาวะ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้
สถิติ independent samples T-test ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระยะก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Independent sample t-test

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	SD	Mean	t	df	p
Difference							
กลุ่มทดลอง	35	3.798	.263	.044	.034	34	.973
กลุ่มควบคุม	35	3.796	.246	.041			

จากตาราง 8 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระยะก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสภาวะเท่ากับ 3.798 และ 3.796 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .263 และ .246 ตามลำดับ แสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีคะแนนจิตสภาวะก่อนการทดลอง เท่าเทียมกัน

จากนั้นผู้วิจัยได้ทดสอบความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยได้ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ ของความแปรปรวนของคะแนนจิตสภาวะ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงเวลาการทดลองทั้งสามระยะ(ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล) ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การทดสอบเอกพันธ์ของความแปรปรวนของคะแนนจิตสภาวะในแต่ละช่วงเวลาการทดลอง(ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล)

ตัวแปร	ช่วงเวลา	df1	df2	Levene's Test	p
คะแนน จิตสภาวะ	ก่อนการทดลอง	1	68	0.017	.897
	หลังการทดลอง	1	68	3.253	.076
	ระยะติดตามผล	1	68	1.953	.167

จากตาราง 9 ผลการทดสอบเอกพันธ์ของความแปรปรวนของคะแนนจิตสภาวะของกลุ่มทดลองใน 3 ช่วงเวลา พบความแปรปรวนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำคะแนนจิตสภาวะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงเวลา

3 ช่วง โดยผู้วิจัยได้ได้ตรวจสอบตามข้อตกลงเบื้องต้น แบบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การทดสอบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity

Within Subject Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	p
การวัดในแต่ละครั้ง	.828	12.674	2	.002

จากตาราง 10 พบว่า ไม่เป็น Compound Symmetry ซึ่งหมายถึงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแต่ละคู่ที่วัดซ้ำ (Correlation) และความแปรปรวนของตัวแปรตามในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง (Variance) ต่างกัน สามารถปรับแก้โดยใช้สถิติ Greenhouse-geisser Epsilon, Huynh-feldt Epsilon หรือ Lower-bound Epsilon (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2548) ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติ Greenhouse-geisser Epsilon ดังตาราง 11

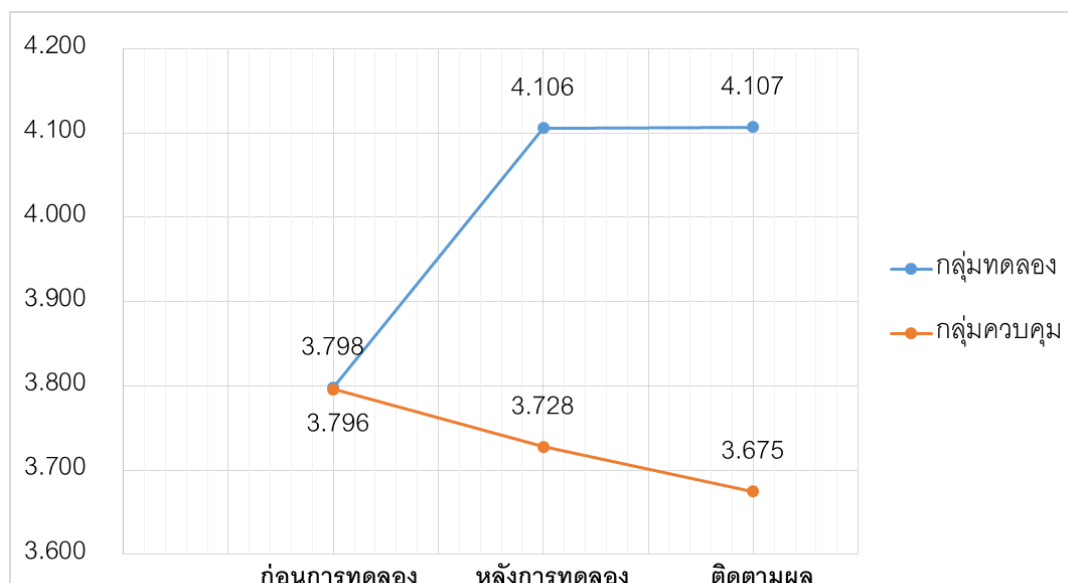
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรเดียวสองทางแบบวัดซ้ำของจิตสาธารณะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กับระยะเวลาทดลอง(หลังการทดลองและติดตามผล)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	Partial η^2
ภายในกลุ่ม						
ระยะเวลาทดลอง	.559	1.706	.328	25.177	.000	.270
ความคลาดเคลื่อน	1.511	116.007	.013			
ระหว่างกลุ่ม						
การเข้าโปรแกรม	3.860	1	3.860	19.928	.000	.227
ความคลาดเคลื่อน	13.171	68	.194			
ปฏิสัมพันธ์สองทาง						
ระยะเวลาทดลอง × การเข้าโปรแกรม	1.927	1.706	1.129	86.720	.000	.560

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างระยะเวลาการทดลอง และการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F = 86.720$, $df = 1.706$, $p = .000$) โดยมีขนาดอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ .560 ตามลำดับ จากปฏิสัมพันธ์ที่พบข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อพิจารณาคะแนนจิตสาธารณะ ตามระยะเวลาของการวัดที่แตกต่างกัน (ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล) โดยการเขียนคำสั่งเพิ่มเติมใน Syntax ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังตาราง 11 กับภาพประกอบ 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะ จำแนกตามการวัด ได้แก่ ระยะเวลาการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ระยะการทดลอง	กลุ่ม	M	SD	Mean Difference	p
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	3.798	.263	0.017	.918
	กลุ่มควบคุม	3.796	.246		
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	4.106	.331	0.123	.000
	กลุ่มควบคุม	3.727	.208		
ระยะติดตามผล	กลุ่มทดลอง	4.107	.335	0.145	.000
	กลุ่มควบคุม	3.674	.190		

ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะ ตามระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายคู่ ร่วมกับการพิจารณาภาพประกอบที่ 12 พบว่า คะแนนจิตสาธารณะในระยะก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่าในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล คะแนนจิตสาธารณะ ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่เข้าโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ (กลุ่มทดลอง) มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ (กลุ่มควบคุม) ทั้งในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผล โดยมีขนาดอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ .560 ซึ่งหมายความว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะ หลังการทดลอง และติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง(Experimental design) ผู้วิจัยทำการวัดผลก่อนการทดลอง (Pre-test) มีการวัดซ้ำหลังการทดลอง (Post-test) และระยะติดตามผล (Follow up-test) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 35 คน ซึ่งกลุ่มทดลองจะเข้าโปรแกรมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมีสาระสำคัญ และผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่สร้างขึ้น โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะหลังการทดลอง และติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะน้อยเมื่อเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนนักบุญเปโตร สามพราน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะน้อยสุด 70 คนแรก จากนั้นทำการจับคู่คะแนนของนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน โดยแต่ละคู่ทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบวัดจิตสาธารณะครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ชื่อว่า แบบวัดฉันกับสังคม โดยวัดตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน ครอบคลุมด้าน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า(Rating scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 45 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดมาก แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อยกว่า โดยแบบสอบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อจากการทดลองใช้อยู่ระหว่าง .266 ถึง .694 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .917 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อจากการนำไปใช้ใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง .340 ถึง .623 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบอัลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .942

2. โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งสิ้น 12 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมสร้างโดยใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย 5 ขั้นตอน และบางกิจกรรมใช้เทคนิคเพิ่มเติม ได้แก่การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา เหมาะกับช่วงวัยพัฒนาการของวัยรุ่นที่สามารถพัฒนาจิตสาธารณะ ได้ทั้งทั้งความคิด อารมณ์และพฤติกรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง .60 – 1.00

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการขอใบรับรองการอนุมัติการทำวิจัยและเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(หมายเลขรับรอง: SWUEC/X-100/2561) และทำหนังสือขออนุญาตเพื่อให้ขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียน นักบุญเปโตร จากนั้นผู้วิจัยทำการประชุมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และทำการทดสอบก่อนการทดลอง(Pre-test) โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะน้อย จำนวน 70 คน สุ่มเข้ากลุ่มเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน

2. ดำเนินการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม 2561 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองจะเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม เข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ใช้เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 50 นาที จัดกิจกรรมทุกวันอังคาร ในเวลา 11.50 น. – 12.40 น. แต่มี 1 กิจกรรมที่ใช้เวลา 150 นาที เนื่องจากเป็นกิจกรรมภายนอกโรงเรียน และแบ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ประมาณ 10 นาที ขั้นสอน ใช้เวลาประมาณ 30 นาที และขั้นสรุป ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

3. หลังการทดลอง

ผู้วิจัยจะทำการวัดจิตสาธารณะซ้ำหลังจากที่นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกิจกรรมครบ 12 สัปดาห์แล้ว โดยวัดซ้ำในทันที(Post-test) และวัดอีกครั้งในระยะติดตามผล(Follow-up test) โดยใช้แบบวัดชุดเดียวกันกับก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเมื่อมีการวัดซ้ำ (Two-Way ANOVA Repeated)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทบุณยเปโตร ตามประเด็นต่างๆ คือ ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม โดยพัฒนาขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งสิ้น 12 ครั้ง แต่ละกิจกรรมจะส่งเสริมจิตสาธารณะให้เกิดกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ทั้งด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม หลังจากผู้วิจัยสร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยนำโปรแกรมให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในภาพรวมของโปรแกรม(IOC) ซึ่งพบว่า โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรมโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง .60 – 1.00 อีกทั้งมีการปรับปรุงโปรแกรมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงอีกครั้งหลังการทดลองใช้ ก่อนนำไปใช้จริง

2. การศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะมีคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร โดยใช้แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัย 5 ขั้นตอนของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl et al., 1973) คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ และการสร้างลักษณะนิสัย เป็นแนวคิดหลักในการสร้างโปรแกรม ร่วมกับการใช้เทคนิคเพิ่มเติมในกิจกรรมบางครั้งคือ การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา อาศัยทฤษฎีพัฒนาการทางด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของวัยรุ่นประกอบด้วยกิจกรรมทั้งสิ้น 12 ครั้ง แต่ละกิจกรรมจะให้แนวคิด ความหมายของ ความสำคัญ ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของ จิตสาธารณะในด้านต่างๆ คือ ด้านการใช้ ด้านการถือ เป็นหน้าที่ ด้านการเคารพสิทธิ และด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม พบว่าโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน และสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะที่คงทนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ ซึ่งโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และสามารถสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ให้กับนักเรียน โดยพิจารณาจากการที่นักเรียนเขียนสรุปทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ซึ่งความสนุกสนานและความเพลิดเพลินในวัยรุ่นนี้จะส่งเสริมให้วัยรุ่นมีอารมณ์ที่แจ่มใส และอารมณ์ที่แจ่มใสก็ส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นอีกด้วย (ประณต เค้าฉิม, 2549) ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสตรัสว่า การหล่อหลอมอบรมด้านศีลธรรมควรเกิดขึ้นพร้อมกับวิธีการที่มีชีวิตชีวา (สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2560) ซึ่งรายละเอียดของโปรแกรมตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยและเทคนิคที่ใช้สามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ในขั้นการรับรู้

ผู้วิจัยเริ่มจากการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ โดยตรง ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน อาศัยเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) มาเป็นเทคนิคพิเศษในการบางครั้ง เพื่อให้นักเรียนค้นหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

ในสังคม และในโรงเรียน ซึ่งตัวอย่างปัญหาที่นักเรียนสำรวจได้มา เช่น “การทิ้งขยะตามป้ายรถเมล์ ประชากรแออัด คนไม่ยอมเดินข้ามทางม้าลาย การจอดรถในที่ห้ามจอด การฝ่าฝืนกฎจราจร” จากนั้นนักเรียนจะสำรวจปัญหาในโรงเรียน เช่น “ทิ้งขยะในโกส้วม แสงควิซ้อข้าว ทิ้งขยะไม่เป็นที่ อ่านหนังสือแล้วไม่เก็บเข้าที่ ทิ้งลูกบอลห้องพละไว้ในสนาม” นอกจากนี้ยังได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ผ่านกระบวนการกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันหาหนทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนตอบสนองต่อปัญหาต่างๆ ผ่านทางการรับรู้ ดังที่ อรณิธย์ ภูเขียว (2560) กล่าวว่า จิตสาธารณะต้องเป็นการรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl, David R. etc., 1973) ในขั้นแรก ที่กล่าวว่า การพัฒนาจิตพิสัยนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้ คือ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมที่มากระตุ้น และพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ เขียนงาม (2552) ที่ได้จัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะ ในวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้เริ่มจากการสำรวจปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นตามสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สังเกตเห็นปัญหาต่างๆ ภายในโรงเรียน เช่น ห้องเรียนสกปรก สาเหตุเกิดจากการที่แต่ละคนขาดจิตสาธารณะ ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่าการให้นักเรียนสำรวจปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนอาศัยประสบการณ์ของตนเอง ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาจิตสาธารณะได้ดียิ่งขึ้น

2. ในขั้นการตอบสนอง และการเห็นคุณค่า

ในแต่ละกิจกรรมจะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับนักเรียน ซึ่งกิจกรรมจะเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึกและแนวทางปฏิบัติจิตสาธารณะด้านต่างๆ กิจกรรมแต่ละครั้งนักเรียนจะมีโอกาสได้แบ่งปันความรู้สึก ข้อคิด หลังจากร่วมกิจกรรม เช่น ในกิจกรรมสิทธิของฉันและเธอ จากการสรุปของนักเรียน นักเรียนสรุปว่า “ทำให้คิดถึงใจเราใจเรา” “เต็มใจแบ่งที่นั่งในโรงอาหารให้คนอื่น” “จะคืนปากกาที่ยืมครูมา” ในกิจกรรมแต่ละครั้งหลังจากที่นักเรียนได้สรุปข้อคิด ความรู้สึกที่ได้เรียนรู้แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้มีจิตสาธารณะร่วมกัน เช่นด้านการใช้คือ “การดูแลโต๊ะเรียน” “ใช้ของอย่างทะนุถนอม” เมื่อนักเรียนปฏิบัติแล้วนักเรียนเกิดความรู้สึก “ดี เพราะโต๊ะเรียนสะอาด” หรือในกิจกรรม ยึดมั่นในหน้าที่ นักเรียนมีเป้าหมายคือ “การตั้งใจทำเวร” จากการแบ่งปันความรู้สึกพบว่านักเรียนแบ่งปันความรู้สึกว่า “รู้สึกดีที่ทำให้ห้องเรียนสะอาด” เป็นต้น จากการมีเป้าหมายของการทำ จิตสาธารณะ ถือเป็นการ

ตอบสนองต่อสิ่งเร้า การมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน และนักเรียนยังเกิดความรู้สึกที่ดีกับการมีจิตสาธารณะอาศัยประสบการณ์ของแต่ละคน นำสู่การเห็นคุณค่าของจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ผ่านทางการสรุปข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรม และเชื่อมโยงระหว่างข้อคิดกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ปนัดดา ใจจะนะ (2555) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยพบว่า ความฉลาดทางด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 01 อีกทั้งในกิจกรรมที่ 6 ได้ใช้เทคนิคการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ของแบนดูรา(Bandura, Albert., 1986) มาใช้เป็นเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีตัวแบบในการทำจิตอาสาเพื่อส่วนรวม ซึ่งในกิจกรรมนี้ได้นำเสนอเรื่องราวของโครงการก้าวคนละก้าว ที่นำโดยพี่ตูน บอดี้สแลม ศิลปินที่นักเรียนรู้จักเพื่อใช้ตัวแบบกระตุ้นให้นักเรียนสำรวจความสามารถของตนเองอาศัยสิ่งเร้าที่เป็นตัวแบบของการทำจิตอาสา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุสรี คันธิก(2553) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl, David R. etc., 1973) ในขั้นที่สองคือการตอบสนอง (Responding) เป็นการมีความรู้สึกร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสมัครใจผ่านการกระตุ้นจากสิ่งเร้า และมีการแสดงความคิดเห็นออกมา และในขั้นที่สามคือการเห็นคุณค่า (Valuing) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ผ่านทางกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น การแสดงความรู้สึกนักเรียนจะทราบถึงความสำคัญและเห็นประโยชน์ของจิตสาธารณะได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พูลสวัสดิ์ วรรณลา (2557) ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนา จิตสาธารณะจะต้องใช้วิธีการและแนวทางอย่างหลากหลาย จึงประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวรรณ กองทุ่งมน (2553) ที่ศึกษาผลการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ได้ใช้กิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของนักเรียนสร้างความสนุกสนานให้กับนักเรียน ทำให้ไม่เบื่อหน่าย มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถอธิบาย

ได้ว่า กิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ละครั้ง สามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนได้

3. ในขั้นการจัดระบบ และการเสริมสร้างลักษณะนิสัย

หลังสิ้นสุดกิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนจะสรุปข้อคิดที่ได้เรียนรู้ แบ่งเป็นด้านต่างๆ คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม และยังมีการสรุปถึงสิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจากการทำกิจกรรมแต่ละครั้งอีกด้วย นักเรียนมีการจัดระบบพฤติกรรม จิตสาธารณะในด้านต่างๆ ทำให้นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติ จิตสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม โดยจากการสรุปของนักเรียน เช่น “คิดเพื่อส่วนร่วม ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน” “รู้สึกดี เห็นว่าตัวเองสามารถทำได้” “ทำตามหน้าที่ของตนเองอย่างดี” จากการสรุป ข้อคิด ความรู้สึก และการประยุกต์ใช้ ช่วยให้เขามีการแสดงออกอย่างเหมาะสม เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม (ประณต เค้าฉิม, 2549) สอดคล้องกับลักษณะความคิดของวัยรุ่นตามพัฒนาการด้านการรู้คิดของเพียเจต์ ที่ได้ให้พัฒนาการด้านความคิดของวัยรุ่นอยู่ในขั้นที่ 4 คือ ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal operational stage) ซึ่งนักเรียนสามารถคิดเชื่อมโยงได้และมีลักษณะการคิดเชิงนามธรรม และมีหลายแง่มุมที่แตกต่างออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคนจากแนวคิดเชิงนามธรรมที่เกิดจากการจัดระบบ นำสู่การแสดงออกเป็นพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้านต่างๆ ตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน เป็นไปตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl, David R. etc., 1973) ในขั้นที่สี่ คือ การจัดระบบ (Organization) นักเรียนจะเห็นคุณค่าต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาอาศัยประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อาศัยการแสดงความคิดเห็นและการสรุปผลในแต่ละกิจกรรม และเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิท อาร์. แครทวอล (Krathwohl, David R. etc., 1973) ในขั้นที่ห้า คือการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value or Value Complex) ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่คงทนให้กับนักเรียน เพื่อให้คุณค่าที่นักเรียนยอมรับในขั้นที่สี่นั้น ถูกแสดงออกมาในชีวิตประจำวันตามสถานการณ์ต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2557) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือการตรวจสอบความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ประเด็นปัญหาการประมวลค้นหาข้อเท็จจริง ความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ การวิเคราะห์บททวน การปฏิบัติตามค่านิยม และการตรวจสอบค่านิยมโดยการติดตามผลการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมการตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้นักเรียนกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดการศึกษาในโรงเรียนในรูปแบบเดียวกันกับนักเรียนกลุ่มทดลอง นั้นหมายความว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับรูปแบบทางการศึกษาของโรงเรียนที่เหมือนกัน แต่สาเหตุที่ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะหลังการทดลอง และติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมนั้น เนื่องจากนักเรียนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกิจกรรมอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ที่เน้นความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี ที่เน้นความรู้และความสามารถด้านดนตรี การร่วมกิจกรรมกัฏกระจก ที่เน้นทักษะการสร้างผลงานทางศิลปะ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมนั้นไม่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน โดยสะท้อนจากการทำแบบวัดตัวแปรจิตสาธารณะของกลุ่มควบคุม ที่ไม่มีความแตกต่างกันในระยะหลังการทดลอง และติดตามผล กับระยะก่อนการทดลอง เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติมาน แสงคำ (2555) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ อภิเชษฐ จันทนา (2553) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสามารถพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ดังนั้นจึงเหมาะกับการนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือระดับวัยรุ่นขึ้นไป นอกจากนี้ในแต่ละกิจกรรมควรเน้นให้เกิดกระบวนการคิด ความรู้สึก ผ่านการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และควรใช้ควบคู่กับแบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เพื่อสามารถวัดจิตสาธารณะได้ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ตามพัฒนาการของวัยรุ่น

2. การนำโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะไปใช้ ผู้ใช้ควรศึกษากระบวนการการดำเนินกิจกรรมให้เข้าใจ อีกทั้งมีการเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ และใบงานให้พร้อม เพื่อการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจจะนำไปใช้กับนักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะระดับอื่น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังนำโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะนี้ไปใช้สำหรับจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ในคาบชมรม หรือจัดเป็นค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมทักษะให้กับนักเรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความพอเพียง เป็นต้น
2. ควรมีศึกษาและพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นต่างๆ อีกทั้งมีการติดตามผลจิตสาธารณะของอย่างต่อเนื่อง เพื่อทดสอบความคงทนของโปรแกรมว่าสามารถพัฒนาจิตสาธารณะให้คงทนในระยะยาวเท่าใด

บรรณานุกรม

- Baldwin. Jill, & William. Hank. (1988). *Active Learning: a Trainer's Guide*. England: Blackwell Education.
- Bandura, A. (1986). *Social learning theory*. In. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educaation objectives: the classification of educational goals handbook I*. New York: Longman: David Mckey.
- Bonwell R. C., & Eison J. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom AEHE-ERIC Higher Education Report No.1*. Wshington D.C.: Jossy-Bass.
- Cojocariu V. (2010). *For the New Model of Active Learning*. Annals of Ovidius University Constanra-Series Physical Education and Sport/Science, Movement and Health., 657-663.
- Gallagher S.A. (1997). Problem Base Learning : Where did it come from, What does it do, and Where is it going? *Journal for the Education of the Gifted*.
- H.S Barrows, & R.M.Tamblyn. (1980). *Problem-Base Learning : An Approach to Medical Education*. .New York: Springer Publishing.
- Harward S. Barrows. (1996). *Problem-Based Learning in Medicine and Beyond : A Brief Overview*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Johnson, David W, & et al. (1991). *Active Learning: Cooperationin the College Classroom*. Edina, MN: Interaction Book Company.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1973). *Taxonomy of educaation objectives: the classification of educational goals handbook II : affective domain*. London: Longman.
- Linda Torp, & Sara Sega. (1998). *Problem as Possibilities : Problem-Based Learning for K-12*. Association for Supervision and Curriculum.
- Mayer, C., & Jones. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Moore, & Kenneth D. (1994). *Secondary Instruction Method*. New York: Wm. C. Brown Communication.

- Penner, L. A., & Finkelstein, M. A. (1998). *Dispositional and structural determinants of volunteerism*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 525–537.
- Robert Delisle. (1997). *How to Use Problem-Based Learning in the Classroom*. Alexandria, Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Silberman M. (1996). *Active Learning*. In. Boston: Allyn&Bacon.
- Stuart I. Hammond, & Celia A. Brownell. (2015). *Prosocial Development Across the Lifespan*. Prosocial behavior.
- กรรยา พรรณา. (2559). *จิตสาธารณะ สร้างได้ง่ายนิดเดียว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *จอมปราชญ์นักศึกษา: สังเคราะห์และประยุกต์แนวพระราชดำริด้าน การศึกษาและพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดีย.
- โกวิทย์ พงษ์ภักดี. (2553). *การใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- จรรยา ดาสา. (2552). *15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก*. นิตยสาร สสวท, 36(163), 72-76.
- จินตนา สราญพิทักษ์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จิราวรรณ กองทุ่งมน. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จุฑาพร นาครอด. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชลธิชา ศรีภักดี. (2558). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จังหวัดลำพูน: การศึกษาบนฐานพุทธธรรม*, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชัชวรณ์ จุงกลาง. (2559). *ผลการใช้กิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" เรื่องเพศศึกษา โดยใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมกับสังคมไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).
- ดนุชา ปนคำ. (2555). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ทวีรัตน์ วัฒนกุลเจริญ. (2549). *Active Learning(การเรียนรู้เชิงรุก)*. เอกสารประกอบงานสวนงานเวที
 เพลินพัฒนามหาวิชาการ ครั้งที่ 1.
- ทิตินา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ:
 เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- นงลักษณ์ เขียนงาม. (2552). *การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมแนะแนว
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
 เชียงใหม่.*
- นุสสิรี คันทิก. (2553). *ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2548). *การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
 for Windows Version 10-12*. บริษัท เอส พี เอ็น. การพิมพ์ จำกัด: ศูนย์หนังสือจุฬา.
- ปนัดดา ใจจะนะ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.*
- ประณต คำฉิม. (2549). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาริฉัตร ทองเนื้อแข็ง. (2556). *ผลของการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีต่อเจตคติด้าน
 สุขภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 กรุงเทพฯ.*
- แผนกคริสตศาสนธรรมอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2556). *สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2*.
- พรทิพย์ มนต์วิวงศ์. (2554). *ศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการให้
 การปรึกษากลุ่ม แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- พระไพศาล วิสาโล. (2554). *วิถีสังคมไทย ชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว
 การพิมพ์.
- พูลสวัสดิ์ วรรณลา. (2557). *แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด.*
- ภาสุดา ภาคาผล. (2556). *ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการ
 สังคมที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1, จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินนี้, & ทศนา ทองภักดี. (2547). *รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษา
 ให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว. เอกสารการประชุมวิชาการเนื่องในวันสถาปนา สถาบันวิจัย
 พฤติกรรมศาสตร์ ครบรอบ 49 ปี. กรุงเทพฯ.*

- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2552). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา กิมเพ็ง. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน(Problem-Based Learning) ที่มีต่อทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และความรู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น - วัยสูงอายุ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิธร รอดย่อย. (2559). *การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จังหวัดชัยนาท*. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 7, ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559
- ศักดิ์ดา ชัยกิจภิญโญ. (2548). *สอนอย่างไรให้ Active Learning*. นวัตกรรมการเรียนการสอน, 12-15.
- ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา. (2547). *การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับการสอนวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น เรื่องร่างกายมนุษย์*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ. (2553). *การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2560). *พระสมณลิขิตเตือนใจ ความปีติยินดีแห่งความรัก (AMORORIS LAETITIA) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สมโภชน์ เขี่ยมสุภาชิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. (2555). *โครงการ โรงเรียนสีขาว (Anti-Corruption) หลักสูตร “โตไปไม่โกง” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พ.ศ. 2555*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2552). *วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤต เพื่อฟื้นฟูชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมวัตกรรมการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษา สำนักมาตรฐานและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุชาติ นทีตานนท์. (2550). *ผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- สุพจน์ ทวยแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะ การก่อรูปและกระบวนการสร้าง. วารสารเพชรบุรีวิทยาลัยการณ.
- สุระ บรรจงจิต. (2551). *Active Learning* ดาบสองคม. วารสารโรงเรียนนายเรือ ฉบับเดือน มกราคม - มีนาคม, 34-42.
- สุรางค์ ใควตระกูล. (2552). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติมาน แสงคำ. (2555). ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาครประสิทธิ์ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัย ศิลปากร, นครปฐม.
- อภิเชษฐ จันทนา. (2553). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นโรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อรนิตย์ ภูเขียว. (2560). การพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร ภาควิชามนุษยศาสตร์
คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์
มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ
2. อาจารย์ เกรียงไกร พึ่งเชื้อ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
3. อาจารย์ กมลลา สุริยพงษ์ประไพ อาจารย์พิเศษสาขาคริสตศาสนศึกษา
คณะศาสนศาสตร์
วิทยาลัยแสงธรรม
4. นางสาวทัศนีย์ ชาวปากน้ำ คณะกรรมการร่วมพัฒนาหลักสูตรของ
ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
และจัดทำหลักสูตรมาตรฐานสถานศึกษา
5. นางสาวปิยะนันท์ ธีรานุกวัฒน์ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
และหน้าที่พลเมือง
โรงเรียนนักบุญเปโตร

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ					ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา
	1	2	3	4	5	(IOC)
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	0	0	0	0	+1	0.2
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	0	+1	+1	0.8
9	+1	+1	+1	+1	+1	1
10	+1	+1	0	+1	+1	0.8
11	+1	+1	0	+1	+1	0.8
12	+1	+1	+1	+1	+1	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	1
17	+1	+1	0	+1	+1	0.8
18	+1	+1	+1	+1	+1	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	1
21	+1	+1	0	0	0	0.4
22	+1	+1	+1	+1	+1	1
23	0	0	+1	+1	+1	0.6
24	+1	+1	+1	+1	+1	1

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ					ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา
	1	2	3	4	5	(IOC)
25	+1	+1	+1	+1	+1	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	1
27	+1	+1	+1	+1	0	0.8
28	0	0	+1	+1	0	0.4
29	+1	+1	+1	+1	+1	1
30	+1	+1	+1	+1	+1	1
31	0	+1	+1	+1	+1	0.8
32	+1	0	+1	+1	+1	0.8
34	+1	+1	0	+1	+1	0.8
35	+1	+1	+1	+1	+1	1
36	+1	+1	+1	+1	+1	1
37	+1	+1	+1	+1	+1	1
38	+1	+1	+1	+1	+1	1
39	+1	+1	+1	+1	+1	1
40	0	+1	+1	+1	+1	0.8
41	+1	+1	+1	+1	+1	1
42	0	0	+1	0	+1	0.4
43	+1	+1	+1	+1	+1	1
44	+1	+1	+1	+1	+1	1
45	+1	+1	+1	+1	+1	1
46	+1	+1	+1	+1	+1	1
47	+1	0	+1	+1	+1	0.8
48	+1	+1	+1	+1	+1	1
49	+1	0	+1	+1	+1	0.8

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ					ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา
	1	2	3	4	5	(IOC)
50	+1	+1	+1	+1	+1	1
51	+1	+1	+1	+1	+1	1
52	+1	+1	+1	+1	+1	1
53	+1	+1	+1	+1	+1	1
54	+1	+1	+1	+1	+1	1
55	+1	0	+1	+1	+1	0.8
56	+1	+1	+1	+1	+1	1
57	+1	+1	+1	+1	+1	1
58	+1	0	+1	+1	+1	0.8
59	+1	0	+1	+1	0	0.6
60	+1	+1	+1	0	+1	0.8
61	+1	+1	+1	0	+1	0.8
62	+1	0	+1	0	+1	0.6
63	+1	+1	+1	+1	+1	1
64	+1	+1	+1	+1	+1	1
65	+1	+1	+1	+1	+1	1
66	+1	+1	+1	+1	+1	1
67	+1	+1	+1	+1	+1	1
68	+1	+1	+1	+1	+1	1
69	+1	+1	+1	0	+1	0.8
70	+1	0	+1	+1	+1	0.8
71	+1	+1	+1	0	+1	0.8
72	+1	0	+1	+1	+1	0.8
73	+1	+1	+1	+1	+1	1

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ					ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา
	1	2	3	4	5	(IOC)
74	+1	0	+1	0	0	0.4
75	+1	+1	+1	+1	+1	1
76	+1	0	+1	+1	+1	0.8
77	+1	+1	+1	+1	+1	1
78	+1	0	+1	+1	+1	0.8
79	+1	+1	+1	+1	+1	1
80	+1	0	+1	+1	+1	0.8

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสภาวะที่นับจากการทดลองใช้

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted	หมายเหตุ
1	0.295	0.911	ตัดทิ้ง
2	0.439	0.910*	นำไปใช้
3	0.404	0.911*	นำไปใช้
4	0.276	0.911	ตัดทิ้ง
5	0.485	0.910*	นำไปใช้
6	0.562	0.909*	นำไปใช้
7	0.406	0.911	ตัดทิ้ง
8	0.417	0.910*	นำไปใช้
9	0.632	0.909*	นำไปใช้
10	0.399	0.911*	นำไปใช้
11	0.369	0.911*	นำไปใช้
12	0.325	0.911*	นำไปใช้
13	0.436	0.910*	นำไปใช้
14	0.265	0.912	ตัดทิ้ง
15	0.292	0.911	ตัดทิ้ง
16	0.429	0.910*	นำไปใช้
17	-0.210	0.916	ตัดทิ้ง
18	0.120	0.913	ตัดทิ้ง
19	0.109	0.913	ตัดทิ้ง
20	0.577	0.910*	นำไปใช้
21	0.400	0.911*	นำไปใช้
22	0.545	0.910*	นำไปใช้
23	0.366	0.911*	นำไปใช้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item	หมายเหตุ
	Correlation	Deleted	
24	0.233	0.912	ตัดทิ้ง
25	0.517	0.910*	นำไปใช้
26	0.310	0.911	ตัดทิ้ง
27	0.537	0.910*	นำไปใช้
28	0.276	0.911	ตัดทิ้ง
29	0.388	0.911*	นำไปใช้
30	0.542	0.910*	นำไปใช้
31	0.023	0.913	ตัดทิ้ง
32	-0.389	0.917	ตัดทิ้ง
33	0.310	0.911	ตัดทิ้ง
34	0.133	0.913	ตัดทิ้ง
35	0.372	0.911*	นำไปใช้
36	0.348	0.911*	นำไปใช้
37	0.350	0.911*	นำไปใช้
38	-0.313	0.915	ตัดทิ้ง
39	0.508	0.910*	นำไปใช้
40	0.214	0.912	ตัดทิ้ง
41	0.275	0.911	ตัดทิ้ง
42	0.388	0.911*	นำไปใช้
43	0.173	0.912	ตัดทิ้ง
44	0.347	0.911	ตัดทิ้ง
45	0.402	0.911*	นำไปใช้
46	0.346	0.911	ตัดทิ้ง
47	0.535	0.910	นำไปใช้
48	0.187	0.912*	ตัดทิ้ง

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item	หมายเหตุ
	Correlation	Deleted	
49	-0.033	0.914	ตัดทิ้ง
50	0.309	0.911*	นำไปใช้
51	0.446	0.910*	นำไปใช้
52	0.501	0.910*	นำไปใช้
53	0.393	0.911*	นำไปใช้
54	0.454	0.910	ตัดทิ้ง
55	0.405	0.911	ตัดทิ้ง
56	0.255	0.912*	นำไปใช้
57	0.484	0.910*	นำไปใช้
58	0.353	0.911	ตัดทิ้ง
59	0.271	0.912	ตัดทิ้ง
60	0.324	0.911	ตัดทิ้ง
61	0.354	0.911*	นำไปใช้
62	0.448	0.910*	นำไปใช้
63	0.647	0.909*	นำไปใช้
64	0.351	0.911	ตัดทิ้ง
65	0.491	0.910	ตัดทิ้ง
66	0.297	0.911*	นำไปใช้
67	0.573	0.910	ตัดทิ้ง
68	0.302	0.911*	นำไปใช้
69	0.493	0.910	ตัดทิ้ง
70	0.316	0.911*	นำไปใช้
71	0.442	0.910	ตัดทิ้ง
72	0.451	0.910*	นำไปใช้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item	หมายเหตุ
	Correlation	Deleted	
73	0.368	0.911*	นำไปใช้
74	0.456	0.910*	นำไปใช้
75	0.249	0.912	ตัดทิ้ง
76	0.329	0.911*	นำไปใช้
77	0.516	0.910*	นำไปใช้
78	0.472	0.910*	นำไปใช้
79	0.413	0.911*	นำไปใช้
80	-0.111	0.914	ตัดทิ้ง
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .912			

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ทั้งฉบับหลังจากตัดข้อคำถามแล้ว

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	0.405	0.914
2	0.387	0.915
3	0.495	0.914
4	0.527	0.913
5	0.662	0.912
6	0.359	0.915
7	0.378	0.915
8	0.328	0.915
9	0.368	0.915
10	0.386	0.915
11	0.372	0.915
12	0.452	0.914
13	0.584	0.913
14	0.290	0.916
15	0.487	0.913
16	0.599	0.912
17	0.443	0.914
18	0.268	0.916
19	0.486	0.914
20	0.319	0.915
21	0.570	0.913
22	0.445	0.914
23	0.482	0.913
24	0.560	0.913

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
25	0.413	0.914
26	0.517	0.913
27	0.423	0.914
28	0.318	0.915
29	0.289	0.915
30	0.548	0.913
31	0.311	0.915
32	0.344	0.915
33	0.444	0.914
34	0.693	0.911
35	0.304	0.915
36	0.339	0.915
37	0.330	0.915
38	0.501	0.913
39	0.342	0.915
40	0.454	0.914
41	0.376	0.915
42	0.539	0.913
43	0.479	0.914
44	0.483	0.914
45	0.517	0.913
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .917		

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ทั้งฉบับเมื่อนำมาใช้จริง

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	0.471	0.941
2	0.491	0.941
3	0.438	0.942
4	0.455	0.942
5	0.598	0.941
6	0.578	0.941
7	0.560	0.941
8	0.599	0.941
9	0.413	0.942
10	0.453	0.941
11	0.539	0.941
12	0.417	0.942
13	0.533	0.941
14	0.570	0.941
15	0.340	0.943
16	0.549	0.941
17	0.614	0.940
18	0.404	0.942
19	0.596	0.941
20	0.359	0.942
21	0.541	0.941
22	0.473	0.941
23	0.459	0.941
24	0.497	0.941

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
25	0.427	0.942
26	0.513	0.941
27	0.412	0.942
28	0.523	0.941
29	0.550	0.941
30	0.566	0.941
31	0.481	0.941
32	0.555	0.941
33	0.577	0.941
34	0.405	0.942
35	0.590	0.941
36	0.553	0.941
37	0.539	0.941
38	0.412	0.942
39	0.609	0.941
40	0.492	0.941
41	0.432	0.942
42	0.475	0.941
43	0.623	0.941
44	0.593	0.941
45	0.615	0.940
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .942		

ตาราง 17 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ
ในภาพรวม

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ					ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา
		1	2	3	4	5	(IOC)
1	ความเหมาะสมของชื่อกิจกรรม	1	1	1	1	1	1.0
2	ความเหมาะสมของการ เรียงลำดับกิจกรรม	1	1	1	1	1	1.0
3	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	1	1	1	0	0	.6
4	ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	0	1	.8
5	ความเหมาะสมของอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	1.0
6	ความสอดคล้องระหว่าง ประเมินผลกับวัตถุประสงค์	1	1	1	0	0	.6
7	ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับ โปรแกรม	1	1	1	1	0	.8
รวมค่า IOC							0.83

ตาราง 18 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะใน
แต่ละกิจกรรม

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	หัวข้อที่ประเมิน								ความชัดเจนของวิธีดำเนินการในกิจกรรม	ความเหมาะสมของทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้
		ความเหมาะสมของชื่อกิจกรรม	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	ความเหมาะสมของระยะเวลา	ความเหมาะสมของอุปกรณ์และใบงาน	ความเหมาะสมของขั้นตอน	ความสอดคล้องระหว่างการสรุปกับวัตถุประสงค์	ความสอดคล้องระหว่างการประเมินผลกับวัตถุประสงค์			
1	รอบๆ ตัวฉัน	1	0.6	0.2	0.8	1	0.8	0.8	1	0.8	
2	ปัญหานี้แหละ ไช้เลย	0.8	0.6	0.6	1	1	0.8	0.6	1	0.6	
3	ช่วยกันดูแล	1	0.8	0.8	1	1	0.8	0.8	1	0.8	
4	ยึดมั่นในหน้าที่	0.6	0.8	0.8	1	1	1	0.8	1	0.6	
5	สิทธิของฉันและเธอ	1	0.8	0.6	1	1	0.8	0.8	1	0.6	
6	หัวใจอาสา	1	1	0.8	1	0.8	0.8	1	1	0.8	
7	สิ่งที่ได้เรียนรู้	1	1	0.8	1	1	0.8	0.8	1	1	
8	คุณค่าที่สอดคล้อง	0.8	0.8	0.6	0.8	0.8	0.6	0.4	0.8	0.6	
9	สัญญาใจ	1	1	0.8	1	0.8	0.6	0.4	0.8	1	
10	ส่งต่อความรัก	1	1	0.8	1	1	0.8	0.6	1	1	
11	ภารกิจแห่งรักและรับใช้	1	1	0.8	0.8	1	1	1	0.8	0.8	
12	สานต่อความดี	1	1	0.8	1	1	1	0.6	1	1	

ภาคผนวก ค

คะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากแบบวัดฉันกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ในระยะ
ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังสิ้นสุดการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง (n=35)				กลุ่มควบคุม (n=35)			
คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	หลังสิ้นสุด การทดลอง	คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	หลังสิ้นสุด การทดลอง
	(Pre- test)	(Post- test)	(Follow up)		(Pre- test)	(Post- test)	(Follow up)
1	3.87	4.22	4.20	1	3.89	3.93	3.84
2	3.96	4.07	4.18	2	3.91	3.84	3.87
3	3.60	4.02	4.07	3	3.20	3.16	3.09
4	3.67	3.98	3.96	4	3.67	3.62	3.51
5	3.89	4.16	4.16	5	3.73	3.69	3.71
6	3.78	4.31	4.38	6	3.71	3.84	3.80
7	3.98	4.09	4.11	7	3.78	3.73	3.60
8	4.00	4.42	4.47	8	3.87	3.80	3.80
9	4.09	4.47	4.33	9	3.78	3.73	3.67
10	2.78	2.84	2.73	10	3.87	3.82	3.64
11	3.31	3.98	3.80	11	3.96	3.76	3.73
12	3.58	4.20	4.09	12	3.93	3.76	3.71
13	3.62	3.91	4.00	13	3.96	3.89	3.84
14	3.80	4.27	4.42	14	4.02	3.89	3.80
15	3.82	4.20	4.13	15	4.04	3.93	3.91
16	3.84	4.42	4.11	16	4.04	3.84	3.64
17	3.91	4.29	4.29	17	3.49	3.62	3.56
18	3.91	4.13	4.11	18	3.53	3.49	3.49
19	4.00	4.27	4.24	19	3.58	3.67	3.71
20	4.02	4.47	4.36	20	3.76	3.69	3.76

ตาราง 19 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มทดลอง (n=35)			คนที่	กลุ่มควบคุม (n=35)		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน		คะแนน	คะแนน	คะแนน
	ก่อนการ	หลังการ	หลังสิ้นสุด		ก่อนการ	หลังการ	หลังสิ้นสุด
	ทดลอง	ทดลอง	การทดลอง		ทดลอง	ทดลอง	การทดลอง
	(Pre-	(Post-	(Follow		(Pre-	(Post-	(Follow
	test)	test)	up)		test)	test)	up)
21	4.04	4.24	4.42	21	3.84	3.71	3.73
22	3.33	3.40	3.31	22	3.93	3.64	3.62
23	3.69	4.00	4.07	23	3.98	3.82	3.49
24	3.80	4.07	4.22	24	4.00	3.87	3.87
25	3.87	4.27	4.40	25	4.04	3.82	3.80
26	3.91	3.76	3.76	26	3.53	3.60	3.40
27	3.93	3.80	4.00	27	3.64	3.69	3.73
28	3.96	4.40	4.16	28	3.87	3.89	3.78
29	4.02	4.27	4.33	29	3.89	3.87	3.87
30	4.04	4.24	4.29	30	4.02	3.84	3.76
31	3.51	3.47	3.71	31	2.93	3.00	3.24
32	3.62	4.18	4.22	32	3.62	3.47	3.36
33	3.87	4.31	4.29	33	3.87	3.64	3.69
34	3.91	4.24	4.33	34	3.91	3.80	3.64
35	4.00	4.36	4.11	35	4.07	4.11	3.96
M	3.798	4.106	4.107	M	3.796	3.728	3.675
SD	0.264	0.331	0.335	SD	0.246	0.208	0.190

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบวัดฉันกับสังคม วัดตัวแปรจิตสาธารณะ
- โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

เลขประจำตัวนักเรียน.....

ชั้น..... เลขที่.....

แบบวัดฉันกับสังคม

- คำชี้แจง**
1. แบบวัดฉบับนี้มีทั้งสิ้น 45 ข้อ ขอให้นักเรียนทำทุกข้อด้วยความตั้งใจ
 2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ซึ่งเป็นเรื่อง ความคิด อารมณ์และพฤติกรรม ของนักเรียนที่มีต่อสังคม แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือ พฤติกรรม ตรงกับข้อความนั้นทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือ พฤติกรรม ตรงกับข้อความนั้นเกือบทุกครั้ง
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือ พฤติกรรม ตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือ พฤติกรรม ไม่ตรงกับข้อความนั้นบางครั้ง
ไม่จริง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก หรือ พฤติกรรม แทบจะไม่ตรงกับข้อความนั้นเลย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยมีความคิดความรู้สึกหรือ พฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นเลย

ตัวอย่างการตอบแบบวัดฉันกับสังคม

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. ฉันรู้สึกเฉยๆ เมื่อทำของที่ใช้ ร่วมกันเสียหาย เช่น ทำเมาท์ คอมพิวเตอร์พัง เป็นต้น		✓				

ความหมาย นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง จริง แสดงว่า นักเรียนมีความรู้สึก
เฉยๆ เมื่อทำของที่ใช้ร่วมกันเสียหาย เกือบทุกครั้ง

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. เมื่อฉันเห็นข้อความ รูปบนกำแพง หรือบนโต๊ะเรียน ฉันอยากแต่งเติมข้อความหรือรูปนั้นเพิ่มเติม						
2. ฉันรู้สึกดีกว่าเมื่อใช้น้ำที่โรงเรียนเตรียมไว้สำหรับดื่มเท่านั้นมาล้างหน้าแทนน้ำประปา						
3. ฉันคิดว่าต้องดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมที่ฉันกำลังใช้อยู่อย่างดี เช่น คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน ลูกฟุตบอล หรืออุปกรณ์กีฬา เป็นต้น						
4. ในขณะที่ฉันใช้น้ำ แล้วต้องหันไปคุยกับเพื่อน หรือฟอกสบู่อยู่ ไม่จำเป็นต้องปิดน้ำ เนื่องจากคิดว่าเดี๋ยวก็ใช้น้ำต่ออยู่ดี จะได้ไม่เสียเวลาเปิดอีกครั้ง						
5. เมื่อเห็นเพื่อนเปิดน้ำทิ้งไว้ โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ ฉันคิดว่าเป็นการสิ้นเปลือง โดยใช่เหตุ						
6. เมื่อฉันขอยืมสิ่งของต่างๆ ของทางโรงเรียนมาใช้ เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องเสียง ฉันรู้สึกที่ต้องดูแลรักษาสิ่งของนั้นอย่างดี						
7. เมื่อฉันเห็นรอยขีดเขียนบนกำแพง ห้องน้ำ หรือบนโต๊ะนักเรียน ฉันอยากทำให้กำแพงนั้นกลับมาสะอาด เหมือนเดิม						
8. ฉันรู้สึกเสียตายน้ำ เมื่อเห็นน้ำเปิดทิ้งไว้ โดยไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์						
9. ฉันราดน้ำให้สะอาด หลังจากทำธุระส่วนตัวในห้องน้ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
10. หากฉันออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้าย ฉันจะตรวจสอบพัดลม/แอร์และไฟใน ห้องเรียนว่าปิดเรียบร้อยแล้ว โดยที่คุณครูไม่ได้สั่ง เพื่อช่วยโรงเรียน ประหยัดไฟ						
11. ฉันคิดว่า หากถึงขยะอยู่ไกล สามารถทิ้ง ขยะได้ตามต้นไม้ กระถางต้นไม้ ชอกต่างๆ หรือที่พื้นได้ เพราะเดี๋ยวก็มี ภารโรง มาทำความสะอาดอยู่ดี						
12. ฉันเปิด-ปิด หน้าต่าง หรือประตูห้องด้วย ความระมัดระวังเพื่อป้องกันการชำรุด เสียหาย						
13. ฉันนำน้ำซึ่งทางโรงเรียนจัดไว้สำหรับดื่ม เท่านั้นมาล้างหน้าแทนน้ำประปา						
14. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากทำ เมื่อถึงหน้าที่ทำ ความสะอาดห้อง						
15. ฉันรู้สึกแย่ เมื่อรู้ว่าตนเองเป็นเหตุให้ผู้อื่น ต้องรอ จนไม่สามารถที่จะทำกิจกรรมอื่น ต่อไปได้ เช่น รอขึ้นรถไปทัศนศึกษา เป็นต้น						
16. หากเห็นป้ายห้ามต่างๆ เช่น ห้ามเดินลัด สนาม ห้ามนั่ง หรือห้ามป็นป้าย ฉันคิดว่าควร ปฏิบัติตามป้ายเตือนอย่างเคร่งครัด						
17. ฉันเต็มใจทำเวรทำความสะอาด ประจำวัน ที่ได้รับมอบหมายอย่างดี						
18. เมื่อรับประทานอาหารเสร็จ ฉันนำภาชนะที่ใช้ไปไว้ในที่เก็บภาชนะ						
19. ฉันคิดว่าต้องปฏิบัติหน้าที่ตาม ที่ได้รับมอบหมายอย่างดี						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
20. ฉันไม่คิดว่าการเดินลัดสนาม ทั่วๆ ที่มี ป้ายห้าม จะเกิดความเสียหายอะไร						
21. ฉันให้เพื่อนทำหน้าที่แทนฉัน เช่น ทำ ความสะอาดห้องเรียนยกของ ตามที่ครู มอบหมาย เป็นต้น ถึงแม้ว่าฉันจะสามารถ ทำหน้าที่นั้นได้ก็ตาม						
22. ฉันเข้าแถวซื้ออาหาร หรือแลกชิพ อย่างเป็นระเบียบ						
23. เมื่อเห็นก๊อกน้ำเปิดอยู่โดย ไม่ได้ใช้ฉัน เดินเข้าไปปิดก๊อกน้ำนั้น						
24. ฉันรู้สึกดี เมื่อเห็นว่าแต่ละคนเข้าแถว อย่างเป็นระเบียบในการ ซื้ออาหาร หรือซื้อของ เป็นต้น						
25. ฉันคิดว่าทุกคนมีสิทธิที่จะใช้ของ ส่วนรวมของโรงเรียน เช่น สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา โต๊ะม้าหิน เป็นต้น						
26. เมื่อเห็นเด็กเล็ก คนชรา หรือสตรี มีครรภ์ ขึ้นรถสองแถว หรือรถเมล์ และไม่มีที่นั่ง ฉันคิดว่าควรสละที่นั่งให้เขา						
27. ฉันนำของส่วนรวมที่ใช้ร่วมกัน นำกลับไปใช้ที่บ้าน เช่น สีที่ยืมจากครู ปากกา เป็นต้น						
28. ฉันเต็มใจแบ่งที่ในสนามกีฬาให้ผู้อื่นได้ใช้ ร่วมกันกับฉัน ถึงแม้ว่าฉันมาใช้ก่อน						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
29. ขณะที่ฉันเดินคุยกับเพื่อนเป็นหน้า กระดานบริเวณบันได พบว่า มีคนเดินขึ้น-ลง บันได ฉันหลีกเลี่ยง ให้เขาได้เดินขึ้น-ลงบันได ได้อย่างสะดวก						
30. หากเห็นเด็กเล็ก คนชรา หรือสตรีมีครรภ์ บนรถเมล์หรือ รถสองแถวฉันแกล้งหลบ หรือ ทำเป็นมองไม่เห็น						
31. ฉันคิดว่าควรรับคืนสิ่งของที่ยืมจากทาง โรงเรียนมาใช้ เช่น ลูกบอล ลูกบาสเกตบอล อุปกรณ์การเรียนจากห้องจิตตาศึกษา เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้						
32. หากฉันนั่งในที่นั่งเฉพาะสำหรับเด็ก คนชรา สตรีมีครรภ์ หรือพระภิกษุสงฆ์ บนรถเมล์ พบว่าบุคคลเหล่านั้นขึ้นรถเมล์มา และเขาไม่มีที่นั่ง ก็ไม่ลุกให้เขานั่ง เพราะเดียว ก็มีคนลุกให้						
33. ฉันคิดว่าผู้อื่นควรใช้โต๊ะอื่น ที่ไม่ใช่ โต๊ะประจำของกลุ่มของฉัน						
34. เมื่อทางโรงเรียนจัดให้มีการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือ ผู้เดือดร้อนฉันไม่มี ส่วนร่วมกับการบริจาคต่างๆ นั้น แม้ว่าจะ สามารถบริจาค ได้ก็ตาม						
35. เมื่อโรงเรียนขอรับบริจาคเพื่อผู้ประสบภัย ต่างๆ ฉันคิดว่าเราควรมีส่วนร่วมเพื่อ ช่วยเหลือพวกเขา						
35. เมื่อโรงเรียนขอรับบริจาคเพื่อผู้ประสบภัย ต่างๆ ฉันคิดว่าเราควรมีส่วนร่วมเพื่อ ช่วยเหลือพวกเขา						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
36. ฉันช่วยเพื่อนเก็บของ ให้เรียบร้อย เมื่อเสร็จกิจกรรม ก่อนกลับบ้าน เช่น กีฬา สัปดาห์วิชาการ เป็นต้น						
37. ฉันคิดว่ากิจกรรมจิตอาสาต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดเป็นเรื่องไร้สาระ						
38. ฉันเต็มใจที่จะลบกระดานให้คุณครู หลังจากคุณครูสอนเสร็จ เพื่อเตรียมเรียน คาบต่อไป						
39. ฉันบริจาคเงิน สิ่งของ หรือออกแรง เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ในโรงเรียน						
40. ฉันรำคาญที่ต้องคอยรับฟัง รายละเอียด ต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาของ โรงเรียน						
41. ฉันรู้สึกดีเมื่อไปช่วยเพื่อนแบกโต๊ะ เก้าอี้ หรือสิ่งของต่างๆ ของทางโรงเรียน แม้ไม่ใช่ หน้าที่ของฉัน						
42. เมื่อฉันพบเห็นขยะตกอยู่บนพื้น ฉันเก็บขยะเพื่อไปทิ้งในถังขยะ						
43. ฉันยินดีที่จะช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน หากงานนั้นสอดคล้อง กับความสามารถที่ฉันมี						
44. ฉันรู้สึกดี เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ เช่น กิจกรรม จิตอาสาการบริจาค สิ่งของ การบริจาคเงิน เป็นต้น						
45. ฉันคิดว่า ฉันควรมีส่วนรวมในกิจกรรม ต่างๆ ของทางโรงเรียน ที่เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่น เช่น การบริจาคสิ่งของ การบริจาคเงิน การออกแรงในการขนของ การช่วยเสนอ ความคิดเห็นมากกว่านี้						

โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

กิจกรรมครั้งที่ 1

เรื่อง รอบๆ ตัวฉัน

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทักทายนักเรียน และให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์
2. ครูแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ให้นักเรียนได้รับทราบ
3. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอเกี่ยวกับปัญหาของสังคมในปัจจุบัน เช่น การข่มขืน ภัยอาชญากรรม, การทิ้งขยะในที่สาธารณะ, ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
4. ครูสนทนากับนักเรียนถึงปัญหาที่นักเรียนเคยพบ เหมือนที่ได้รับชมในวิดีโอ จากนั้นให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 ตอนที่ 1 เรื่องมองดูสังคม

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 7 คน โดยจับกลุ่มตามความสมัครใจ เพื่อให้นักเรียนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่ตนเองและเพื่อนสามารถพบได้ในสังคม บ้าน ชุมชน และเขียนในกระดาษชาร์ต
2. ครูพูดถึงปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียน นั่นคือปัญหาในโรงเรียน ครูแจกใบงานที่ 1 ปัญหาที่พบ ให้นักเรียน กลุ่มละ 1 แผ่น เพื่อให้นักเรียนเขียนปัญหาสังคมที่ตนเองและเพื่อนพบและสถานที่ต่างๆ เช่น บ้าน ชุมชน เป็นต้น
3. ครูให้นักเรียนสำรวจปัญหาที่พบตามสถานที่ต่างๆ ของโรงเรียน จากนั้นบันทึกปัญหานั้นลงในตาราง และถ่ายรูปปัญหาที่พบนั้น
4. เมื่อหมดเวลา นักเรียนแต่ละกลุ่มกลับมารวมกันในห้องเรียน จากนั้นครูให้แต่ละกลุ่มนำเสนอปัญหาที่ตนเองพบจากการระดมความคิดในข้อ 1 และจากการสำรวจสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน พร้อมทั้งนำเสนอภาพที่ถ่ายไว้ คุณครูบันทึกปัญหาที่นักเรียนได้ออกมานำเสนอ

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปปัญหาที่นักเรียนได้พบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการใช้ 2.ด้านการถือเป็นหน้าที่ 3.ด้านการเคารพสิทธิ และ 4. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อีกทั้งนำเสนอปัญหาเพิ่มเติมตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านหากนักเรียนไม่ได้นำเสนอ

ใบงานที่ 1
ตอนที่ 1 เรื่อง มองดูสังคม

นักเรียนคิดว่าใครเป็นจุดเริ่มต้นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

.....

.....

นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาในสังคม
หรือในโรงเรียนอะไรบ้าง

.....

.....

.....

นักเรียนรู้สึกดีหรือไม่อย่างไร เมื่อเห็นผู้ที่ไม่มีความรับผิดชอบ
ขาดจิตสาธารณะ หรือสร้างปัญหาในสังคม

.....

.....

.....

นักเรียนอยากพัฒนาตนเอง
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

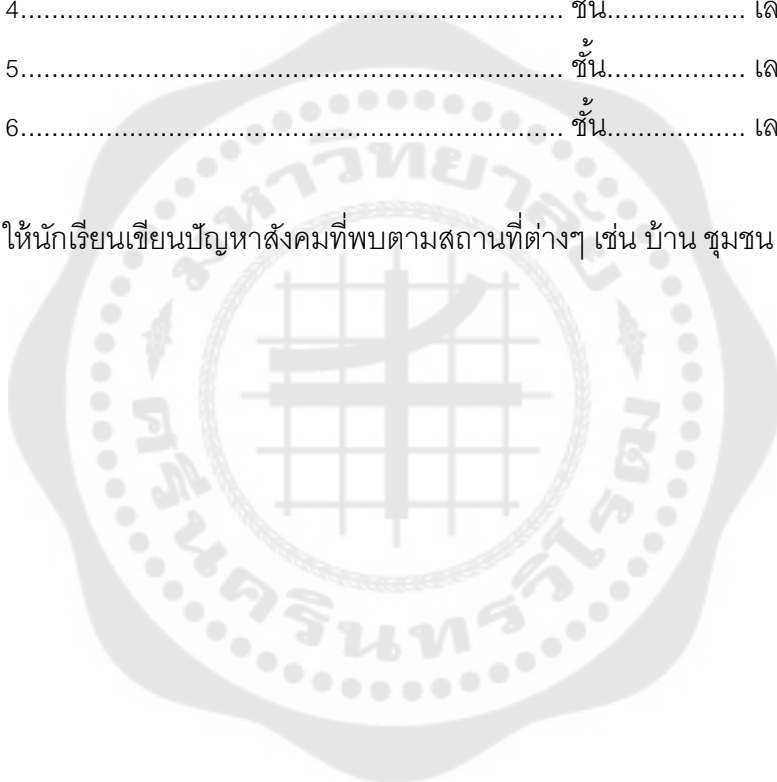
ใบงานที่ 1

ตอนที่ 2 ปัญหาที่พบ

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.....	ชั้น.....	เลขที่.....
2.....	ชั้น.....	เลขที่.....
3.....	ชั้น.....	เลขที่.....
4.....	ชั้น.....	เลขที่.....
5.....	ชั้น.....	เลขที่.....
6.....	ชั้น.....	เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนปัญหาสังคมที่พบตามสถานที่ต่างๆ เช่น บ้าน ชุมชน เป็นต้น

ปัญหาในโรงเรียน

คำชี้แจงให้นักเรียนสำรวจปัญหาต่างๆ ที่พบในโรงเรียน จากนั้นบันทึกปัญหานั้นลงในตาราง

[illegible]

กิจกรรมครั้งที่ 2

เรื่อง ปัญหานี้แหละ ใช่เลย

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนปัญหาต่างๆ ที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา
2. ครูแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูกล่าวถึงความหมายของจิตสาธารณะ ให้นักเรียนได้ฟัง
2. ครูนำเสนอคำว่า “จิตสาธารณะ” จากนั้นให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 จิตสาธารณะคืออะไร ให้นักเรียนแบ่งปันความหมายของจิตสาธารณะที่แต่ละคนเขียนในกลุ่ม
3. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของจิตสาธารณะที่นักเรียนได้เขียน และพฤติกรรมที่แสดงออกของการมีจิตสาธารณะ
4. ครูกล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ด้านต่างๆ และนำเสนอภาพของการขาดจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ให้นักเรียนได้เห็น เช่น การทิ้งขยะ รอยบนกำแพง เป็นต้น
5. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมแบ่งแยกให้ได้ โดยนักเรียนจะได้รูปภาพของการขาดจิตสาธารณะด้านต่างๆ แล้วช่วยกันตอบคำถามตามใบงานที่ 2 ตอนที่ 3

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
2. ครูสรุปถึงสิ่งที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ
3. นักเรียนสรุปจิตสาธารณะด้านต่างๆ

ใบงานที่ 2

เรื่อง จิตสาธารณะที่แท้จริง

จิตสาธารณะในความคิดของฉันคือ

.....

.....

.....

.....

.....

ความหมายที่แท้จริงของจิตสาธารณะ

.....

.....

.....

.....

.....

จิตสาธารณะแบ่งเป็น 4 ด้าน อะไรบ้าง

1).....	2).....
3).....	4).....

ตอนที่ 2 ปัญหานี้มีผลกับหลายคน

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำภาพของการขาดจิตสาธารณะที่มาติดในกรอบสี่เหลี่ยม
จากนั้นตอบคำถามด้านใต้ภาพ

จิตสาธารณะด้าน.....

ผลกระทบจากที่เกิดขึ้น

1.ต่อตนเอง.....

.....

2.ต่อครอบครัว.....

.....

3.ต่อชุมชน/สังคม.....

.....

4.ต่อประเทศชาติ.....

.....

เราจะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างไร.....

.....

.....

กิจกรรมครั้งที่ 3

เรื่อง ช่วยกันดูแล

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนเรื่องความหมายและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ที่ได้เรียนไปเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา
2. ครูแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนในสัปดาห์นี้

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่ม(กลุ่มเดิม เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว) ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “อีkahงไซ่”

วิธีการเล่น

- ครูให้แต่ละกลุ่มนำรองเท้า หรือ ปากกา(ตามความเหมาะสม) มาไว้ในวงกลมของแต่ละกลุ่ม
 - สมาชิกในกลุ่มคล้องแขนเป็นวงกลมรอบของนั้น
 - ครูจะมีคำสั่งว่า กลุ่ม..... ไปตีกลุ่ม..... เช่นกลุ่ม 1 ไปตีกลุ่ม 4 โดยกลุ่มที่ 1 จะต้องไปนำของที่อยู่ในวงกลมของกลุ่ม 4 มาเป็นของกลุ่มตัวเองให้ได้ และกลุ่มที่ 4 จะต้องดูแลรักษาของของกลุ่มตนเองอย่างดี ห้ามกลุ่ม 1 เข้ามาขโมยได้
2. ครูสรุปกิจกรรมว่า ของที่แต่ละคนเอามาไว้กลางวงเปรียบเสมือนของส่วนรวมที่เราแต่ละคนต้องดูแลรักษา ซึ่งในสังคม ในโรงเรียนของเราก็มีหลายอย่างเช่น โต๊ะนักเรียน ห้องน้ำ บ้ายรณเมล์ ทางเท้า เป็นต้น
 3. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันเราแต่ละคนไม่ได้ดูแลของส่วนรวมเท่าที่ควรดูได้จากภาพดังต่อไปนี้ (ครูนำเสนอภาพ โต๊ะนักเรียนที่มีปากกาขีดเขียน การทิ้งขยะในห้องน้ำ ก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้ การขายของบนทางเท้า ฯลฯ)
 4. ครูให้นักเรียนระดมสมอง เกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวมร่วมกันและให้เกิดการชำรุดเสียหาย โดยทำใบงานที่ 3 ช่วยกันดูแล โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างปัญหาของผู้ขาดจิตสาธารณะที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวม พร้อมทั้งอภิปรายกันภายในกลุ่มว่า ปัญหาต่างๆ นั้นมีต้นเหตุมาจากอะไร และส่งผลกระทบ

อย่างไรกับผู้อื่น อีกทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา จากนั้นแต่ละกลุ่ม
นำเสนอ

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปถึงปัญหาต่างๆ ผลกระทบและวิธีการแก้ปัญหาที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอ
2. นักเรียนสรุปข้อคิดและความรู้สึกที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้ลงในเอกสารเพื่อ
การสรุปกิจกรรม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตั้งเป้าหมายของการปฏิบัติจิตสาธารณะด้านการใช้
4. ครูสรุปถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการใช้ ว่าเกี่ยวกับการเอาใจใส่
ในการใช้สิ่งของส่วนรวม อย่างประหยัดและทะนุถนอม รู้จักดูแลรักษาให้
อยู่ในสภาพดี และไม่ทำลายให้เกิดความชำรุด เสียหาย ด้วยความเต็มใจ

ใบงานที่ 3

เรื่อง ช่วยกันดูแล

คำชี้แจง ให้นักเรียนยกตัวอย่างปัญหาของผู้ขาดจิตสำนึกที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้ของ
ส่วนรวม พร้อมทั้งอภิปรายกันภายในกลุ่มว่า ปัญหาต่างๆ นั้นมีสาเหตุจากอะไร และส่งผลกระทบ
อย่างไรกับผู้อื่น อีกทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามา

สาเหตุ/ผลกระทบ	ปัญหา	แนวทางการแก้ปัญหา

เอกสารเพื่อการสรุปกิจกรรม

จิตสาธารณะด้านการใช้

เป้าหมายการปฏิบัติจิตสาธารณะของกลุ่มในสัปดาห์นี้คือ

จิตสาธารณะด้านการใช้คือ

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

ข้อคิดที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้คือ

.....

.....

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้อย่างไร

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

กิจกรรมครั้งที่ 4

เรื่อง ยึดมั่นในหน้าที่

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนเรื่องจิตสาธารณะด้านการใช้ ที่ได้เรียนไปเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาและสอบถามถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจิตสาธารณะด้านการใช้
2. ครูให้นักเรียนแบ่งปันความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อนักเรียนได้มีพฤติกรรมการดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม

ขั้นสอน (30 นาที)

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 – 8 คน(กลุ่มเดิม) จากนั้นครูแจกกระดาษชาร์ตและปากกาเคมีให้กลุ่มละ 1 ชุด
2. ครูนำเสนอสิ่งของต่างๆ ดังต่อไปนี้ กระป๋องนม เชือกฟาง ดินสอ ถังน้ำ ซึ่งนำเสนอทีละชนิด โดยเมื่อครูยกสิ่งของขึ้นใดขึ้นมา ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาประโยชน์ หรือหน้าที่จากสิ่งของนั้นให้ได้มากที่สุด และให้คะแนนกลุ่มที่หาประโยชน์ได้มากที่สุดในแต่ละรอบ ทำอย่างนี้จนนำเสนอสิ่งของครบทั้ง 4 ชนิด จากนั้นครูสรุปว่าสิ่งของแต่ละอย่างล้วนมีหน้าที่ต่างๆ ตามความสามารถของแต่ละสิ่งซึ่งหากเปรียบเป็นมนุษย์ ก็ต้องมีหน้าที่ในการทำสิ่งต่างๆ เช่นกัน
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งเป็นแถว และบอกกติกาต่อไปว่า ถ้าครูนำเสนอคำไหน ให้นักเรียนคนแรก วิ่งไปเขียนหน้าที่ของเราในบทบาทสังคมนั้นๆ เมื่อเขียนเสร็จให้วิ่งกลับมาที่เดิมและให้คนต่อไปวิ่งไปเขียนต่อ ทำอย่างนี้จนครบทุกคนในแต่ละกลุ่ม กลุ่มที่สมาชิกเขียนครบก่อน เป็นผู้ชนะ
ให้นักเรียนเขียนหน้าที่ต่างๆ ที่ครูนำเสนอ ได้แก่
หน้าที่ของนักเรียนในโรงเรียน / หน้าที่ของลูกในครอบครัว
/ หน้าที่ของคนในชุมชน / หน้าที่ของคนไทยต่อประเทศชาติ
4. ครูถามนักเรียนว่า ในสังคมมีอะไรที่เป็นตัวกำหนดหน้าที่ให้เราแต่ละคนได้ปฏิบัติ(กฎหมาย/กฎระเบียบ) จากนั้นให้นักเรียนเขียนสิ่งที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียนตามหน้าที่ต่างๆ และผลกระทบหากไม่ทำตามหน้าที่นั้นในข้อ 3 ลงในกระดาษชาร์ตแผ่นเดิม
5. นักเรียนส่งตัวแทนมานำเสนอเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองในบทบาทต่างๆ

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. คุณครูสรุปถึงบทบาทและหน้าที่ของนักเรียนตามที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอ
2. นักเรียนสรุปข้อคิดและความรู้สึกที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้ลงในเอกสารเพื่อการสรุปกิจกรรม
3. ครูสรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ เพื่อส่วนรวม ด้วยการทำตามหน้าที่ ของตนอย่างดี และเคารพกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกัน เช่นกฎระเบียบของโรงเรียน กฎหมาย เป็นต้น อีกทั้งรู้จักดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม เปรียบเสมือนตนเองเป็นเจ้าของ ด้วยความเต็มใจ

ใบงานที่ 4 (ลงบนกระดาษชาร์ต)
หน้าที่ต่างๆ

เครื่องใช้.....	เครื่องใช้.....
เครื่องใช้.....	เครื่องใช้.....

หน้าที่ของฉัน

หน้าที่ของนักเรียนในโรงเรียน	หน้าที่ของลูกในครอบครัว
สิ่งที่เป็นตัวกำหนดหน้าที่	สิ่งที่เป็นตัวกำหนดหน้าที่
หน้าที่ของคนในชุมชน	หน้าที่ของคนไทยต่อประเทศชาติ
สิ่งที่เป็นตัวกำหนดหน้าที่	สิ่งที่เป็นตัวกำหนดหน้าที่

เอกสารเพื่อการสรุปกิจกรรม

จิตสาธารณะด้านการถือเบ็นหน้าที

เป้าหมายการปฏิบัติจิตสาธารณะของกลุ่มในสัปดาห์นี้คือ

จิตสาธารณะด้านการการถือเบ็นหน้าที คือ

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

ข้อคิดที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้คือ

.....

.....

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้อย่างไร

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

กิจกรรมครั้งที่ 5

เรื่อง สิทธิของฉัน...สิทธิของเธอ

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนเรื่องจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ ที่ได้เรียนไปเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาและสอบถามถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่
2. ครูให้นักเรียนแบ่งปันความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อนักเรียนได้มีพฤติกรรมทำหน้าที่ของตนเองในด้านต่างๆ จากข้อตั้งใจ

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูนำเสนอคำว่า “สิทธิ” สุ่มถามนักเรียนถึงความหมายของคำว่าสิทธิ และถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของแต่ละคนว่า แต่ละคนมีสิทธิที่จะทำอะไรได้บ้าง และไม่มีสิทธิที่จะทำอะไรได้บ้าง
2. ครูวางสีไว้บนโต๊ะหน้าห้องเรียน จากนั้นแจกภาพระบายสี ครูชี้แจงถึงกติกาว่า ทุกคนจะต้องระบายสีให้สมบูรณ์ โดยในภาพที่ระบายสีนั้น ห้ามเป็นสีแดงด้วยกันทั้งภาพ และจะต้องมีสีอย่างน้อย 10 สีในภาพ โดยนักเรียนสามารถมาหยิบสีบนโต๊ะได้ครั้งละ 1 แท่งเท่านั้น หากมาหยิบสีอื่น ต้องนำสีที่ตนมีอยู่มาคืนก่อน
3. เมื่อหมดเวลานักเรียนเข้ากลุ่มของตนเอง จากนั้นแต่ละคนนำเสนอภาพที่ตนเองระบายสีที่สมบูรณ์แล้ว ให้สมาชิกในกลุ่มดู และบอกวิธีการว่าแต่ละคนทำอย่างไร ถึงสามารถระบายสีอื่นๆ ที่ตนเองไม่มีได้
4. เมื่อแต่ละคนนำเสนอภาพระบายสีของตนเองและวิธีการที่แต่ละคนทำ ครบทุกคนแล้วให้แต่ละคน แบ่งปันข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง
5. จากนั้น ครูนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับจิตสาธารณะด้านการใช้ ที่แต่ละคนสามารถแสดงพฤติกรรมเคารพสิทธิของผู้อื่นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแบ่งปันสนามกีฬาให้เพื่อนได้ใช้ เป็นต้น
6. แต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ และการมีข้อตั้งใจที่จะทำร่วมกัน

7. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอข้อคิดที่ได้รับ และการประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันอีกทั้งข้อตั้งใจของแต่ละกลุ่ม หน้าชั้นเรียน

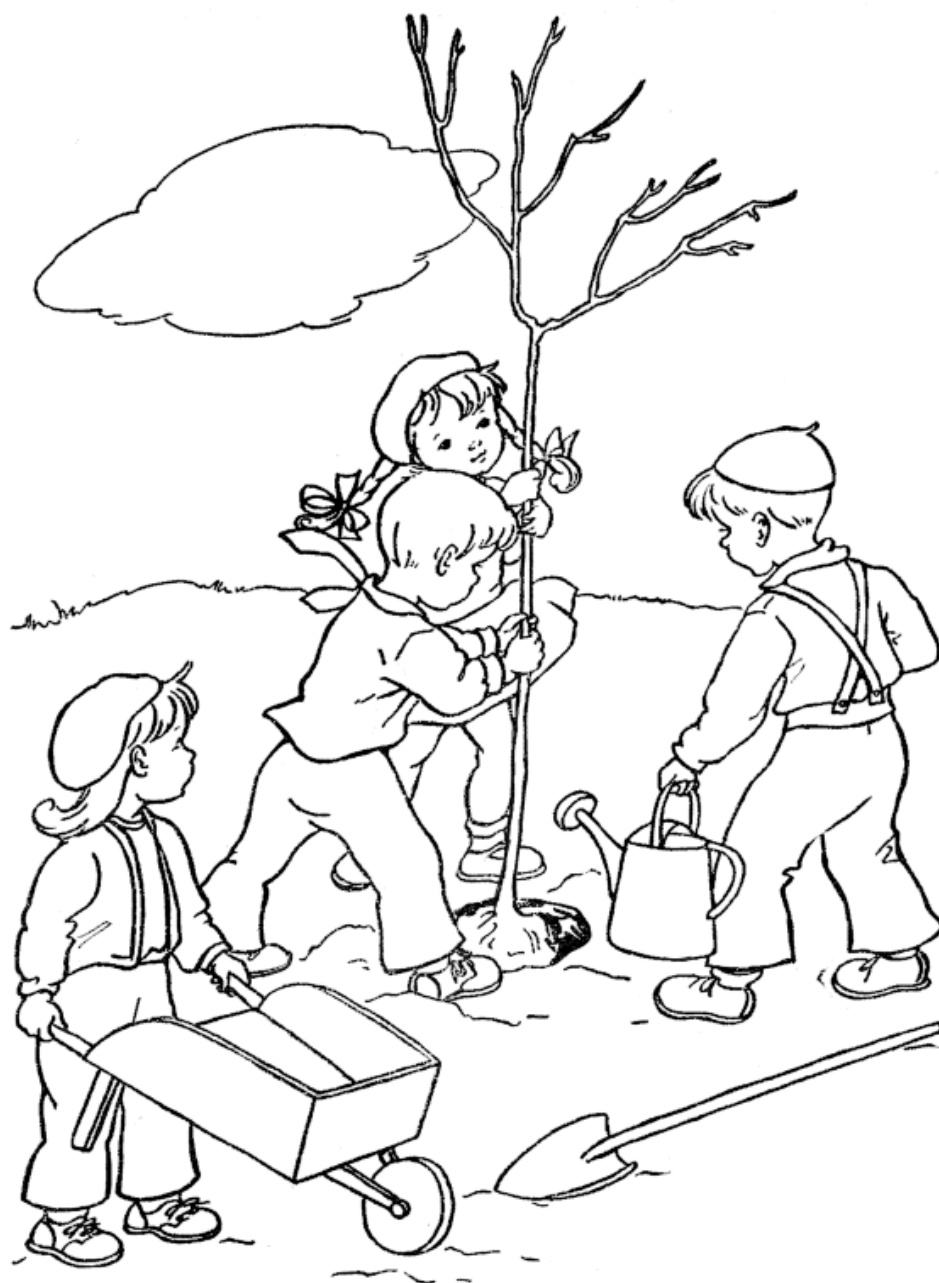
ขั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนสรุปข้อคิดและความรู้สึกที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้ลงในเอกสารเพื่อ
การสรุปกิจกรรม
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตั้งเป้าหมายของการปฏิบัติจิตสาธารณะด้าน
การเคารพสิทธิ
3. ครูสรุปเกี่ยวกับการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน
โดยการไม่ยึดครองของ ส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้
ใช้ของส่วนรมนั้น ด้วยความเต็มใจ

ใบงานที่ 5 เรื่องเราต้องช่วยกัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบายสีภาพให้สวยงาม

เอกสารเพื่อการสรุปกิจกรรม

จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ

เป้าหมายการปฏิบัติจิตสาธารณะของกลุ่มในสัปดาห์นี้คือ

จิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิคือ

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

ข้อคิดที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้คือ

.....

.....

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้อย่างไร

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

กิจกรรมครั้งที่ 6

เรื่อง หัวใจอาสา

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนเรื่องจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ ที่ได้เรียนไปเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว และสอบถามถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ
2. ครูสุ่มนักเรียนแบ่งปันความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อนักเรียนได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมเคารพสิทธิ

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูนำเสนอคำว่า “เราทำความดีด้วยหัวใจ” บนจอโปรเจคเตอร์
2. ครูสอบถามนักเรียนว่า คำที่เห็นเป็นโครงการเกี่ยวกับเรื่องอะไร
3. ครูสุ่มถามนักเรียนว่า ในปัจจุบันนักเรียนคิดว่าใครเป็นต้นแบบของการทำจิตอาสาที่สังคมรู้จัก และบุคคลที่นักเรียนยกตัวอย่างมานั้นเขาทำอะไรเพื่อสังคม ขณะที่นักเรียนนำเสนอ ครูจดรายชื่อแต่ละบุคคลลงบนกระดาน
4. ครูกล่าวถึงพี่ตูนบอดี้แสลม ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบของการทำจิตอาสาเพื่อคนอื่นที่โด่งดังมากในช่วงเวลาที่ผ่านมา ครูสอบถามนักเรียนว่า พี่ตูนทำโครงการอะไร และทำเพื่อใคร และพี่ตูนหวังผลอะไรจากการกระทำ
5. ครูเปิดวิดีโอที่เกี่ยวกับเรื่องราวของโครงการก้าวคนละก้าว ของพี่ตูน ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 6 หัวใจอาสา
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปสิ่งที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ
2. นักเรียนสรุปข้อคิดและความรู้สึกที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้ลงในเอกสารเพื่อการสรุปกิจกรรม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตั้งเป้าหมายของการปฏิบัติจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
4. ครูสรุปเกี่ยวกับการทำความดีเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม ด้วยกำลังกายกำลังปัญญา กำลังทรัพย์สืบตามความสามารถของตนเองด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

ใบงานที่ 6 หัวใจอาสา

ตอนที่ 1 สะท้อนความคิด จากสื่อที่รับชม

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากสื่อที่นักเรียนรับชม ใครเป็นคนเริ่มโครงการนี้
.....
2. โครงการนี้เป็นโครงการเพื่อใคร
.....
3. ทำไมถึงต้องเริ่มโครงการนี้
.....
4. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดโครงการนี้
.....
5. ถ้าเรามีส่วนร่วมในโครงการนี้ เราจะมีส่วนร่วมอย่างไร
.....

ตอนที่ 2 สะท้อนตัวเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกความสามารถของตนเองมา 3 ประการ พร้อมทั้งบอกด้วยว่า
ความสามารถแต่ละประการของตนเอง สามารถช่วยเหลือผู้อื่น และสังคมได้อย่างไร

ความสามารถของฉัน	ความสามารถเพื่อผู้อื่น

เอกสารเพื่อการสรุปกิจกรรม

จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
เป้าหมายการปฏิบัติจิตสาธารณะของกลุ่มในสัปดาห์นี้คือ

จิตสาธารณะด้านการจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรม
เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมคือ

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

ข้อคิดที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้คือ

.....

.....

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้อย่างไร

ด้านความคิด.....

ด้านความรู้สึก/อารมณ์.....

ด้านพฤติกรรม.....

กิจกรรมครั้งที่ 7

เรื่อง สิ่งที่ได้เรียนรู้

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนเรื่องจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม ที่ได้เรียนไปเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาและสอบถามถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม
2. ครูสุ่มนักเรียนแบ่งปันความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อนักเรียนได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูนำเสนอภาพกิจกรรม และใบงานต่างๆ ที่นักเรียนได้เรียนตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 - 6
2. ครูให้นักเรียนเล่นเกมส์ “สิ่งนี้คืออะไร” เพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะในด้านต่างๆ

วิธีการเล่น

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แจกไทม์บอร์ดและปากกาไวท์บอร์ด ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด
 - ครูนำเสนอภาพต่างๆ เช่น ภาพคนเก็บขยะ ภาพคนแบ่งปันสิ่งของ เป็นต้น (ที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะในด้านต่างๆ) บนจอ ภาพละ 3 วินาที จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงบนกระดานไวท์บอร์ด ว่าภาพที่เห็นสอดคล้องกับจิตสาธารณะในองค์ประกอบใด
 - กลุ่มใดมีคะแนนสูงสุด มีรางวัลพิเศษมอบให้
3. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 7 สิ่งที่ได้เรียนรู้

ขั้นสรุป(10 นาที)

1. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงาน และแบ่งให้เพื่อนคนอื่นดู
2. ครูสรุปประโยชน์จากประสบการณ์การทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมาตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ใบงานที่ 7 สิ่งที่ได้เรียนรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียน Mind Mapping สรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะในด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้อีกทั้งบอกถึงพฤติกรรมของการมีจิตสาธารณะในด้านนั้นๆ ให้ถูกต้อง

กิจกรรมครั้งที่ 8

เรื่อง คุณค่าที่สอดคล้อง

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูกล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะและสิ่งที่คุณนักเรียนได้แบ่งปันเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว
2. ครูแจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูนำเสนอคำคม หรือคำสอนตามหลักศาสนาต่างๆ และให้นักเรียนทายว่าตรงกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะในด้านไหน
2. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 8 คุณค่าที่สอดคล้อง เพื่อให้คุณนักเรียนสรุปสิ่งที่คุณนักเรียนได้รับ และให้นักเรียนคิดว่าสิ่งที่ตนเองได้รับนั้น มีหลักธรรมทางศาสนา หรือคำคมใดสอดคล้องกับข้อคิดที่ตนเองได้รับบ้าง
3. เมื่อแต่ละคนทำใบงานที่ 8 เรียบร้อยแล้ว ให้แบ่งกลุ่ม เพื่อให้แต่ละคนแบ่งปันสิ่งที่ตนเองได้รับ และคำคมที่สอดคล้องกับสิ่งที่ตนเองได้รับในเพื่อนในกลุ่มฟัง จากนั้นแต่ละกลุ่มระดมสมอง เพื่อเลือกข้อคิดที่ได้รับ และคำคมหรือหลักธรรมทางศาสนาที่สอดคล้องกับข้อคิดที่แต่ละกลุ่มได้รับ ลงในกระดาษชาร์ต
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปสิ่งที่คุณนักเรียนได้นำเสนอ
2. ครูสรุปถึงข้อคิดที่นักเรียนได้รับ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักธรรมทางศาสนา คำคม สุภาษิต คำพังเพย ที่นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในอดีต

กิจกรรมครั้งที่ 9

เรื่อง สัญญาใจ

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ(10 นาที)

1. ครูพูดถึงกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา
2. ครูแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูกล่าวถึงการที่นักเรียนสามารถมีจิตสาธารณะได้ทุกที่
2. ครูเปิดเพลงโลกสวยด้วยมือเรา
3. ครูให้นักเรียนแบ่งปันความรู้สึกเมื่อได้ฟังบทเพลง โลกสวยด้วยมือเรา
4. ครูให้นักเรียนนั่งนิ่งๆ เพื่อให้ นักเรียนได้ไตร่ตรองถึงสิ่งที่ตนเองสามารถทำจิตสาธารณะได้ 3 อย่าง จากนั้นเขียนลงในใบงานที่ 9 เรื่องสัญญาใจ
5. จากนั้นนักเรียนแบ่งปันในกลุ่มใหญ่ว่าสิ่งที่ตนจะไปทำนั้นคือสิ่งใด และจะไปทำกับใคร อย่างไร
6. เมื่อแต่ละคนแบ่งปันเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนกล่าวคำปฏิญาณต่อหน้าองค์กรอุปถัมภ์ของโรงเรียน และนำใบงานที่ 9 ออกมาให้คุณครูเซ็นชื่อรับทราบ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงคำมั่นสัญญาที่จะทำจิตสาธารณะ

ขั้นสรุป

1. ครูสรุปโดยการสุ่มถามความรู้สึกของนักเรียนเมื่อได้ปฏิญาณตนเรื่องการปฏิบัติจิตสาธารณะเพื่อผู้อื่น ต่อหน้าองค์กรอุปถัมภ์ของโรงเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงสิ่งที่นักเรียนจะได้นำไปปฏิบัติจิตสาธารณะต่อผู้อื่น

ใบงานที่ 9 สัญญาใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนจะแสดงออกเพื่อผู้อื่น 3 ข้อลงไปในกรอบสี่เหลี่ยม

สิ่งที่นักเรียนจะไปปฏิบัติเพื่อผู้อื่นมีดังนี้

1.
2.
3.

คำปฏิญาณ

ข้าพเจ้า..... จะปฏิบัติจิตสาธารณะเพื่อผู้อื่น
 ดังนี้
 1.....
 2.....
 3..... โดยสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่
 ข้าพเจ้าเลือกปฏิบัติด้วยความสมัครใจ เพื่อให้สังคมได้รับการพัฒนาด้วยการมีจิตสาธารณะ
 ของตัวข้าพเจ้าเอง ทั้งนี้ข้าพเจ้าจะทำสิ่งเหล่านี้ด้วยความตั้งใจจริงอย่างสม่ำเสมอ

ลงชื่อ.....ผู้ปฏิญาณ

ลงชื่อ.....

คุณครู

(.....)

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ครั้งที่ 10

เรื่อง ส่งต่อความรัก

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูทบทวนกิจกรรมสัปดาห์ที่ผ่านมา
2. ครูให้นักเรียนแบ่งปันประสบการณ์และความรู้สึก จากกิจกรรม “สัญญาใจ” และนำเสนอภาพถ่ายของตนเอง
3. ครูมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีสาธารณะยอดเยี่ยม
4. ครูแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในสัปดาห์นี้

ขั้นสอน (30 นาที)

1. ครูนำเสนอวีดิทัศน์ ทูตแห่งมั่ง
2. ครูสุ่มนักเรียนเพื่อให้แบ่งปันข้อคิดที่ได้รับจากการชมวีดิทัศน์ จากนั้นครูกล่าวถึงการช่วยผู้อื่น ว่าการช่วยผู้อื่น ต้องช่วยโดยอาศัยความสามารถและความถนัดของเรา อีกทั้งการช่วยผู้อื่นนี้ต้องเป็นการไม่เบียดเบียนตนเองด้วย
3. ครูนำเสนอภาพความต้องการของสังคม วัด บ้านผู้สูงอายุ เป็นต้น
4. ครูกล่าวถึง สถานที่นั้น ว่านักเรียนสามารถช่วยเหลืออะไรพวกเขาได้บ้าง
5. ครูให้นักเรียนเลือกสถานที่ที่นักเรียนอยากไปทำจิตสาธารณะ
6. ครูให้นักเรียนระดมความคิดว่า ในสถานที่นั้น ต้องการอะไร และเราสามารถช่วยเหลืออะไรได้บ้าง และการช่วยเหลือของเราทำอย่างไร โดยครูเป็นผู้สังเกตการและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
7. จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนว่า จะไปช่วยเหลือสถานที่นั้นอย่างไร และให้แต่ละกลุ่มวางแผนหน้าที่ต่างๆ ให้สมาชิกในกลุ่มทำลงในใบงานที่ 10
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสรุปถึงสิ่งที่แต่ละกลุ่มได้วางแผน
2. นักเรียนจะมีโอกาสออกไปปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ โดยครูจะแจ้งวันและเวลาภายหลัง

ใบงานที่ 10

เรื่องส่งต่อความรัก

กลุ่ม.....

สถานที่.....

สิ่งที่จะไปปฏิบัติ 1.....

2.....

3.....

4.....

หน้าที่

1..... หน้าที่.....

2..... หน้าที่.....

3..... หน้าที่.....

4..... หน้าที่.....

5..... หน้าที่.....

6..... หน้าที่.....

7..... หน้าที่.....

8..... หน้าที่.....

9..... หน้าที่.....

10..... หน้าที่.....

กิจกรรมครั้งที่ 11

เรื่อง ภารกิจแห่งรักและรับใช้

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ชั้นนำ (30 นาที)

1. ครูกล่าวถึงสถานที่ที่นักเรียนจะไปปฏิบัติจิตสาธารณะ
2. ประชุมนักเรียน เพื่อสรุปหน้าที่ที่แต่ละคนรับผิดชอบ

ชั้นสอน (90 นาที)

1. นักเรียนปฏิบัติตามแผน และหน้าที่ที่ได้วางแผนไว้

ขั้นสรุป (30 นาที)

1. นักเรียนไต่ตรองตามใบงานที่ 11
2. นักเรียนแบ่งปันความรู้สึกที่ได้รับ

ใบงานที่ 11 ภารกิจแห่งรักและรับใช้

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำภาพถ่ายที่ประทับใจจากการทำกิจกรรมที่นักเรียนรับผิดชอบมาติดลงในกรอบสี่เหลี่ยม จากนั้นได้ร่วตรงตามคำถามที่กำหนด

ชื่อ – สกุล

สถานที่..... หน้าที่ที่รับผิดชอบ.....

ติดภาพถ่ายที่ทำกิจกรรม

ความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากทำกิจกรรม

.....

.....

.....

สิ่งที่จะนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

กิจกรรมครั้งที่ 12

เรื่อง สานต่อความดี

กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ขั้นนำ (15 นาที)

1. ครูสรุปถึงกิจกรรมที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ออกไปปฏิบัติ
2. ครูนำเสนอภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกันตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 – 11
3. ครูกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในกิจกรรมครั้งนี้

ขั้นสอน (25 นาที)

1. ครูกล่าวถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่นักเรียนได้รับ
2. ครูแจกใบงานที่ 12 สานต่อความดี
3. นักเรียนแบ่งปันความรู้สึก ข้อคิดที่ได้รับ ความประทับใจ จากการเข้าโปรแกรม
4. นักเรียนแบ่งปันข้อตั้งใจ จากการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดจิตสาธารณะ
2. ครูสรุปผล ความหมาย องค์ประกอบและประโยชน์ของการมีจิตสาธารณะ

ใบงานที่ 12 เรื่องสานต่อความดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะที่นักเรียนเข้าร่วมนี้ มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อนักเรียนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

.....

.....

.....

4. นักเรียนจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไรในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

ด้านการใช้

ด้านการถือเป็นหน้าที่

ด้านการเคารพสิทธิ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ
ส่วนรวม

5. กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างไร

ด้านความคิด

.....

.....

.....

.....

ด้านอารมณ์/ความรู้สึก

.....

.....

.....

.....

ด้านพฤติกรรม

.....

.....

.....

.....

นักเรียนมีข้อตั้งใจอย่างไร เพื่อให้ นักเรียนมีจิตสาธารณะที่ยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

เอกสารต่างๆ

- หนังสือรับรองการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
- หนังสือขออนุญาตทำการวิจัยในโรงเรียน
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

**หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทนุญเปโตร
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นายมลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะมนุษยศาสตร์
รหัสโครงการวิจัย : 100/61X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 23 พฤษภาคม 2561
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2561

ลงชื่อ).....
(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ).....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศรี เดชะปัญญา)

รองประธานคณะกรรมการฯ รักษาการแทน
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X-100/2561

ที่ ศธ 6918/ 1409

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โรงเรียนนักบุญเปโตร
เลขที่ 421
วันที่ 01 ค.ย. 61 / 08.55 น.

30 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนักบุญเปโตร

เนื่องด้วย นายมลธวัจน์ กิจสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร” โดยมี อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบ เรื่อง “แบบวัดฉันทกับสังคม เพื่อวัดตัวแปรจิตสาธารณะ และแผนการสอน เรื่องโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2561 ถึงเดือนกันยายน 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตให้ นายมลธวัจน์ กิจสวัสดิ์ เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 198 8569

ฝ่าย ภาวผลวิเทศ
เพื่อ 0 พิจารณา ๐ ดำเนินการ
ผู้อนุมัติ
วันที่ 1 / 12 / 61

ที่ ศธ 6918/ ๔๔๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร

เนื่องด้วย นายมลธวิวัฒน์ กิจสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร” โดยมี อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัด และโปรแกรม ทั้งนี้
นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

நன்றி உ.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 198 8569

ที่ ศธ 6918/ 1416

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์เกรียงไกร พึ่งเชื้อ

เนื่องด้วย นายมลธวัจน์ กิจสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทบุณยเปโตร” โดยมี อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยชัย และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัด และโปรแกรม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 198 8569

ที่ ศธ 6918/ 1416

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์กมลลา สุริยพงศ์ประไพ

เนื่องด้วย นายมลธวัจน์ กิจสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร” โดยมี อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัด และโปรแกรม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 198 8569

ที่ ศธ 6918/ 1416

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวทัศนีย์ ขาวปากน้ำ

เนื่องด้วย นายมลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทบุณยเปโตร” โดยมี อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัด และโปรแกรม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 198 8569

ที่ ศธ 6918/ 1416

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

30 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวปิยะนันท์ ธีรานวัฒน์

เนื่องด้วย นายมลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร” โดยมี อาจารย์ ดร.ภิญญาพันธ์ เพี้ยซ้าย และ อาจารย์ ดร.สุพัทธ แสนแจ่มใส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัด และโปรแกรม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พิชญะ ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 062 198 8569

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายมลธวัฒน์ กิจสวัสดิ์
วัน เดือน ปี เกิด	28 สิงหาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมอุตสาหการ(เกียรตินิยมอันดับ 2) จากมหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	50/6 หมู่ 1 ซอยเปโตร 11 ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110

